

Абсаттар СЫРГАБАЕВ:
“Пландуу аракеттер алдыга багыттайт”

3-БЕТТЕ

Аскарбек ЖАНЫБЕКОВ:
“8 миңден ашуун фермер жеңилдетилген насыя алышты”

5-БЕТТЕ

Рысбек НУРГАЗИЕВ:
“Өзгөчө статус алгандык – бул чоң жоопкерчилик”

12-13-БЕТТЕРДЕ

№106 (3441)

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити

ЭРКИН-ТОО

Жума,
2022-жылдын
2-декабры

www.erkyn-too.kg

Карганбек САМАКОВ:

"750 МИҢ ДОЛЛАРДЫ ЖЕП АЛЫШКАН, БААРЫН АРХИВДЕН ТААП ЧЫКТЫМ"

7-БЕТТЕ

ОМАР СУЛТАНОВГО КАЙРАДАН ИЙГИЛИК ЖЫЛМАЙДЫ

Кадимки Марат Султановдун бир тууган иниси Омар Султанов Кыргызстандын Швейцариядагы элчиси болуп дайындалды. Дасыккан дипломатты дайындоо боюнча Жарлыкты өлкө башчыбыз Садыр Жапаров чыгарган. Мындан ары Омар Султанов Женева шаарындагы Бириккен Улуттар Уюмундагы жана эл аралык башка уюмдардагы Кыргызстандын туруктуу өкүлү, Кыргызстандын Швейцария Конфедерациясындагы Атайын жана

ыйгарым укуктуу элчилик кызматын аркалайт. Сөөгүнөн бери дипломат болгон Омар Султанов карьерасын ТИМ тармагынан баштап, А.Акаевдин тушунда президенттик администрациянын жетекчиси, Тышкы иштер министринин биринчи орун басары, бир катар өлкөлөрдө элчилик кызматты аркалаган. Алтымышка келсе да “арыдым, карыдым” деп отуруп албаган мындай кадрлардын күчү өлкөбүздүн өнүгүшү үчүн жумшала берсе болду го.

ЭЛЧИЛИК МИГРАЦИЯЛЫК МЫЙЗАМДАРДЫ САКТООГО ЧАКЫРАТ

Кыргызстандын Орусиядагы элчилиги 2021-жылдын 29-декабрына чейин орус жергесине келген кыргызстандыктар кийинки жылдын 10-январына чейин бир катар жол-жоболордон өтүшү керектигин эскертти.

Шартка ылайык, быйыл жайында Орусиянын мыйзамдарына өзгөртүүлөр киргизилген. Эми талап боюнча чет элдиктер манжа изин калтырып, кайрадан сүрөткө түшүп, медициналык кароодон өтүшү керек. Жарандар жаңы жобо боюнча мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып 180 календарлык күндүн ичинде, бул жол-жоболордон өтүүгө тийиш.

“МАНАС” ЭПОСУ ТЫНЫМСЫЗ ДАҢКТАЛУУГА ТИЙИШ

Эртең Алыкул Осмонов атындагы Улуттук китепканада белгилүү манасчы Салимбай Турсунбаевди эскерүү кечеси жана анын айтуусундагы “Манас” эпосунун “Чоң Казат” (өздүк варианты) атайын китебинин бет ачары болот. Китепти залкардын уулдары демөөрчүлүк кылып басып чыгаргышкан. Ал эми Улуттук “Манас” театры бул иш-чара менен залкарларды эскерүү эстафетасын баштайт. Аталган театрдын жетекчиси Азиз Биймырза уулу өлбөстүктү даңазалаган “Манас” эпосу бул күнү эле эмес, тынымсыз даңкталып, даңазаланып турууга тийиш экендигин айтат.

Ага улай эле жекшемби күнү Кыргыз улуттук «Манас» театры алгачкы жолу музыкалык аспаптардын коштоосунда Кыргыз Республикасынын эл артисти, III даражадагы “Манас” орденинин ээси, драматург, төкмө акын Табылды Актановдун “Айкөлдүн аманаты” аталышындагы драмалык спектаклин чоң сахнага алып чыгат.

Спектакль “Манас” эпосунун тексттеринин жаңы жанры менен биргеликте кыргыздын айрым унутта калып бара жаткан музыкалык аспаптардын коштоосу менен элге сунушталганы турат.

"ЭРКИН-ТОО"

гезитине жазылууну эстен чыгарбаңыз!

2023-жылдын I жарым жылдыгына жазылуу баасы:

Гезитке жазылуу баасы почта кызматын кошкондо 6 айга:

которуу жолу менен – 1373 сом 52 тыйын;
накталай төлөө жолу менен – 1398 сом 00 тыйын.

КРнын Нормативдик акты журналына жазылуу баасы 6 айга:

Которуу жолу менен – 1536 сом 00 тыйын
Накталай төлөө жолу менен – 1563 сом 43 тыйын.

Жазылуу бардык почта түйүндөрүндө жүргүзүлүп жатат.

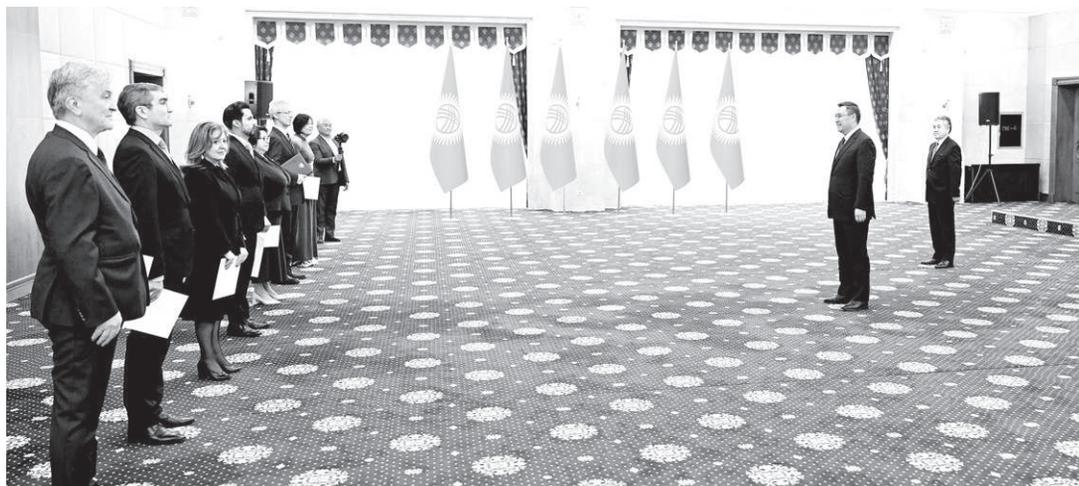

ИШ-ЖУМА

САЯСИЙ ДИАЛОГДУ ДИПЛОМАТТАР БЕКЕМДЕЙТ

Шейшемби күнү Президент Садыр Жапаров өлкөдө аккредитациядан өткөн бир катар чет мамлекеттердин Атайын жана Ыйгарым укуктуу элчилеринин ишеним грамоталарын кабыл алды.

Мамлекет башчысы бардык элчилерди дипломатиялык миссияларынын расмий башталышы менен куттуктап, Кыргызстан ар бир өлкө менен саясий диалогду жана өз ара пайдалуу кызматташтыкты ырааттуу түрдө өнүктүрүп келерин белгиледи.

КӨҢҮЛ АЙТТЫ

Президент Садыр Жапаров Кытай Эл Республикасынын Төрагасы Си Цзиньпинге Кытайдын мурдагы Төрагасы Цзян Цзэминьдин каза болгондугуна байланыштуу көңүл айтты.

Анда Цзян Цзэминьдин кытай элинин жана мамлекетинин тарыхында терең из калтырып кеткендигин, кыргыз-кытай мамилелерин өнүктүрүүгө жана чыңдоого кошкон зор салымын белгилеген.

УЛУТТУК БИРИГҮҮ КҮНҮ МЕНЕН КУТТУКТАДЫ

Мамлекет башчысы Садыр Жапаров Румыниянын Президенти Клаус Йоханниси Румыниянын Улуттук биригүү күнү менен куттуктады.

Куттуктоодо Кыргызстан менен Румыниянын ортосундагы салттуу достук мамилелер мындан ары да эки өлкөнүн өнүгүшүнө жана гүлдөп өсүшүнө салым кошооруна ишенимин билдирген.

АКСАКАЛДАР ДА АЖОДОН АЛКЫШ АЛЫШТЫ

Президент Садыр Жапаров Биринчи Элдик Курултайдын Аксакалдар кеңешинин мүчөлөрү менен жолугушту.

Жолугушууга Биринчи Элдик Курултайды өткөрүү боюнча уюштуруу комитетинин жетекчиси – Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик катчысы Сүйүнбек Касмамбетов жана Кыргыз Республикасынын Президентинин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин

даярдоо боюнча башкармалыгынын начальниги Айбек Жунушалиев катышты.

Садыр Жапаров аксакалдарды Биринчи Элдик Курултайдын ийгиликтүү өтүшү менен куттуктап, элдин ишенимине ээ болуп, чыныгы ой-мүдөөсүн бийик трибунадан жеткирген делегаттарга ыраазычылыгын билдирди. Эл менен бийликтин ортосундагы мамиле бекемделип, эриш-аркак ынтымакта иш алып барууга дагы бир кадам жасалгандыгына жалпы кыргызстандыктар күбө болгонун белгилеп өттү.

Мамлекет башчысы белгилегендей, эл ичинен шайланып келген делегаттар көйгөйлүү маселелерди, аларды чечүүнүн жолдорун өлкөнүн бийлик бутагарынын жогорку жетекчилеринин алдында ачык айта алышты. Бул Кыргызстанда сөз эркиндиги бар экендигин, өлкө демократиялык туура жолдо баратканын айгинелеп турат.

Курултай институтунун эң башкы артыкчылыгы – улуттук деңгээлдеги биримдикке жол чапкандыгында экендигин айткан Президент Садыр Жапаров, бүгүнкү күндө “Элдик Курултай жөнүндө” мыйзам долбоорун андан ары жылдыруу маселеси тургандыгын баса белгиледи.

Аксакалдар кеңешинин мүчөлөрү Мамлекет башчысына саясий эрк көрсөтүп, Биринчи Элдик Курултайды өткөргөндүгү үчүн ыраазычылык билдиришти.

КЫРГЫЗ ЭЛИ МЕНЕН КЫЗМАТТАШТЫГЫ КЕҢ КҮН ЧЫГЫШ ӨЛКӨСҮ

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров 29-ноябрда Японияга жумушчу сапары менен барды.

Кыргыз Республикасынын өкмөттүк делегациясынын Японияга жумушчу сапарынын алкагында өлкөнүн суу-энергетикалык потенциалынын бет ачары болуп өттү. Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлиги тарабынан даярдалган презентацияда кичи ГЭСтерди куруу жана жалпысынан энергиянын кайра жаралуучу булактарын өнүктүрүүгө басым жасалган. Ушул айда «Muroosystems Cogeneration» компаниясынын өкүлдөрү өлкөнүн гидроэнергетикалык мүмкүнчүлүгүн изилдөө үчүн Кыргызстанга келүүгө макулдашылды.

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров Япон эл аралык кызматташтык агенттигинин (JICA) Президенти Акихико Танака менен жолугушуусунда: «Кыргыз Республикасында JICA өлкөнүн туруктуу экономикалык өсүшү үчүн маанилүү долбоорлорду ишке ашыруу менен алектенет. Конкреттүү түрдө ийгиликтүү мисал катары транспорттук жана социалдык инфраструктураны өнүктүрүү долбоорлорун белгилеп кетким келет. Мындан 11 жыл мурда башталган «Бир айыл – бир продукт» долбоору келечекте аймактарды өнүктүрүү максатында аны улуттук деңгээлге чыгаруу менен өлкөнүн бардык аймагында ишке ашыруу чечими кабыл алынды. Биздин региондор үчүн бул маанилүү жана зарыл өнүгүү куралы. Мындай жагдайларды эске алуу менен, биз аны мындан ары илгерилетүүдө япон тараптын жардамына үмүттөнөбүз», - деди. Учурда Япониянын шаарларында кыргыз тоо балы сатылып жаткандыгы тууралуу да айтып өттү. Төрага Япониянын эл аралык

кызматташтык банкынын (Japan Bank for International Cooperation, JBIC) башкаруучусу Нобумицу Хаяси менен жолугушуусунда суу-энергетикалык ресурстарды сарамжалдуу пайдалануу максатында биргелешип ишке ашыруу үчүн энергиянын кайра жаралуучу булактары тармагындагы долбоорлорду карап чыгууну сунуштады. Нобумицу Хаяси каржы институту Кыргыз Республикасы менен өз ара пайдалуу кызматташууга даяр экенин белгилеп, негизги тапшырма - жапон компанияларын Кыргызстандын рыногуна чыгууга кызыктыруу экендигин билдирди.

Акылбек Жапаров менен Япониянын каржы министри Шунити Судзуки менен жолугушуусу учурунда өлкөлөр ортосунда дипломатиялык мамилелер орнотулган 30 жылдын ичинде ишенимдүү, достук мамиле бекемделгендиги белгиленди.

“БУУнун Башкы Ассамблеясынын 2023-2027-жылдарды “Тоолуу аймактарды өнүктүрүү боюнча беш жылдык аракеттер” деп жарыялоо боюнча резолюциясын

ишке ашыруунун алкагында кыргыз тарап Тоолуу өлкөлөрдү өнүктүрүү фондун түзүү жана Япония менен кош салыктан качуу жөнүндө макулдашууга кол коюу мүмкүнчүлүгүн карап чыгууну сунуштайт. Бул жапон инвесторлоруна өлкөбүзгө инвестиция салууга ыңгайлуу шарттарды түзөт”, - деди Акылбек Жапаров.

Андан кийин Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров Япониянын Улуттук банкынын Төрагасы Харухико Курода менен да жолугушуп, кыргыз тарап өлкөнүн коммерциялык банктарына Япониянын коммерциялык банктары менен корреспонденттик бантык мамилелерди түзүү маселесинде колдоо көрсөтүүсүнө ишеним артаарын айтты.

Андан соң, Европа өнүктүрүү жана реконструкциялоо банкынын Президенти Одил Рено-Бассо менен жолугушту.

Акылбек Жапаров белгилегендей, республиканын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө олуттуу колдоо көрсөтүп келе жаткан аталган банк, Кыргыз Республикасынын маанилүү жана ишенимдүү өнөктөшү болуп саналат.

КЫРГЫЗСТАН ҮЧҮН ЖАҢЫ МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР АЧЫЛДЫ

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров Токио шаарында өткөн Борбор Азия инвестициялык форумунда келечекте глобалдык рынокто Борбор Азиянын ролу жогорулоонун үстүндө болоорун билдирди.

«Бүгүн биз Туруктуу өнүгүү максаттарын, жашыл экономиканы жана интеграциялык процесстерди өнүктүрүү коркунучу алдында турган “кризистен кийинки кризис” мезгилине күбө болуудабыз. Биздин дүйнө, өлкөбүз глобалдык кайра түзүүлөрдүн жана кайра куруулардын босогосунда турат. Дүйнөлүк экономиканын тең салмактуулугунун өзгөрүшүн анын «тартылуу борборунун» батыштан түштүк-чыгыш Азияга жылышына алып келүүдө», - деди Акылбек Жапаров.

Ошону менен катар Борбор Азия аркылуу өтүүчү кургактык жана темир жол каттамдары жагымдуу болуп, ал эми батышка жүк жеткирүү арзан жана ыкчам болуп бара жаткандыгын белгиледи. Кыргыз Республикасы үчүн да жаңы мүмкүнчүлүктөр ачылып, жакын арада «Кытай-Кыргызстан-Өзбекстан» темир жолунун курулушу башталарын, анын наркы учурда 6 млрд долларга бааланып жаткандыгын билдирди.

Жапон өнөктөштөрүн Кыргызстандын экономикасын жигердүү инвестициялоого чакырып, Кыргыз Республикасында 52,9% акциясы «Sawada Holdings Co. Ltd» жапон ачык компаниясына таандык болгон коммерциялык банк иштеп жаткандыгын кошумчалады.

Даярдаган
Жылдыз ДЫЙКАНОВА

- Абсаттар Токтогулович, “жөжөнү күздө сана” демекчи, жыл жыйынтыгын аныктоочу мезгил улам жакындаодо. Ал эми сиздер облусту социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүү боюнча ар бир айда, кварталда аткарылган иштерди анализдеп, алдын ала божомолдорду боолгоп жатсаңыздар керек...

- Ооба. Жалал-Абад облусун 2022–2026-жылдары туруктуу өнүктүрүүгө багытталган программаларды иштеп чыкканбыз. Анда 21 бөлүм, 173 пункттан турган иш-чаралардын планы бекитилген.

Пландаган иш-чаралардын аткарылышына Кыргыз Республикасынын Президентинин Жалал-Абад облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлүнүн аппараты тарабынан тынымсыз мониторинг жүргүзүлүп, райондук мамлекеттик администрациялар, мэриялар, мекеме-уюмдар, ишканалар, ишкерлер жана айыл аймактары менен биргеликте уюштуруу иштери улантылууда.

Жигердүү аракеттердин натыйжасында 2022-жылдын тогуз айында облуста өнөр жай продукциясынын физикалык көлөмүнүн көрсөткүчү 109,2 пайызга, айыл чарбасынын өсүү темпи 101,2 пайызга, негизги капиталга инвестицияларды тартуу 81,7 пайызга, автотранспорт менен жүк ташуу 108,2 пайызга, жүргүнчүлөрдү ташуу 108,5 пайызга, рыноктук кызматтардын көлөмү 105,1 пайызга, чекене товар жүгүртүү 109,1 пайызга, акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүү 102,2 пайызга аткарылды.

- Тармактар боюнча тагыраак токтоло кетсеңиз...

- Жакшы болот, маалыматты өнөр-жай тармагынан баштай берели. 2022-жылдын январь-сентябрь айларында облуста 31632,3 млн сомдук өнөр жай продукциясы өндүрүлүп, өсүү темпи 109,2 пайызды түздү. Анын ичинде тоо-кен тармагында 17647,0 млн сомдук продукция өндүрүлүп, физикалык көлөмдүн индекси 120,1 пайызга аткарылды. Бул жалпы өнөр жай

продукцияларынын 55,8 пайызын түзөт. Темир кендерин казуу 127,3 пайыз, чийки мунай затты жана жаратылыш газын өндүрүүнүн физикалык көлөмүнүн индекси 107,7 пайызга аткарылды. Мунай өндүрүү көлөмү 204,5 миң тоннага жетип, өткөн жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 13,4 миң тоннага көп болду. Кайра иштетүү тармагында 5987,9 млн сомдук продукция өндүрүлүп, физикалык көлөмдүн индекси 121,2 пайызды, жалпы өнөр жай тармагынын продукциясынын ичинен 18,9 пайызды камсыз кылды. Анын ичинен тамак-аш азыктарын өндүрүү, текстиль жана тигүү 138,2 пайыз, башка металл эмес минералдык продуктыларды өндүрүү 107,5 пайыз, резина жана пластмасса өндүрүү 104,4 пайыз, жыгач иштетүү жана жыгач буюмдарын жасоо 107,1 пайыз, химия өндүрүшү 149,8 пайызга аткарылды. Ал эми, өнөр жай кийимдерин өндүрүү 86,8 пайыз, электр жабдууларын, электрондук жана оптикалык жабдууларды өндүрүү – 90,4 пайызга камсыздалды.

- Облуста өнөр жай ишканаларынын баарысы эле туруктуу иштеп жатабы?

- Базар-Коргон районунда гана сезон маалында пахта иштетүүчү “Тула-Ата” ЖЧКсы убактылуу токтоп турат. Бирок, 2022-жылдын 1-октябрына карата облус аймагында 311 жаңы ишкана ишке киргизилди. Жалпысынан 1593 жумушчу орун түзүлдү.

- Айыл чарба тармагында кандай жетишкендиктер болду?

ТОГУЗ АЙДАГЫ КӨРСӨТКҮЧ

Кыргыз Республикасынын Президентинин Жалал-Абад облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлү Абсаттар СЫРГАБАЕВ:

“ПЛАНДУУ АРАКЕТТЕР ГАНА БИЗДИ АЛДЫГА БАГЫТТАЙТ”

- Республикабызда өндүрүлгөн айыл чарба продукцияларынын жалпы көлөмүндө биздин облустун үлүшү 20,5 пайызды түзөрүн эскерте кетейин. Бул жаман көрсөткүч эмес. Быйыл тогуз айда бул тармак 54266,5 млн сомдук продукция берди жана көрсөткүч өткөн жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 101,1 пайызга аткарылды. Тагыраак айтсак, аталган аралыкта мал эти тирүүлөй салмакта болжогондон 1423 тоннага арбын (52109 тонна), сүт 6831 тоннага көп (294799 тонна) өндүрүлдү.

Талаачылык жумуштары да быйыл облус аймагында ийгиликтүү болду деп айта алам. 1-октябрга карата 61199 гектар аянттан 266933 тонна дан бастырылып, өткөн жылга салыштырмалуу 19832 тоннага арбын болду. Буудайдын түшүмдүүлүгү гектарына – 28,0 центнер, арпа – 24,5 центнер, жүгөрү – 63,6 центнерден айланды. Пахтанын түшүмү да кубандырарлык – 24038 тонна пахта буласы терилип, өткөн жылга салыштырмалуу 3843 тоннага арбын жыйналды. Облус боюнча 7109 гектарга эгилген картошкадан 105586 тонна түшүм алынды. Быйыл жашылчанын түшүмү азыраак болгон менен мөмө-жемиш 353 тоннага көп алынгандыгын кошумчалай кетейин. Иштетилбеген айдоо аянттары үстүбүздөгү жылда 2141 гектарга кыскарды.

- Облуста дыйкан-фермерлерди арзан насыялар менен камсыздоо кандай жолго коюлган?

- 2022-жылдын 1-октябрына карата “Айыл чарбасын каржылоо – 10” долбоорунун алкагында облуста айыл чарба товар өндүрүүчү 1593 субъектиге жалпы суммасы 805425,0 миң сомдук жеңилдетилген 10 пайыз жана кайра иштетүү тармагына 6 пайыздык үстөк менен насыялар берилген. Анын ичинен, талаачылыктагы 520 субъект 207360,0 миң сомдук, мал чарба багытында 984 субъект 439000,0 миң сомдук, кайра иштетүү тармагындагы 89 субъект 159500,0 миң сомдук насыяларды алышты.

Жалал-Абад облусунун ыйгарым укуктуу өкүлү А.Сыргабаев курулуш үстүндө

- Ошентип, кылычын алып кыш да кирип келди. 2022-2023-жылдын жылытуу сезонунда даярдык кандай?

- “Кыргызжылуулукэнерго” мамлекеттик ишканасына караштуу 29 коммуналдык откандар толук оңдоодон өтүп, учурда жылуулук берүү өз ырааты менен жүрүүдө. Социалдык мекемелер отун менен 100 пайызга камсыздалды. Ал эми калк үчүн быйыл кышта 202,6 миң тонна көмүр керектелет. Азыр облустун калкын арзан көмүр менен камсыздоо максатында 41 соода түйүнү иштеп жатат. Баа маселеси көзөмөлгө алынган, тартыштык да жок.

- Облуста калкты ичүүчү таза суу менен камсыздоо толук чечилгенби?

- Жалал-Абад облусунун калкын ичүүчү суу менен камсыздоо долбоорлорунун алкагында 58 айылда жана 3 шаарда Европа Реконструкциялоо жана Өнүктүрүү Банкынын, Ислам Өнүктүрүү Банкынын (24 айыл) жана республикалык бюджеттин (34 айыл) каржылоосундагы долбоорлор боюнча тийиштүү иш-аракеттер жүргүзүлүүдө.

- Калкты социалдык жактан коргоо маселесине да токтоло кетсеңиз...

- Облустун аймагында калкты социалдык коргоого алып, алардын жашоо деңгээлин жогорулатуу боюнча мерчемделген иштер аткарылып жатат.

2022-жылдын 1-октябрына карата республикалык бюджеттин эсебинен аз камсыз болгон 113182 адамга мамлекеттик, 19653 адамга 2267104 миң сом өлчөмүндө социалдык жөлөк пул, 5770 адамга 109034,3 миң сом өлчөмүндө социалдык жеңилдиктер үчүн акчалай компенсациялар төлөндү. Мындан сырткары социалдык келишимдин негизинде чакан ишкердик баштоо үчүн республикалык бюджеттен 60 млн сом акча каражаты бөлүнүп, 600 үй-бүлөгө 100 миң сомдон бир жолку жардамдар көрсөтүлдү.

Демөөрчүлөр тарабынан да облус аймагында муктаждар үчүн турак жай куруу, жумуш орундарын жаратуу аракеттери колго алынууда.

- Облуста калкты туруктуу жумуш орду менен камсыз кылуу иштери кандай жүрүп жатат?

- Жалал-Абад облусунда 2022-жылдын 1-октябрына карата калктын саны 1 млн 298 миң 118 адам деп эсептелген. 2022-жылдын 1-октябрына карата эсепте турган жалпы жумушсуздардын саны 29399 адамды же 2021-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 95,7 пайызды түздү. Расмий каттоого алынган жумушсуздардын саны өткөн жылга салыштырмалуу 1715 адамга же 7,7 пайызга азайды. 9 ай ичинде облус боюнча 1870 жумушсуз жаран жумушка жайгаштырылды. Ошондой эле убактылуу ишке орноштуруу максатында 1228 адам коомдук акы төлөнүүчү жумуштарга жиберилди.

- Быйыл облуста жаратылыш кырсыктары аз катталдыбы же көп болдубу?..

- 2022-жылдын январь-сентябрь айларында облустун аймагында 9 өзгөчө кырдаал катталып, жалпы материалдык чыгымдар 146 млн 474 миң сомду түздү. Жазгы сел кырсыгынан жабыркаган Сузак районундагы Кызыл-Туу, Кара-Дарыя, Кыз-Көл айыл өкмөттөрүнө жана Көк-Жаңгак шаарындагы ички көпүрөлөрдү калыбына келтирүүгө, арыктарды тазалоого 550 миң акча каражаты бөлүнүп, айыл өкмөттөрү жергиликтүү калктын күчү менен сел жүргөн арыктар тазаланып, ички көпүрөлөр калыбына келтирилди. Ошондой эле Кара-Дарыя айылында 2021-жылы селден жабыркап, бир жыл бою контейнерлерде жашап келген 8 үй-бүлөгө 13 миллион сомго 8 үй куруп, жайгаштырды.

Маектешкен
Шайгүл УРМАТОВА

Ак сөз

Жогорку Кеңештин мурдагы депутаты Карамат ОРОЗОВА:**“Баткенде аскер шаарчаларын ачуу керек”**

Бул айым кезегинде Баткен облусунун башчылыгын, губернатордун биринчи орун басарлыгын да аркалаган. Өрүктарлуу аймактын эли тирикарак кызын аттап-тондоп, парламенттин эки чакырылышына депутат кылып шайлап алышкан. Мындай инсан менен биз Баткендеги абал боюнча маектештик.

- Карамат айым, Баткендин белдүү кызы катары аймактагы көйгөйлөрдү тынбай көтөрүп жүргөнүздөн кабардарбыз. Кызматтан ооматыңыз тайса дагы кичи мекениңиздеги көйгөйлөрдөн кабар алып жатасызбы?

- Өмүрүмдүн көпчүлүгү өрүктарлуу Баткенде өттү. Мамлекеттик кызматта 43 жыл эмгектенген болсом, анын 35 жылын туулуп өскөн жеримде иштедим. Албетте, кайсыл жерде болбойлу жүрөгүбүз мекен деп согот. Айрыкча, акыркы курч окуялардан кийин аярлуу Баткенден кантип кабар албайлы?! Жеке өзүм кичи мекениме бат-бат, ат тезегин кургатпай барып турамын. Кызматта болбосом да колуман келгенин элим, жерим үчүн жасай берем.

- Өрүктарлуу аймактан чырчыкса эле Мамат Айбалаев, Султанбай Айжигитов жана сиздин пикириңизди издеп калабыз. Азыр бул аймак, андагы маселелер тууралуу кандай сунуштарыңыз бар?

- Баткендин баатыр, мекенчил эли үчүн эң оболу тынчтык керек. Жогорку Кеңештин депутаты экенимде

бир канча жолу баалуу сунуштарымды берип жүргөнүмүн. Азыр депутат болбосом да кат аркылуу кайрылууларды берип турамын. Байлыкка толгон Баткенди сактоо үчүн коопсуздугу курч турган айылдарды бириктирип, аскер шаарчаларын түзүп, аскер базаларын ачуу керек. Ал жерде жашаган элибиз коопсуз абалда, мамлекеттин коргоосунда болот. Кошуна Казакстанды алып карайлычы? Чек араларынын 30дан ашыгына аскер шаарчасын ачып, чек арасын бекемдеп алышты. Биз дагы бул жагын ошондой кылып алганга эмнеге болбосун?

- Парламенттин, андагы эл өкүлдөрүнүн ишмердүүлүгү сизди канааттандырып жатабы?

- Парламент бийлик бутагынын эң бийиги, мамлекеттин, элдин тагдыры чечилет. Ал жерде көпчүлүк үмүт менен шайлаган эл өкүлдөрү отурат. Албетте, иш-аракеттери жакшы, иш бар жерде кемчилик да болот. Чыныгы эл өкүлү, жакында болуп өткөн Курултайдын делегаттарындай болуусу керек.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

Тогуз айдагы көрсөткүч

Лейлек эли тагдырдын буйругу менен акыркы эки жылдан бери оор сыноолорду баштан кечиришүүдө. Жаз алдындагы табигый кырсыктарды эске албаганда да, тажик аскерлеринин аткылоосунан улам көз жумгандар, перзентинен айрылгандар болду. Өткөн жылы Максат айылы толугу менен кыйроого учураса, быйыл каргашалуу окуя кайра кайталанып, 107 турак жай жараксыз болду. Жаңы-Жер айыл аймагынын Арка, Борбордук, Достук айылдары, ал эми Кулунду айыл аймагынын Сада, Интернационал айылдарында ага кошумча болуп, мал-мүлктөрү да тонолгон. Биз оор сыноого кабылган элдин абалы менен таанышуу максатында райондун акими Алмазбек Рахманкулов менен баарлаштык.

Лейлек районунун мамлекеттик администрациясынын башчысы-акими Алмазбек РАХМАНКУЛОВ:**«Элибиз эки жолу оор сыноолорду баштан кечиришти»**

- Алмазбек мырза, Лейлек эли эки жыл катары менен оор сыноолорду башынан кечириүүдө. Учурда тажик аскерлеринин эки жолку агрессиясынан кийин талкаланган айылдарды калыбына келтирүү иштери жүрүп жатат. Негизи эле абалыңыздар кандай?

- Туура, тилекке каршы эки жолу элибиз оор сыноолорго кабылды. Эми эле өткөн жылдагы кайгылуу окуяларды унутуп, тажик аскерлери тарабынан толук талкаланган Максат айылындагы 100 үй Президентибиз Садыр Нургожоевичтин жеке көзөмөлү менен кыска аралыкта курулуп, жашоо кайра башталганда, быйыл дагы 16-17-сентябрда кошуналар тарабынан кол салуу болду. Жаңы-Жер, Кулунду айыл аймактарындагы бир катар айылдарыбыз кайра кыйрап калды. Абдан өкүнүчтүүсү, тажик аскерлери атайын даярдык менен биринчи социалдык объектилерди, застава-ларды, суу түтүктөрүн, жолдорду, өзгөчө стратегиялык объектилерди талкалап салышты. Район боюнча жалпы чыгым 1 млрд 173 млн сомду түздү. Бул суммага дагы тактоолор кирет. Себеби, Орусияга жана Бишкек шаарына кетип калган жарандардын үйлөрүнүн чыгымдары тактала элек.

- Мамлекет тарабынан кандай жардам берилип жатат?

- Министрлер Кабинети тарабынан акча каражаттары бөлүнүп берилген. Жабыркаган 107 үйдүн 103үнүн пайдубалы куюлуп бүттү. Дубалдары тургузулгандары да бар. Калган 4 үй да капиталдык оңдоп-түзөөдөн өткөрүлөт. Ошол 103 үйдүн 55инин дубалдары кирпич менен курулуп жатат. Бирок, күн суук болгондуктан, курулуш иштери бир аз акырындык менен жүрүүдө.

- Каргашалуу бул окуя айыл чарба жумуштарына да өзүнүн терс таасирин тийгизсе керек?

- Кулунду, Жаңы-Жер айыл аймагы районубузду ылдыйкы бөлүгүндө жайгашкандыктан, кылкандуу дан эгиндерин оруп-жыйноо иштери аяктаган болчу. Бирок, ошого карабастан, мындай кырдаал күздүк эгиндерди себүүдө өзүнүн таасирин тийгизди. Элибиздин эмгекчилдигинен, мекенчилдигинен айланса болот. Бир жеңден кол, бир жакадан баш чыгарышып, биримдик менен бардык кыйынчылыкты жеңишүүдө. Салыкты 100 пайыздан ашык аткардык. Бардык тармактар өз нугу менен иш алып барышууда. Биздин көп убактыбыз калыбына келтирүү иштери менен өтүүдө. Өзүм баш болуп, тийиштүү мекемелердин жетекчилери Арка өрөөнүндөгү, Кулундудагы абалды көзөмөлдөп

турабыз. Штаб иштеп жатат. Кандай болгон учурда да жабыр тарткан элибиздин турак үйлөрүн бүткөрүп беришибиз керек.

- Элдин маанайы кандай? Башка жакка жер которуу деген ойлору жокпу?

- Элибиз “Бир сантиметр дагы жерди бербейбиз. Бул жерде биздин ата-бабалардын киндик каны тамган. Бизге чек араны тезирээк чечип берсеңер, өрөөндү өнүктүрөлү, СЭЗди ишке киргизели. Завод-фабрика куралы” дешкен демилгелерин айтышат.

- Буюрса, Президент айткандай жаңы жылга чейин чек ара маселеси чечилип калаар. Эми Арка өрөөнүнүн келечегин кандай карайсыз?

- Лейлек району Тажикстандын 6 району менен чектешет. Мен ошол райондордун баарынын акимдери менен күн алыс сүйлөшүп турам. Бизде Максат, Майты аймагындагы бир аз маселелерди эске албаганда 63 пайызга чечилген. Жакында Камчыбек Кыдыршаевич Ташиевдин жетекчилиги менен Душанбеге барып, чек ара боюнча тажик тарап менен сүйлөшүүлөрдө болдум. Өзгөрүү бар, чек ара маселесин тездетели деген коңшулардын ой-пикирлеринде да мурдагыдай эмес, позитивдүү өзгөрүүлөр бар экендиги байкалды. Ал эми Арка өрөөнүнүн потенциалы өтө чоң. Менделеевдин

системасындагы бардык элементтер бар. Лейлекке кызыккан инвесторлор өтө көп. Аэропорт, Саркент деген ири долбоорлор түрк өнөктөштөр тарабынан ишке ашырылышы күтүлүүдө. Сентябрь айында иш башталмак, аэропортко дагы кошумча 268 гектар жер бөлүп, Эл аралык статус алып берүү кадамдары башталган болчу. Экинчиден, айыл чарба багытындагы Саркент долбоору дагы чоң долбоор. Инвесторлор сууну чыгарып, төрт ГЭС куруп, кеткен акчасын өзүбүз чыгарып алалы деген сунуштарын айтышууда. Эгерде бул максаттар ишке ашса 16 000 гектар жер ишке ашып, Сүлүктүнү да суу менен камсыз кылмакпыз. Болгону күтүүсүз болгон окуялар терс таасирин тийгизди.

- Баткен облусуна өзгөчө макам берилди. Анын алкагында жыл сайын өнүктүрүү программасын ишке ашырууга 500 млн сом бөлүнмөй болду. Негизи эле жакынкы аралыкта Лейлекте кандай долбоорлор ишке ашканы турат?

- Азыр ошол 500 млн сомдон Лейлек районуна 125 млн сом бөлүнгөнү турат. Биз муну ирригация тармагын өнүктүрүүгө жумшайбыз. Суунун башында турганыбыз менен анын көп бөлүгүн пайдаланбай калат экенибиз.

10 долбоор өткөн. Тогуз-Булак айыл аймагына 30 млн сом, Сумбула айыл аймагына 12 млн сом, Жаңы-Жер айыл өкмөтүнө 13 млн сом бөлүп, тигүү цехтерин ачабыз. Мындан тышкары Катраң айылына соода борборуна 10 млн сом, Раззаков айыл аймагына сүт азыктарын иштетүүчү чакан заводду курабыз. Булардын бардыгы муниципалдык менчик болот.

- Айтмакчы, Президент буга чейин да Баткен облусуна, анын ичинде Лейлекке өзгөчө көңүл буруп келет. Кулундуктардын өтүнүчү боюнча Кулунду каналын кеңейтүүгө да каражат бөлгөнү эсимде?

- Туура. Президенттин колдоосу менен Кулунду каналы кеңейтилди. Мурда каналдын акырында жайгашкан Ак-Арык айылынын тургундары жазында агын суу жетпей, жай бою суу талаш жаңжалы менен өтүшчү. Же эгин эге албай, же таза суу жетпей азап чегип келишкен. Быйыл андай болгон жок. Президенттин колдоосу менен канал кеңейтилип, тазаланды. Бул ишти дагы толук аягына чыгарууга каргашалуу окуянын терс таасирин тийип, убактылуу токтоп калган жумуштар кайра жандандырылды. Максаттар ишке ашса Майтыга чейин суу алып өтүүгө мүмкүнчүлүктөр түзүлөт.

**Адылбек АКМАТОВ,
Лейлек району,
Баткен облусу**

ЖЕРДИ БАКСАК, ЭЛДИ БАГАТ

Үстүбүздөгү жыл өлкөбүз үчүн жемиштүү жылдардан болууда. Дасторконду нанга толтуруп, элдин камын ойлогон элет эмгекчилеринин мээнети мактоого татырлык. Айыл чарба министри Аскарбек Жаныбеков Президент Садыр Жапаровдун жана Министрлер Кабинетинин колдоосу менен айыл чарба тармагында алгылыктуу иштер аткарылып, жакшы көрсөткүчтөргө жетишип жаткандыгы боюнча азыноолак маек берди.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министри Аскарбек ЖАНЫБЕКОВ:

“АЙЫЛ ЧАРБАСЫНДАГЫ КӨЙГӨЙЛӨРДҮ ЧЕЧҮҮ МЕНЕН ЖАҢЫ ДЕҢГЭЭЛГЕ ЧЫГАБЫЗ”

- Аскарбек Сапарбекович, мындан бир нече ай мурда Президент кол койгон “Жер-укуктук мамилелерди жөнгө салуу жөнүндө” мыйзамынын алкагында кандай иштер аткарылып жатат?

- Жер – табигый объект. Аны Кыргызстан элинин жашоо-тиричилигинин, өнүгүүсүнүн жана ишмердүүлүгүнүн негизи катары коргоого алышыбыз керек. Башкы максаттардын бири – республиканын аймагындагы жерлерди өзүм билемдик менен ээлеп алууну алдын алуу жана болтурбоо, мыйзамдуулук жана укук тартибин сактоо. Учурда жер ресурстарын башкаруу жана жер укук мамилелери, кыймылсыз мүлккө укуктарды каттоо боюнча мамлекеттик саясатты ишке ашыруу, жерге жайгаштыруу, жер кадастры, топография, геодезия, картография багыттарында натыйжалуу кызмат көрсөтүү үчүн Айыл чарба министрлигинин алдындагы Жер ресурстары боюнча кызматы жана Кадастр мамлекеттик ишканасы менен биргеликте бир топ алгылыктуу иштер жүрүп жатат. Жер амнистиясы тууралуу мыйзамга үстүбүздөгү жылдын 1-майында кол коюлган. Анын алкагында дээрлик 29, 900 гектарга жакын жер трансформация болуп, 146 миң үй-бүлө үчүн жерге менчикти бекемдөөчү кызыл китептер менен камсыз кылуу иштери

башталган. Бул багытта өлкөнүн бардык райондорунда иштер кызуу жүрүп жатат. Бул бир күндө бүтүп калчу иш эмес экен, график менен иш алып баруудабыз. Учурда киргизилген мораторийге карабай сугат жерлерге да үй куруп алгандар же бир жер тилкесине эки киши ээлик кылган учурлар бар экен. Президент Садыр Жапаровдун тапшырмасы менен өткөн жылдын 1-декабрынан тартып мыйзамдаштыруу иштери башталган эле. Буюрса жылдын аягына чейин же келээрки жылдын башында бул маселе чечилип калат. Мынчалык көп документти аз убакытта даярдоо оңой эмес экен. Учурда пайдубалы салынып же толугу менен курулуш иштери аяктап калган жерлерге мыйзамдуу документ берилип жатат. Андан тышкары ар бир аймакка барып, көйгөйлөрдү жеринде чечүү үчүн ар тараптуу биргелешкен аракеттер жүрүүдө. Топтолгон көйгөйлөрдү чечүү жолу менен гана айыл чарбасын жаңы деңгээлге чыгарууга боло тургандыгын иш жүзүндө көрүп жатабыз.

- Акыркы учурда азык-түлүк коопсуздугун камсыздоо, калктын ар түрдүү тамактануусуна кам көрүү максатында өлкөнүн балык чарбасын өнүктүрүүдө көп аракеттер жасалып жатканы байкалууда. Эт, сүттөн тышкары экспорт маселесинде кандай

жаңылыктар болуп жатат?

- Мындан үч жыл мурда Кытай мамлекетине балды жана бал продукциясын экспорттоо иштери ковид пандемиясына байланыштуу токтоп калган эле. Бул ишти жандандыруу максатында жакында расмий уруксат алдык. Тактап айтсам, Кыргызстанда өндүрүлгөн балды жана бал продукциясын Айыл чарба министрлигине караштуу ветеринария кызматынын жана Кытай мамлекетинин ветеринардык-санитардык 5G сертификатын алган, реестрине кирген компаниялар гана экспорттоого мүмкүнчүлүк алышат.

Өлкөдө белгиленген орточо физиологиялык ченемдерге ылайык, бир адамга балык азыктарын керектөө көлөмү жылына 9,1 кг болууга тийиш. Бирок, бүгүнкү күндө балыкты жана балык азыктарын керектөөнүн киши башына орточо көрсөткүчү 2 килограммды түзүүдө. Бул талап кылынган ченемден 4,5 эсеге аз. Ченемдерди эсепке алуу менен акыркы жылдары жасалма көлмөлөрдө жана суу сактагычтарда балыктарды көбөйтүүнүн үстүндө алгылыктуу иштер жүрүп жатат. Буга Токтогул суу сактагычында жайгашкан “Максимум фиш” Токтогул балык чарба мамлекеттик ишканасы жана “Токтогул балыгы” жоопкерчилиги чектелген коому менен биргеликте башталган долбоорлорду мисал

кылсак болот. Мында балыкты көбөйтүү жаатында гана эмес, сапатынын жогорулуугуна да баа берилип жатат. Демек, келечектүү долбоор экени талашсыз. Мындай долбоорлор арбын. Алардын ар бирин ийгиликтүү иш жүзүнө ашырууга көмөк көрсөтүп, жакындан жардам берип келебиз.

- Элибизде жаздын камын кышта көрөйт эмеспи, учурда кандай иштер аткарылып жатат?

- Мол түшүм алуу үчүн эгин талааларындагы топуракты кышкыга кылдат даярдоонун бир жолу – аны мол сугаруу болуп эсептелет. Сырттан караган адамга бул керексиз эле иш-аракет болуп көрүнгөнү менен жемиш бактары жана башка өсүмдүктөр үчүн да маанилүү болуп саналат. Күзгү сугаруу – жер сууга толугу менен каныгыш үчүн жүргүзүлөт. Бул өзгөчө күз мезгили кургак Кыргызстан сыяктуу аймактар үчүн маанилүү. Эгин талааларын кыш алдында сугаруу жерди суу менен толук азыктандырып, жемиш бактарынын суукка туруштук беришине жардам берет. Ошондой эле жаздагы суунун тартыштыгын чечүүгө чоң жардам болот. Андан тышкары жаздын келиши менен убакыттан уттурбаш үчүн каналдарды тазалоо, бетондоо сыяктуу иштер аткарылып, көйгөйлөрдү жеринде чечүүгө багытталган аракеттердин үстүндө иштеп жатабыз.

- Бул жылы айыл чарба тармагына мамлекеттик казынадан мурдагы жылдарга караганда бир топ арбын каражат бөлүндү эле. Алар өз багыты менен даректүү жумшалдыбы?

- Үстүбүздөгү жылы мамлекеттик казынадан айыл чарбасындагы ирригацияны колдоого 1 миллиард 100 миллион, үрөнгө 1 миллиард, жер семирткичтерге 1 миллиард сом бөлүнгөн. Бүгүнкү күндө ирригацияга бөлүнгөн каражаттын 731 миллион сому өздөштүрүлгөн. Ал эми Кыргыз Республикасынын үрөнчүлүк жана башка чарбачылык субъектилеринде айыл чарба өсүмдүктөрүнүн үрөндүк себүүлөрүнө 8 647,62 гектар аянтта, анын ичинде буудай 4 856,32 жана арпа 3 274,3, сафлор 163, көп жылдык өсүмдүктөр 226, картошка 90, жүгөрү 21, дан буурчак 11 жана 6 гектар сулу айдоо аянттары текшерүүдөн өттү. Баткен облусунда 145 гектар жерге сөксөөл себилди. Келерки жылкы план боюнча Арка токой чарбасынын 829 гектар жерине ферула, 621 гектарына мисте жана бадам себилет. Агроөнөржай секторуна фермерлерге жеңилдетилген кредит катары 4,9 миллиард сом бөлүнүп, 8 миңден ашуун фермер алган. Бул маселеге жыл жыйынтыгында да кененирээк токтолобуз.

Разия ЖООШБАЕВА

ӨЛКӨНҮН ТЫШКЫ КАРЫЗЫ АЗАЮУДА

Өлкөнүн тышкы карызы 132 миллион долларга азайды. Үстүбүздөгү жылдын январь айындагы көрсөткүч боюнча өлкөнүн тышкы карызы 4 миллиард 290,3 миллион доллар болсо, сентябрда анын көлөмү 4 миллиард 162,6 миллион долларды түздү.

Тышкы карыздар – эл аралык уюмдардан, чет мамлекеттерден түрдүү валюталар менен алынган насыялар. Ал эми ички

карыздар – сом менен мамлекеттик баалуу кагаздарды чыгаруунун эсебинен түзүлөт.

БУЮРСА БОЖОМЛ ЖАКШЫ

Евразия өнүктүрүү банкынын 2023-жылга карата макроэкономикалык божомолунда кийинки жылы доллардын орточо курсу төмөндөйт. Аталган банктын серепчилеринин билдирүүсү боюнча келерки жылы доллардын курсу 82-84 сомдун тегерегинде болуп, жыл

ортосунда акырындык менен арзандай баштайт. Буга Кыргызстандын Улуттук банкынын валюта саясаты дагы өбөлгө болот. Ал эми узак мөөнөттөгү фундаменталдык факторлордо сомдун баасы болжол менен эки пайызга түшөт. Евразия өнүктүрүү банкы жыл сайын макроэкономикалык божомол жасап, валюта курсуна баасын жасап келет.

САЛЫК КЫЗМАТЫНДАГЫ САНАРИПТЕШТИРҮҮ

Келээрки жылдан баштап жеке ишкерликти каттоо жана патент берүү банктар аркылуу жүргүзүлөт. Бул тууралуу Улуттук салык форумунда өлкөнүн Салык кызматынын төрагасынын орун басары Адилет Дубанаев билдирди.

Учурда Салык кызматы көптөгөн кызмат көрсөтүүлөрдү автоматташтырууну, айрым функцияларын банктарга жана мобилдик операторлордун тиркемелерине өткөрүп берүүнү

пландаштырууда. 2023-жылдан баштап кызмат көрсөтүүнүн төрт жаңы түрү кирет. Алар: Жеке ишкерликти электрондук каттоо; Мүлк салыгын төлөөнү автоматташтыруу; Юридикалык жактарды каттоону автоматташтыруу жана Жеке эсепти адаптациялоо. Алардын айрымдарына азыртадан тестирлөө өтүп жатат.

Ошондой эле өлкөдө 2023-жылдын 1-январынан 31-декабрына чейин чакан, орто жана ири бизнес субъектилерине, коммерциялык банктарга текшерүүлөрдү жүргүзүүгө мораторий жарыяланды.

“ТАЗАЛЫК” ТАЗАЛООГО ДАЯР

“Тазалык” муниципалдык ишканасынын кызматкерлери борбор калаанын унаа жүрүүчү жолдоруна жана тротуарларга туз себүү үчүн атайын кутучаларды даярдап, орнотушту. Жалпысынан шаар боюнча 77 кутуча орнотулган. Ал эми кышкы ызгаарда жолдорго чачуу үчүн 6 миң тонна

туз даярдалган. Бүгүнкү күндө шаарды санитардык тазалоо жана катуу таштандыларды чыгаруу үчүн каттамда 622 тазалоочу, 200 жүктөгүч жана 98 атайын техника иштеп жатат. Жолдун жээгиндеги карды тазалоого 35 атайын техника, 2 кар тазалоочу трактор, 4 универсалдуу техника жана жол тейлөө башкармалыгынын 40 кызматкери тартылган.

ТАЗАЛЫК КОЧКОРДОН БАШТАЛМАЙ БОЛДУ

Кочкор районунун Кум-Дөбө айылында таштандыны кайра иштетүүчү завод ишке кирди. Суткасына 4 тонна таштандыны кайра иштетүүгө мүмкүнчүлүгү бар бул завод “Таза Мекеним” ЖЧКсынын негиздөөчүсү Ормон Нурбек уулунун демилгеси менен курулган. Ага 20 миллион сом сарпталган. Анда жалпысынан 22 жумушчу 3 нөөмөт менен иштеп, суткасына 3,5 тонна желим таштандысын кайра иштете алат.

“Эркин-Тоо” пресс

СААМАЛЫК

ЖАРАКЕДЕГИ ФАПТЫН ЖАҢЫ ИМАРАТЫ

Ата-Журттур аброюн артырар азаматтар ар качан болуп келген. Атагы атай журтка кеңири тараган Базар-Коргон районундагы Акман айылынан не деген чыгаан инсандар чыккан. Мына ушундай иш билги

инсандардын бири Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер, укук коргоочу белгилүү журналист Нышанбек Кочкоров жакында өзүнүн туулуп өскөн Жарак кыштагынын айылынын

тургундарына өзгөчө белек тартуулады.

Журналист Нышанбек Кочкоровдун демилгесин колдогон “Айыл, эл курулуш” ишканасы, Кызыл Ай коому ФАПтын курулуш иштерин кыска мөөнөттө куруп бүтүрүп, пайдаланууга берди. “Айыл, эл курулуш” ишканасы, Кызыл Ай коому имаратты гана куруп бербестен, адамдарга тез жардам көрсөтүүчү 38 000 долларлык автомашинаны да берди.

Бул курулушка жогоруда аталган коом үч миллион беш жүз миң сом сарптаса, айылдын эли, чет жерде иштеп жаткан айылдын тургундары 400 миң сом акчалай кошумча кылышкан. Базар-Коргон районунун тармактык ооруканасы 250 миң сом, Акман айыл өкмөтү 100 миң сом колдоо көрсөттү. Жалпы суммасы 4 млн 250 миң сомдук ФАПтын тез арада курулуп бүткөнүнө элдин кубанычына чек жок.

АЛЫКУЛОВ Сабыр,
айыл аксакалы

- Бүгүн биздин айылдын эли үчүн өтө кубанычтуу күн. ФАПтын жаңы имараты ачылып жатат. Бул курулушту баштайлы деп демилге көтөргөн инибиз Нышанбек Кочкоров. Пайгамбарыбыз айткан экен, “Эгерде айылыңарда табып жок болсо, табыбы бар айылга көчүп баргыла” деп. Кудайга шүгүр, элдин ден соолугуна кам көргөн дарыгерлерибизге жакшы шарттары бар имарат бүтүп, пайдаланууга берилди. Эл да бул демилгеге четте карап турган жок, карыларыбыз акыл-насааттарыбыз менен, чет жакта иштеген балдарыбыз акчалай, айылдагы жаштарыбыз эмгектери менен жардам беришти.

АКПАРАЛИЕВА Гүлүйпа,
ФАПтын медайымы

- ФАПта иштегениме 40 жылга жакын болду. Эмдөө иши менен алектенем. Жаңы имаратка көчүп жатканыбызга кубанып турам. Кол жууганга жылуу суу бар, жарык. Ушул имараттын курулушуна себепчи болгон Нышанбек Кочкоровго жана демөөрчүлөргө ыраазычылыгымды билдирип кетем.

Базар-Коргон районунун Акман айыл аймагындагы Жарак кыштагында ФАПтын жаңы заманбап имараты айылдын жашоочуларынын, келген меймандардын катышуусу менен салтанаттуу ачылды. Бул ФАПка көп жылдар иштеп, элге эмгеги сиңген айылдык фельдшер Мойдинов Зулпукардын аты берилген. Мурда ФАП чакан имаратка жайгашып, медициналык кароодон өткөнү жана дарыланганы келген бейтаптарга тардык кылат эле.

Шекербек КАЛЫКОВ

КАБАРЫҢЫЗ БАРБЫ?

КРИПТОВАЛЮТА КЕЛЕЧЕКТИН АКЧАСЫБЫ?

Учурда интернет айдычында “криптовалюта менен иштеп, акчаны 5 саатта 7 эсеге көбөйтүп берем” деген жарнамалардын пайда боло калып жаткандыгы коомчулуктун кызыгуусун арттырууда. Атүгүл криптовалюта келечектин акчасы дешүүдө. Бирок анын аныктамасы, пайдасы жана зыяны жөнүндө адистер карапайым калкка жөнөкөй тилде түшүндүрүп берүүдөн карманып жаткандай. Биз бул багытта азыноолак иликтөө жүргүзүп көрдүк.

КРИПТОВАЛЮТА ДЕГЕН ЭМНЕ?

Криптография – маалыматтардын купуялуулугун камсыздоочу илим. Адистердин түшүндүрмөсүндө ал криптовалюталык инструменттерди колдонуу менен блокчейн деп аталган системада иштелип чыгат. Блокчейн – блоктордон турган маалыматтардын максималдуу түрдө коргоолгон чынжырчасы. Жөнөкөйлөтүп айтканда криптовалюта бул жөн гана компьютердеги электрондук акча. Ал шифрленген сандардын жыйындысы же коддордун топтомунан турат. Алар бири-бирине байланып, бирин-бири улаган ажырагыс, ар бири өзүнчө уникалдуу, кайталанбаган сандар. Жөнөкөй сөз менен айтканда криптовалюта – атайын алгоритм жана компьютердик код менен иштеген төлөмдөр ыкмасы. Блокчейндик бир системанын ичинде бир эле криптовалюта, бир эле бирдик болуп, андан кийинкилери ага уланат. Чынжырча же жөргөмүштүн желеси сыяктуу бири-бирине туташып турат. Улам кийинки криптовалютаны компьютер менен эсептеп, тапкан

тарап ага ээлик кылып кете берет. Аны эч ким ашыкча басып чыгара албайт. Батышта криптовалютаны санариптик алтын катары санашат. Бизге жеткен маалыматтар боюнча криптовалютаны 2008-жылы Сатоши Накамото деген адам ойлоп тапкан. Ал атайын криптовалютаны көздөбөстөн, санариптик акча системасын эле жасагандыгын айткан. Ошондой эле ал санарип акча системасын бир дагы уюм же өкмөт көзөмөлдөбөй тургандыгына кепилдик берген. Ошондуктан криптовалютага эч ким өзү каалаган баасын коё албайт. Мисалы, кагаз акчаны санап бермейинче эч нерсе сатып алууга болбойт. Банк эсебиндеги акчаны пайдалануу да ушул сыяктуу. Ал эми криптовалюта башкача колдонулат. Ал санарип мейкиндигинде гана колдонууга боло тургандыгы менен айырмаланат. Биткойн тыйындарын чыгарган автоматтарды эске албаганда аны колго кармап пайдаланууга болбойт.

БИТКОЙН

Негизинен дүйнө жүзү боюнча криптовалютанын миңден ашык

түрү бар экендиги айтылат. Алардын ичинен учурда эң эле кеңири таанылган түрү – биткойн. Анын ишин 2012-жылдан тартып Bitcoin Foundation аттуу америкалык компания жүргүзүп келет. Компаниянын негизги максаты – интернет тармагында коопсуз, туруктуу каражатты түзүү. Криптовалютанын кайсынысы чындап блокчейн системасында жасалганын, кайсынысы жөн гана программалык код экени аныктала элек. Ошондуктан учурда аны дээрлик көптөгөн мамлекет тааныбайт. Ал тургай аны өндүрүүдө алдыңкы орунга чыккан Кытай мамлекети дагы бул санариптик акчанын өндүрүлүшүнө жана жүргүртүлүшүнө тыюу салган. Айрым өлкөлөрдө гана ага уруксат берилип, төлөм каражаты катары пайдаланып жатканын укканыбыз бар. Ал өлкөлөрдүн катарын Америка, Түштүк Корея, Улуу Британия толуктайт. Саясий серепчилердин баамында дүйнөдөгү акыркы кырдаалга байланыштуу евро, доллар бирдиктеринин күчтөнүп же алсыз болуп калышы криптовалютага окшош валюталык бирдиктин керектигин көрсөттү. Албетте ал эч кандай кырдаалга көз каранды болбошу шарт. Акыркы маалыматтар боюнча аталган системада 21 миллион гана биткойн болсо, азырын 19 миллионго жакыны табылган. Алардын ар биринин ээлиги бар. Калганын табууга дагы жүз жылча керектелет экен. Бирок чектелүү. Айрым маалыматтар боюнча

биткойндин саны 2140-жылы түгөнөт делсе, айрымдар 2023-жылы токтоорун айтышат. Криптовалютанын башка түрлөрүнүн саны мындан азыраак же көбүрөөк болушу мүмкүн. Ал анын блокчейн системасындагы принцибинен көз каранды болуп эсептелет.

КООПСУЗДУГУ

Криптовалюта өз алдынча коопсуз. Бирок, кээ бир шылуундар эч кандай коргоого жөнөкөй эле программалар аркылуу код жасап, аны криптовалюта деп алдап сата бериши мүмкүн. Программисттердин айтуусунда азыр мындай учурлар өтө эле көп кездешүүдө. Айрым каржы саясатчылардын айтымында учурда каражат алмашуу үчүн криптовалюта сыяктуу валюталык бирдик зарыл. Ал үчүн мамлекеттер өз ара келишип, санариптик акча ойлоп таап, аны жүргүртүү эрежелерин бекитишет деген божомолдор бар. Балким ошол дүйнөнүн бардык өлкөсү бирдей тааныган акча бирдиги криптовалюта болуп калышы мүмкүн. Келечектеги ааламдашуу заманынын аябай өнүккөн учурунда чынында эле бардыгын күтсө боло тургандыгын моюнга алышыбыз керек. Бирок кандай гана санариптик акча бирдигин кабыл алсак да ал туруктуу, бир калыпта жүргүртүлүүгө тийиш. Бул жагынан алып караганда криптовалюта бул мүнөздөмөлөргө туура

келбейт. Мисалы, адистердин айтуусунда биткойндин бир даанасы башында 50 цент турса, убакыттын өтүшү менен кымбаттап отуруп 70 миң долларга чыккан. Бир жыл аралыгында кайра баасын жоготуп, 40 миң долларга түшкөн. Дагы убакыттын өтүшү менен анын баасы кайра эле 50 цент болуп калышы мүмкүн. Ага эч ким кепилдик бере албайт. Эки жыл мурун дүйнөнүн эң бай адамы болгон Илон Маск криптовалютага кызыгы артып, канчалаган миллиард доллар инвестиция кылганда бир эле биткойн ай-асманды чапчып кымбаттап, ал баш тартканда кайра ит бекер болуп калгандыгын көпчүлүк мисал кылышат. Демек, ал бир жагынан алып караганда таңкыстык жараткан товарга окшош. Кырдаалга жараша кымбаттап жана арзандай берет. Ошондуктан аны менен кырдаалга жараша байып же банкрот болуп калуу толук мүмкүн.

КЫРГЫЗСТАНДА

Учурда өлкөнүн тургундарынын дээрлик көпчүлүгү криптовалюта тууралуу маалыматка кызыкканы менен чындап белсенип каражат салып киришкендер ачык кезиге элек. Криптовалютанын бир максаты анын купуялуулугу болгон соң, ага каражатын салган айрым адамдар жөнүндө бизде маалымат жок. Криптовалюта актив катары таанылып, колдоо тапса көптөгөн инвестицияларды тартууга, жаңы компаниялардын ачылышы менен экономиканын өсүшүнө оң таасирин тийгизет деген пикирдеги адамдар да аз эмес. Бирок, борборубузда биткойн-банкоматтарды кездештирүүгө болот. Өлкөнүн мыйзамы боюнча төлөмдөрдү ишке ашыруучу расмий бирдик сом болгондуктан, Улуттук банкта жарандар арасында канча биткойн жүргүртүлүп жатканы жөнүндө да так маалымат жок.

Разия ЖООШБАЕВА

ЖАЛГЫЗ ЭЛЕ “МАНАС” КЕТКЕН ЭМЕС

- Көч бара-бара түзөлөт эмеспи. Кыргыз эли кылымдарды карыткан улуу эл. Элибизди эзелтен жараткан өзү колдоп келген. Ырас, азыркылар көп нерсени биле бербейт. 2009-жылы ошол кездеги бийликтин, маданиятты жетектеген биздин төбөлдөрдүн саткындыгы менен кыргыздын кылымдарды карытып келе жаткан төрт тарыхый мурасы чет элдиктерге берилип кеткен. Биринчиси “Манас” эпосу, экинчиси кыргыздын “Салбуруну”, үчүнчүсү “Көк бөрүсү”, төртүнчүсү тайганы. Тайганды өзбектерге, Салбурунду Араб эмиратына, Көк бөрүнү казактарга “көкпар” деген ат менен белек кылып берип салышкан. Ал эми “Манас” эпосу Кытайга берилип кеткен.

ТАРАГАН ПАРЛАМЕНТ, БҮДӨМҮК КЕЛЕЧЕК

- Ошол учурда парламентти Бакиевдер таратып жиберди. Мен “Ата Мекен” партиясында орун басар, парламенттин тышкы эл аралык комитетин жетектейт элем. Парламентти таратып жибергенин да жүйөөлүү себептери бар. Ал жерде канча деген каражат, кыргыздын кен-байлыгы таланып жаткандыгы тууралуу курч маселени көтөрүп чыкканбыз. Ошол үчүн бизди тездик менен таратып жиберди. Дал ошол мезгилде жогоруда мен атап кеткен төрт улуттук дөөлөтүбүз бир мезгилде эле төрт мамлекетке өтүп кеткен. “Манас” эпосу биздин улуттук дөөлөттөрүбүздүн ана башы экендигин кемирчеги ката элек жаш баладан тартып карыяларыбызга чейин эң жакшы билет. “Манас” атабыздын жанында тайган, кумайык жүргөн. “Көк бөрүнү” мен кыргыздын деген ар бир адам ойноп келген. Ал эми араб өлкөлөрүндө эли кумарлана турган, эл аралык мелдештерге чыга турган эки эле оюну бар. Бирөө төө жарыш, экинчиси куш салуу оюну. Демек, биздин улуттук баалуулуктарды, оюндарды эбегейсиз чоң каражатка сатышкандыгы айтпаса да түшүнүктүү. Кыргыздын жаш муунунун келечеги бүдөмүккө, белгисиздикке барып такалган. Аны алар атайын жасашкан.

АРДАНГАН ЭЛ, ТӨҢКӨРҮШ

- Биздин мамлекеттин ЮНЕСКОдо элчилиги болгон эмес. Кыргызстандын Франциядагы элчилиги да болгон эмес. Өзү эки элчилик болот. Парижде бул уюмдун борбордук штаб-квартирасы жайгашкан. Бир сөз менен айтканда ажосу, кожосу баары биригип, башын кумга тыгып олтуруп беришкен да, биздин улуттук дөөлөттөрүбүз башка

мамлекеттерге өтүп кеткен. Ошол кезде “Манас” эпосу Кытайга катталып кетиптир деп элдин баары аябай дуулдаган. Арданган эл ар кандай уюмдарды түзгөн. Ошолордун арасында мен дагы бар элем. Ичибиз ачышып, кантип кетип калды деп эле жер сабап кала бердик. Бир нерсе кылалы десек колубуздан эч нерсе келбейт. Анан мен бир ылайыгы келсе “Манас” маселесин көтөрүп чыксам деп ниет кыла баштадым. Анткени, парламенттин эки чакырылышында тең тышкы эл аралык байланыш комитетин жетектеп тургам. Тааныштарым, байланыштарым аркылуу “Манасты” кайра элге кайтарып келейин деп аракет кыла баштадым. Ал ортодо дагы революция болуп, бийлик алмашып кетти. Кудайдын парманы менен кайрадан депутат болуп келдим.

“ЮНЕСКО ДЕГЕН КАНДАЙ ФИРМА?”

- Айта келгенде оңой болгону менен иш жүзүндө бул өтө татаал маселе. Бирөө көрүп сүйлөйт, бирөө көрбөй сүйлөйт дегендей. Бирөө билип сүйлөйт, бирөө билбей сүйлөйт. Ошол кездеги атка минерлердин көбү муну жеткиликтүү түшүнбө бербеген. “ЮНЕСКО деген кандай фирма?” деп сураган бир жетекчини көрүп аябай таң калгам. Бийликтин төрт бутагынын бирөөсүнүн жетекчиси ушинтип айтты. Албетте, биздин кыргыздын атка минерлеринин 99 пайызы көрө албагыктан жаралат экен. Мен муну өз башымдан өткөргөн киши катары айтып жатам. Кайсы гана атка минерге өз сырыңызды айтсаңыз, эртең эле ошол сөздү сизге каршы аргумент катары колдонуп чыгат. Бир жакшы ишинизди айтсаңыз, сөзсүз экинчи кишиге “а бул акмак” деп айтат. Ушунчалык көрө албас, ич күйдү, ыплас болот экен.

АЛА-ТООДОН АЛТОО

- Ошол учурда 157 мамлекет менен түзмө-түз сүйлөшүүлөрдү жүргүздүк. Алардын бир тобуна чапкылап мен өзүм барып келдим. ЮНЕСКОнун Париждеги штаб-квартирасына барып сүйлөшүүлөрдү жүргүздүм. Мунун баары оңой-олтоң болгон жок. Ошол үч жылда мен үй бетин көрбөй самолётто ары-берип учуп жүрдүм. “Ала-Тоодон алтоо” дегендей болгону алты эле адамбыз. Эң олуттуу кызмат кылган күчтүү эксперттер Динара Чочунбаева, Гүлнара Айтбаева. Кыргызча, орусча, англисче түш жоруган кыйын эксперттер. Сабира Солтонгелдиева, ал эми Назгул Мекешова ошол кезде Маданият министрлигинде иштейт эле. Жалгыз ушул кыз бардык ишке чуркады. Илимдер академиясынан

4-ДЕКАБРЬ – “МАНАС” КҮНҮ

Жогорку Кеңештин экс-депутаты Карганбек Самаков:

“ЭКИ МИНИСТР АТАМБАЕВГЕ “КЫТАЙ КИМ ДА, САМАКОВ КИМ? “МАНАСТЫ” КАЙТАРА АЛБАЙТ” ДЕП АЙТЫШЫПТЫР”

дагы эки кыз бар эле. Биз казактардын, же башка мамлекеттердин элчилигиндей болуп, 30-40 адамы бир самолёт менен учуп жүргөндөй жүрө алган жокпуз. Парламенттин сунушу менен Маданият министрлиги атайын чечим чыгарды. Министрликтин алдында эксперттик комиссия түзүлдү. Ал комиссиянын төрагалыгына эмнегедир мени шайлашты. Мен аны түшүнүп турдум. Анткени, ал иштерге эбегейсиз каражат анан эл аралык байланыштарды мыкты билген адам керек эле. Мен ал ишти бир чети оор жүк катары, бир чети сыймык катары кабыл алдым. Башка мамлекеттерди айтпаганда да Париждин өзүнө эле 30-40 жолу барып келдим. Японияга канча бардым. ЮНЕСКОго кирген 198 мамлекеттин бир далайында болдум. Африка, Европа өлкөлөрүнө бардык. Маданият министрлигинин жетекчилеринин бирөөсү да бир дагы жолу ЮНЕСКОго барган жок.

МАДАНИЯТТА “МАДАНИЯТТУУ” КЫМЫРЫЛГАН АКЧАЛАР

- Маданият салаасындагы айрым адамдардын мага каршы пикирде жүрүп калгандарынын да өз себеби бар. Биринчиси, баягы эле ич күйдүлүк. Экинчиси, биз эгемендүү мамлекет болгондон бери ЮНЕСКОдон алган каражаттын баарын бөлүп жеп кетишкен. Он беш манасчыга үй сатып бериле деген акчаны да жеп алышкан. Чүй боорундагы үч шаарды Караханиддердин доорундагы шаарга киргизбедикпи. Аларга бөлүнгөн 750 миң доллар акчаны да жеп алышкан. Мен анын баарын архивдерден таап, көтөрүп чыктым. Ошондон кийин мага өчөшүп, жамандай башташты. Ал каражаттардын баары биздин кыргыз маданиятын көтөрүүгө, анын ичинде улуттук дөөлөттөрүбүздү дүйнөлүк мураска киргизип, даңазалоого даярдоо үчүн берилген акчалар болчу. Мен атайын алар жасаган ишти барып көрдүм. 750 миң доллар эмес, 750 тыйын да жумшалган эмес. Кийин ЮНЕСКОнун ошол акчаларынын баарын мен өз эсебимден төлөдүм. Анын дүмүрчөктөрү, документтери сакталуу бойдон турат.

ЮНЕСКОнун КАРЫЗЫН ТӨЛӨГӨНДӨ

- Мен депутат кезимде Эсептөө палатасынан бир аудитор келиптир. “Сиз ЮНЕСКОго каражат берген экенсиз “дейт. “Ооба, анын эмнесин текшерип жатасыңар?” десем, “биздин жылдык отчетубузга керек болуп жатат, ошону киргизип коёлу, сиздей болуп биздин чиновниктер да бир намысына келип эл үчүн иш жасаса жакшы болмок эле” дейт. Бериңизчи деп карасам 660 миң доллар деп турат. Бул бир эле документтеги каражат. Андан тышкары Кыргызстан 2006-жылы ЮНЕСКОго мүчө болуп кирген. Бирок, мүчөлүк акысын бир да жолу төлөбөптүр. Карызы 800

миң доллар болуп кетиптир. Биз ЮНЕСКОнун добушун алыш үчүн ошол карыздарыбызды төлөшүбүз керек болчу. Ал карыздын да бир далайын өзүм төлөдүм. Мен муну ар бир кишиге документтер менен далилдеп бере алам. Парижге бир эле жолу барып, бир-эки күн жашап келиш үчүн эле оңбогондой каражат талап кылынат. Баары кымбат. Бир элчини ээрчитип барып чай алып берсеңиз миң доллардан көп акча кетет. Жүздөгөн элчини чайга чакырып, жолугушууларды өткөрүү керек болду. Балким, бир миллион, балким 2 миллион долларым кеткендир. Мага ошол кезде акча эмес, “Манасыбызды” элге кайтарып келүү биринчи орунда турду.

ДИПЛОМАТИЯЛЫК ЖҮРҮШТҮН ЖЕҢИШИ

- Биздин бир мамлекеттен бир мамлекетке учуп барып жүргөн жол киребиз, жашаган жерибиз, белек-бечкектер, тамак-ашыбыз үчүн мамлекет сокур тыйын да берген жок. Муну мен дипломатиялык жүрүш, жеңиш деп айтаар элем. Маселен, Кыргызстандын тарыхында Борбордук Азия боюнча эң биринчи жолу материалдык эмес мурастар уюмунун мүчөлүгүн жеңип алдык. Анын вице-президенттигин да жеңип алдык. Аны Монголия, Казакстан менен катуу талаштык. Алар өнүгүп калган өлкөлөр. Кандай гана ресурсун жумшаган жок. Биз болсо жөнөкөй гана дипломатиялык жүрүш менен эки мамлекетти тең жеңип алдык. Ошол үчүн кыска убакыттын ичинде көптөгөн улуттук мурастарыбызды ЮНЕСКОго каттагып алдык. Ошону менен “Манас” эпосун элибизге кайтарып дүйнөлүк мурастар тобуна киргиздик. Ал ортодо кыргыздын ала кийизин, айтыш өнөрүн, Чүй боорундагы эски шаарлар Невакет, Баласагын, Ак-Бешим шаарларын, көк бөрүнү киргиздик. Ошону менен ЮНЕСКОго чоң арыкты чаап бердик. Көчмөндөр оюнунун да башында туруп, мыйзамдаштырып кол коюп берген мен болчумун.

“АЛА-ТОО” АЯНТЫНДАГЫ МАНАСТЫН ДУШМАНДАРЫ

- Калайык калк жакшы билет, 2009-жылы “Ала-Тоо” аянтына Манастын душмандары Шыпшайдар, Алооке, Нескаранын эстелигин тургузушкан. Бул деген биздин чиновниктердин “Манасты” алып кете бер, биз башыбызды кумга тыгып макул болуп бербиз” деп, башка өлкөлөргө берген отчету болгон. Биздин башка өлкөдө жашаган азганакай кыргыздардын атынан өткөрүлүп жатыптыр деген шылтоо менен ошол өлкөгө берилип кеткен. Муну ошол кездеги атка минерлер, элчиликтер билген эмес дейсизби? Эң сонун билген, көргөн. Баары жең ичинен, ич ара макулдашып алышкан. Албетте, анын баары бекер берилген

эмес. Бул жерде эми канча каражат, грант алганын билбейм. Ал оңбогондой чоң каражатка сатылган. Анан ошол иштерди тымызын жасагандардын баары кийин мага душман болуп чыгышты. Кыргызстан кол койгон конвенцияга ылайык номинация эки жыл мурда берилет. Демек, бул иштер 2007-жылдары болгон.

КЫТАЙ КИМ ДА, САМАКОВ КИМ?

- Кыргызстандагы манасчыларды, төкмө акындарды, журналисттерди алып Бакуга бардык. Бул 2013-жылдын декабрь айы эле. Беш жылдыздуу мейманканын бир кабатын бүт бойдон алдык. Шырдактарды жайып, манасчыларды олтургузуп, көргөзмө уюштурдук. Ошол жерге келген элчилердин баары өз көздөрү менен көрүп чыгышты. Мен ушул иштердин автору президент болсун деген ойго келдим. Ошол оюмду Атамбаевге айттайын деп кабыл алуусуна жазылсам, үч күн бою кабыл албай койдум. Анан атайын сюжет даярдадык. Сюжеттин мааниси боюнча Президент аэропортко кишилерди чогултуп, өзү спорттук кийимин кийип алып, эл көзүнө шырдактарды кошо жүктөшүп “Карганбек, мен сага ушул иштерди тапшырдым. Сен барып туу сайып кел” деп айтмак. Кийин келгенибизде тосуп алмак. Бирок, кире албай койдум, же кудайдын буйругу ошондой болгонбу, Бакуга кете бердик. Мен кийин уккан кеп боюнча, чынбы, жалганбы билбейм, Атамбаев Маданият министри менен Тышкы иштер министрин чакырып “Самаков Азербайжанга барып “Манас” эпосун кайрадан кыргыздарга каттатып келем деп жатат” деп айтат. Тиги эки министр “Кытай ким да, Самаков ким, колунан келбейт, сиз бекер уят болуп каласыз” деген имиш. Мунун канчалык чындыгы бар экенин ким билсин.

КӨТӨРҮЛГӨН КАН БАСЫМ ЖАНА ЖЕҢИШ

- ЮНЕСКОнун Бакудагы жыйынында биздин “Манас” эпосубуздун маселеси каралганга чейин 37 сунушту катарынан өткөрбөй коюшту. Менин кан басым көтөрүлүп, кыпкызыл болуп чыктым. Жыйын саат алтыда бүтөт. Алтыга он эле мүнөт калды. Жыйынга төрагалык кылган Азербайжандын маданият министри сөз сүйлөп, “Манас” эпосу кыргыз элинин мурасы катары катталат” деп жыгач барсканды үстөлгө тарс эттирип урганда төбөм көккө жете сүйүндүм. Ошентип, 2013-жылдын 4-декабрында Баку шаарында өткөн ЮНЕСКОнун VIII сессиясында «Манас» эпосу аталган уюмдун «Адамзат маданиятынын материалдык эмес маданий мурастарынын» тизмесине расмий катталды. Бул эми эстен чыкпай турган элдин жеңиши, “Манастын кайрадан туулушу эле.

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ

Сынчынын сыңар өтүгү

ТАЛГАРБЕКОВДУН “РЕФОРМАСЫ” – КЫРГЫЗ ТАРЫХЫНДАГЫ КАРА ТАК, МИГРАЦИЯГА КОШКОН ЧОҢ “САЛЫМ”

Бүгүнкү күндө азыркы Министрлер Кабинетинин айыл чарба багытындагы жүргүзүп жаткан иштерине мурдагы болуп болбой калган Айыл чарба министринин милдетин аткаруучу Талгарбеков тарабынан сындар прессага жылт этип чыга калууда. Улгайган адамдар азыркы Президентке же өкмөт башчыга сын айтуунун ордуна “жеткен акылын”, калыс сөзүн айтса, эл түшүнмөк. “Акылбек Жапаров кыргыз айыл реформасына эки жолу сокку урду” дейт Бекболот Талгарбеков. **Биринчиси**, “дүйнөлүк эталон болгон кыргыз айыл чарба салык системасын Президенттин жарлыгы менен (6-декабрь, 2021-ж.) жоюп салып, эми ал айыл өкмөттөрүнө түшүчү төлөмдү өлкөнүн бюджетинен жапканы жатат”. **Экинчи соккусу**, Акылбек Жапаров өткөн жылы 17-декабрда өзүнүн 309-токтомуна ылайык, эркин дыйкандар ижарага алып иштетип жүргөн айдоо жерлерди Айыл чарба министрлигинин карамагына өткөрүү чечимин кабыл алган. Бул токтом аткарылса эле дыйкандар чогулуп көкүйдү талкалап, өрттөп кетиши мүмкүн, деген чагымчыл ойду билдирди. 27-октябрь, 2022-ж.

Бул, токтом менен жарлык, түшүнгөн кишиге бири-бирине шайкеш келген эң туура чечим. Себеби, ижарага ошончо жерди дыйкандар эч качан алган эмес жана алса да иштете алышпайт. Ал жерлерди колунда бар чиновниктер бекер пайдаланып, алган

пайдасынан “ит жеминдей” акча төлөп коюшууда. Ошондуктан бул жерлерди Айыл чарба министрлиги иштеткени жакшы. Ал эми салыктарды убактылуу жоюу бүткүл элге жакынкы КОВИДден, баалардын көтөрүлүшүнөн, кризистен кутулуунун жолу болду. Экинчиден, Кыргыз өкмөтүнүн тарыхында эч бир Президент, Премьер-Министр Президент Садыр Жапаровдой башында турган Министрлер Кабинетинин башчысы Акылбек Жапаровдой айлык акыны 2,5 эседен, айрым бюджеттик кызматкерлердин айлык акысын 7 эсеге чейин көтөрүп, жылдык бюджетти 426 миллиардга жеткизген эмес. Бул мурдагы Президенттерге караганда Садыр Жапаровдун кадр тандоодогу эң чоң жетишкендиги жана көрөгөчтүгү деп билсек болот. Айыл өкмөттөргө түшүүчү төлөмдөрдү бюджеттин эсебинен жабуу боюнча Президенттин жарлыгы түшүнгөн кишиге эң туура чечим.

Эми Акаев менен Талгарбековдун “Реформасына” кыскача токтолсок. Булар тарабынан жүргүзүлгөн реформаны мамлекетке чыккынчылык катары бааласа болот. Бир гана Кыргызстан айыл чарбасы, мурдагы ишканалар менен завод, фабрикаларды бирин да калтырбай сатып, талкалап жок кылган өлкө болдук. Реформалардын кесепети кыргыздарды миграцияга тушуктурду, миңдеген айылдыктар, үй-бүлөлөр ички миграцияга кабылып шаарга агылып, жашаар үйлөрү жок болгондуктан, шаардын

чекелеринде жерлерди басып алууга аргасыз болушту. Шаардагы өнөр жай ишканалары менчиктештирип кеткендиктен, шаардык жумушчулар үй-бүлөсүн таштап Россияга, Казакстанга, чет өлкөлөргө жумуш издөөгө агылышты. Мунун баары реформанын ойлонолуу жасалгандыгынан болду. **Айыл жеринде Талгарбековдун реформасы кандай болгон?** Биринчиден, айыл жеринде жашаган элди анализдөө болгон эмес. Жерди, техниканы, малды, короо-сарайды дүңүнөн айылдагылардын үй-бүлө мүчөлөрүнө бөлүп жиберилген. Муну мектептеги төмөнкү класстын окуучусу да жасамак. Эч техникадан түшүнүгү жок малчы менен мугалимдерге трактор, комбайн тийип, сугатчы менен айылдык интеллигенцияга короо-сарай бөлүнгөн. Натыйжада жерди өздөштүрүүнү билбеген, техниканы оңдоп айдай албаган, мал багуунун ыгын билбеген, тоют камдап эгин айдай албаган карапайым элдин 1990–2000-жылдары тоюту жок болгондуктан малдары өлүп, калганын аргасыз сатууга мажбур болгон. Анын айынан 10 300 000 койдон 2 миллион калган, 1,3 миллион ийри мүйүздүү малдан 350 000 калган. Бир эле чарбада орто эсеп менен; 30 каз таман трактор, 30 дөңгөлөктүү трактор, 30 эгин, чөп чабуучу техника, 40тан ашык ЗИЛ, ГАЗ-53, 3-4төн Водовоз, Бензовоз машиналары аргасыздан сагылып жок болгон. Ушунча мүлкүнөн, малынан айрылган айылдыктар айылда жумуш жоктугунан, шаарга жумуш

издеп, базарларда тачка түртүп калышкан. Буга эч бир экономикалык негиздемеси жок жүргүзүлгөн Бекболот Талгарбековдун реформасы себеп болгон. Бул реформа, мамлекетти, анын айыл чарбасын талкалоо үчүн эл душманынын жасаган иши деп билсек болот. Президент Аскар Акаевдин шаардагы завод-фабрикаларды приватташтыруунун жыргалын ошол кездеги шаардагы чиновниктер көрүп, Советтер Союзундагы жалгыз пресподборщик чыгарган Фрунзе заводун баш кылып, күнүнө миллиондогон мылтыктын огу чыгарган Ленин заводу сыяктуу ондогон заводдорду станоктору менен, кийим, бут кийим тигүүчү ондогон фабрикаларды талкалап сатып жибергенден, шаардагы жумушчулар жакынкы, алыскы чет өлкөлөргө миграцияга кетишкен. Бүгүнкү 1,5 миллион мигранттын сыртта аргасыздан жүрүшү, Акаев менен Талгарбековдун кошкон салымы экендигин айгинелеп турат. Бул Кыргыз тарыхындагы жууса кеткис кара так.

Сабырбек САРДАРБЕКОВ,
Кыргызстан Журналистер Союзунун мүчөсү

Зомбулуктун тамыры — коомдук тарбияда

“Сезим” кризистик борборунун жетекчиси Бүбүсара РЫСКУЛОВА:

“Жылтырак көйнөк кийгенине ыраазы болгон билимсиз энелер бар”

Бүткүл Дүйнө жүзүндө аялдарга карата зомбулукка каршы активдүү аракеттин 16 күндүгү 25-ноябрда башталды. “Сезим” кризистик борбору бул эл аралык акцияга 1998-жылы кошулган. Коом менен бирге ыйлап-күлүп, телчигип, аялдарга укуктук жана психологиялык жардам көрсөтүп келе жаткан кризистик борбор жөнүндө, жетекчиси Бүбүсара Рыскулова менен азыноолак маек курдук.

- Бүбүсара эже, “Сезим” кризистик борборунун ачылганына 25 жыл болуп калыптыр. Бул жылдар ичинде кандай жолду басып өттүңүздөр?

- “Сезим” кризистик борбору 1998-жылы ачылды. Анткени, айрым жагдайлардан улам “Үмүт” кризистик борборунан өз алдынча кетүүгө туура келди. “Кыйналып жүрөт окшойсуң, убактылуу болсо да керегине жарап калар” деп, бир тууганын иштебей турган дүкөнүн бошотуп берди. Ал жерге көчүп кирип, “Сезим” кризистик борборун түптөп, эки жылдай иштегенден кийин, уулумдун бир бөлмөлүү ижарасына кирдик. Алгачкы жылдары кыйналдык. Баары дароо даяр болуп калган жок. Айлыгы жок иштедик. Мага жардам бер деп эч кимге милдет кыла албайсың. Кызым “Сезим” ачылган күндөн бери жанымда болду. Ал

проект жазат. Жетишпей кыйналып баратканда күзөтчүлүккө келиним келди. Күнү-түнү телефонду карап, жооп бергенге бир адам тикелей туруш керек да. Зордук-зомбулукка кабылган аялдардын укугун коргой турган, биздей уюм бар экенин билдириш үчүн, аялдамаларга, автобустарга дерегибизди, ишеним телефон номерин кол менен жазып чаптадык. Акырындан каржы келе баштады. Азыркы отурган имаратыбызды, эки кабат үйдү “Дайм” деген донор бизге ишенип сатып берди.

- Сиз бир кезде “кыздарды ала качуу салтты, же кылмышпы?” деген темада сөз козгоп, анын кылмыш экендигин элдин аң-сезимине жеткирүүдө, ал жөнүндө атайын мыйзамдын

кабыл алынышына да чоң таасир тийгизгенсиз. Бүгүнкү күндө зордук-зомбулук деген эмне экендигин элге түшүндүрүүдө кандай ыкмаларды колдонуп жатасыз?

- Зордук-зомбулук тууралуу атайын мыйзам кабыл алынганы, зомбулук бизде өтө чоң көйгөй экени тастыкталганы да. Мыйзам кабыл алынгандан бери иш алып барганга бизге да бир аз жеңилерээк болуп калды. Мурда “эрди-катын урушат, эси кеткен болушат” болуп, үй-бүлөнүн турмушуна эмнеге кыпчылып жатышат? Булар батышчылар, батыштын идеологиясын сиңирип жатышат” деп бизди жаман көргөндөр болгон. Ага карабастан көптөгөн жылдардан бери элге зордук-зомбулук эмне экенин

түшүндүрүп, аялдарга психологиялык жана укуктук жагынан жардам берип келе жатабыз. Бул ушунчалык терең көйгөй. Биздин элде күйөөсү аялын өлөрчө сабап салганда, же өлтүрүп койгондо гана кылмыш, зомбулук деп түшүнөт.

- Зордук-зомбулуктун тамыры эмнеде деп ойлойсуз?

- Зомбулуктун тамыры – үй-бүлөлүк жана коомдук тарбиянын жетишсиздигинде. Союз ыдырагандан кийин мамлекет, анын ичинен үй-бүлө институту “кимди ким көрдү, Быржыбайды там басты” болуп, будунча болуп жатып калды. Отуз жыл мурун төрөлгөн балдар бой жетишти. Көп ата-энелер балдарынын курсагын эптеп тойгузуу үчүн туугандарына калтырып иштеп кетип, же ажырашып, балдарына тарбия бере албай калды. Ошо балдар азыр зөөкүрлүк менен алектенүүдө. Мына, бизде былтыр он тогуз ишибиз бар болчу. Сексуалдык зордук көргөндөрдүн эң кичүүсү төрт жашта болсо, эң улуусу 78 жаштагы байбиче болду. Республикада чуу болгон окуялар боюнча

көбү бизге кайрылат. Укук коргоо органдары жылына 2000ден ашык кылмыш иштери катталып жатканын айтып жатат.

- Сиздерге кайрылган жабырлануучулардын маселелери оң жагына чечилип жатабы?

- Жакында Ноокенден үч баласы менен бир келин келди. Улуу баласы алты жашта. Күйөөсү кабыргасын сындырган. Башка, кулакка көп сокку жеген үчүн бир кулагы укпай калган. Аялга “жеңил жаракат алды” деген корутунду чыгарылып, күйөөсү мамлекеттин эсебине элүү миң сом төлөп кутулуп кетти. Бул мыйзамды туура эмес деп эсептейм. Үй-бүлөдөгү чырчатактарга маани берилбегендиктен чечилбей жатат. Өлбөсө болду деп, таптакыр майып кылып коймоюнча күтүш керекпи? Же сөзсүз түрдө өлтүрүш керекпи? Кээ бир мыйзамдар кылмышкерди жазага тартууда жеткиликтүү эмес.

- Жаңы үй-бүлөлөр, жаштар, деги эле коомчулуктун үй-бүлө институту боюнча эмнени билиши каалайт элеңиз?

- Бир адам бирөөгө үстөмдүк кылганга, психологиялык, физикалык жактан жабыркатканга укугу жок. Ошону эл кыт куйгандай билиши керек. Ар бир инсан “менин укугум бар болсо, демек, башка кишинин дагы укугу бар” деген түшүнүктө жашаса... Ар бир эркек “аялым, балам менин буюмум эмес. Төрөлгөндөн кийин ал адам” деп ойлонсо... Ушинтип адам укугу сыйланса, коом ошого макул болсо, анда зомбулук азаят.

Афина БАКИРОВА

Матен Сыдыковдун 100 жылдыгына карата

ЭЛ БААЛАГАН ТАТЫКТУУ ИНСАН

Коомдук ишмер, Улуу Ата Мекендик согуштун жана эмгектин ардагери Матен Сыдыковдун ысымы кыргыз элине аттын кашкасындай таанымал. Эл арасында Матен Сыдыков жөнүндө өткөн кылымдын 50-жылдарынан баштап бүгүнкү күнгө дейре анын жасаган иштери туурасында жакшы кеп-сөздөр айтылып келет. Анын өз мезгилинде жасаган иштери азыркы мезгилде легендага айланып олтурат. Башкасын айтпай эле Кыргызстандагы эң ири Токтогул ГЭСин жана Токтогул шаарын негиздеп, өзү башында туруп курдурган эмгегин баалабай кетүүгө болбойт. Эгерде ошол мезгилде Матен Сыдыковдон башка адам болгондо мындай иштер жасалат беле, же жокпу деген суроо туулат. Албетте, бул айтылган иштер Матен Сыдыковдун түздөн-түз жетекчилиги менен турмушка ашырылган.

200 ГЕКТАР ЖЕРДИН ЧАТАГЫ

1954-жылдары Жаңы-Жол районундагы Кызыл-Жар өрөөнүндөгү 200 га аянтка коңшулаш Өзбек ССРнин Наманган облусунун Үч-Коргон районунун жетекчилери уруксатсыз эле “жер алмашып алдык” деген шылтоо менен пахта эгип алышат. Жергиликтүү жетекчилер маселени чече албастан райондук аткаруу комитетинин төрагасы Матен Сыдыковго кайрылышат. Анткени, Матен Сыдыков кандай маселелер болбосун жеринде так чечип келчү. Муну уккан Матен Сыдыков ошол жерге барып териштирип, жер Кыргыз Республикасынын Ош облусунун Жаңы-Жол районуна тиешелүү экендигин аныктап, тактаган соң Өзбек республикасынын жергиликтүү жетекчилерине кайрылып “бул жер Кыргызстанга тиешелүү” деп эскертет. Бирок, эскертүүгө карабастан жергиликтүү өзбек жетекчилери, жаңы уюшулган чарбанын 200 гектар жерин бербей коюшат. Ошондо ызасына чыдабаган Матен Сыдыков бир түндө райондогу бардык тракторлорду чогултуп, уюштуруп барып, өзбектердин пахта айдаган талааларын бир түн ичинде буздуруп, кайрадан айдатып, эгин экиртет. Ошондо коңшу Өзбек республикасынын облусунун жетекчилери Матен Сыдыковдун үстүнөн Москвага арызданышып, кызматынан алдырышат. “Ак ийилет, бирок сынбайт” дегендей жер Кыргызстандыкы экендигин далилдеп олтуруп кайрадан өз кызмат ордуна кайтат.

1960-жылдары Матен Сыдыковду Жаңы-Жол районундагы эң артта калган “Коммунизм” колхозунун башкармалыгынын төрагасына дайындалган. Ал колхозду эки жыл ичинде бутуна тургузуп, колхоздун талааларына суу чыгарып, ирригациялык системасын жолго коюп, райондогу эң үлгүлүү мыкты чарбага айландырууга жетишкен. Матен Сыдыков андан кийин партиялык жана чарбачылык иштерде, жетекчилик кызматтарда такшалып олтуруп, Кыргызстанга белгилүү жетекчилерден болгондугун улуу муун өкүлдөрү жакшы билишет.

Андан кийин 1964-жылы аны жаңы уюшулган “Жаңы-Жол” совхозуна директордук кызматка дайындалган. Ошол жылдары ал жетектеген совхоздо ак

койлордун саны өсүп, райондо мамлекетке эт жана жүн планынын тапшырмалары ашыгы менен аткарылып турган.

ТОКТОГУЛДА ТООДОЙ ИЙГИЛИК ЖАРАТКАН

Матен Сыдыков 1968-жылы Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитети тарабынан Токтогул райкомунун биринчи катчылыгына дайындалат. Ал кезде Кыргыздын чыгаан уулдарынын бири Султан Ибраимов партиянын Ош обкомунун биринчи катчысы болуп иштеп турган чагы эле. Мына ушул эки чыгаан жетекчи бирге иш алып барышып, Токтогулда тоодой ийгиликтерди жаратышкан. Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитети Матен Сыдыковдун алдына чоң иштерди аткаруу милдеттерин койгон эле. Анткени, ошол мезгилде Кыргызстандагы эң ири электр станциясы болгон Токтогул ГЭСин куруп пайдаланууга берүү биринчи максат болгон. Ал үчүн райондогу жайгашкан айылдарды көчүрүү, аларды турак-жай менен камсыздоо маселеси биринчи планга коюлган. Алгач Матен Сыдыков эл жашай турган турак-жайлардын ар түрдүү үлгүлөрүн карап чыгып, Прибалтика өлкөлөрүндөгү долбоорлорду жактырып, азыркы мезгилдеги талабына ылайык турак-жайларды курдурткан.

Матен Сыдыковдун жасаган иштери жөнүндө изилдеген белгилүү инсан Кеңешбек Шадыбеков 2002-жылы жарык көргөн “Матен жарыгы” деген китебинде мындайча эскерет: “Ошол мезгилде электр станциясы оңой-олтоң бүткөн эмес. Биринчиден, электр станциясын куруш үчүн – 19,7 миллиард кубметр сууну топтоо үчүн 2 райборборду, 36 кыштактан 50 000ден ашуун элди көчүрүп жаңы жерге орноштуруу керек эле. Алар менен бирге (ата-бабалардын) 48 000 мүрзөнүн астынан өлүктөрдүн сөөктөрүн алып чыгуу милдети пайда болгон. Экинчиден, райондун элин көчүрүп чыгуу менен бирге мамлекеттик плантапшырмаларды да аткарып, элдин өзүн да багыш керек эле.

Мына ушундай иштерди аткарууда Матен Сыдыков Токтогул районунун партиялык уюмдары менен биргеликте жаңы жерлерди

өздөштүрүп, кайракы жерлерге суу чыгарып, райондогу ирригациялык системаны жолго койгон. Жергиликтүү элди көчүрүп чыгаруу гана милдетин аткарбастан, мамлекеттик план-тапшырмаларды дайындаган иштерди аткарууга жетишкен. Натыйжада Токтогул району 1973-жылдын жыйынтыгы менен түбөлүккө сакталып калуучу Бүткүл Союздук өтмө Кызыл-Туусун бир жылда катары менен 2 жолу жеңип алууга жетишкен. 1973-жылы Кыргыз ССРине 7 “Ленин” ордени ыйгарылса, ошонун бешөөнү Токтогул районунун эмгекчилери алган.”

1975-жылы Матен Сыдыковго чоң ишеним артылып, Ош облусундагы эң чоң район болгон – Кара-Суу районуна жөнөтүшөт. Ал жерде да өзүнүн мыкты уюштуруучулугун көрсөтүп, анын жетекчилиги алдында Кара-Суу району областагы пахта эккен райондордун алдыңкы катарына кошулат.

НАРЫНДЫ ГҮЛДӨТҮП, ТРОЛЛЕЙБУС ЖҮРГҮЗГӨН

1976-жылы Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитети Матен Сыдыковду тоолуу Нарын облусунун аткаруу комитетинин төрагасы кызматына жиберет. Барган жеринен баартаап, такшалып калган мыкты уюштуруучулукту көрсөтө алган Матен Сыдыков бул кызматты төрт жыл аркалап, областтык кеңештердин иштерин алга жылдырат. Ал эми 1978-жылы ал партиянын Нарын обкомунун биринчи катчылыгына дайындалат. Ал мал киндиктүү Нарын облусун өзүнүн уюштуруучулук жөндөмдүүлүгү менен алдыга чыгарат. Же тактап айтканда, малдын санын өстүрүүгө өзүнүн зор салымын кошот. Ошонун менен биргеликте Нарын шаарынын

инфраструктурасын көтөрүүдө өзүнүн бай тажрыйбасын кошкон. Облустун борбору Нарын шаарына эмгекчилер эс алуучу жайларды курдурткан. Айрыкча Нарын шаарын көрктөндүрүү жана жашылдандыруу иштерине чоң көңүл бурган. Ошондой эле Нарын облусун жашылча-жемиш менен камсыздандыруу максатында мөмө берүүчү бак-дарактарды тиктирген. Бүгүнкү күндө Нарын шаары бак-дарактуу шаарга айланган. Ал биринчи жолу шаарга троллейбус линияларын орноткон.

ЭМГЕГИ ЖОГОРУ БААЛАНГАНДА

Матен Сыдыковдун советтик, чарбалык партиялык кызматтагы жетишкен ийгиликтери үчүн эмгеги жогору бааланып, 1982-жылы Кыргыз ССРинин Токтогул атындагы сыйлыгы ыйгарылган.

Матен Сыдыков СССР Жогорку Советинин 11-чакырылышынын жана Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин 4, 6, 7, 8, 10, 11-чакырылыштарынын депутаты болуп 30 жыл катары менен эл депутаты болуп шайланган. Ал Улуу Ата-Мекендик согуштун биринчи жана экинчи даражадагы ордендеринин ээси, 2 жолу Ленин, Октябрь Революциясы, 2 Эмгек Кызыл-Туу ордендери менен жана Кыргыз Республикасынын алдында өзгөчө сиңирген эмгеги үчүн 3-даражадагы “Манас” ордени менен сыйланган.

Коомдук ишмер, партиялык жана советтик жетекчи Матен Сыдыковдун ысымын түбөлүккө калтыруу максатында Нарын шаарындагы орто мектепке, ошондой эле өзү туулуп өкөн Аксы районундагы Кичи-Ак-Жол орто мектебине Матен Сыдыковдун ысымы ыйгарылган. Кербен шаарындагы борбордук эс алуу гүлбагында анын бюсту орнотулган.

Орункул САТЫКУЛОВ

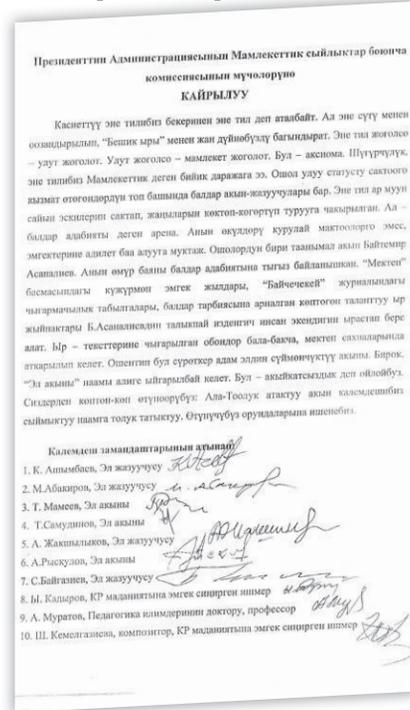
Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Мамлекеттик сыйлыктар боюнча комиссиясынын мүчөлөрүнө КАЙРЫЛУУ

Касиеттүү эне тилибиз бекеринен эне тил деп аталбайт. Ал эне сүтү менен оозандырылып, “Бешик ыры” менен жан дүйнөбүздү багындырат. Эне тил жоголсо – улут жоголот. Улут жоголсо – мамлекет жоголот. Бул – аксиома. Шүгүрчүлүк, эне тилибиз Мамлекеттик деген бийик даражага ээ. Ошол улуу статусту сактоого кызмат өтөгөндөрдүн топ башында балдар акын-жазуучулары бар. Эне тил ар муун сайын эскилерин сактап, жаңыларын көктөп-көгөртүп турууга чакырылган. Ал – балдар адабияты деген арена. Анын өкүлдөрү курулай мактоолорго эмес, эмгектерине адилет баа берүүгө муктаж. Ошолордун бири таанымал акын Байтемир Асаналиев.

Анын өмүр баяны балдар адабиятына тыгыз байланышкан. “Мектеп” басмасындагы күжүрмөн эмгек жылдары, “Байчечекей” журналындагы чыгармачылык табылгалары, балдар тарбиясына арналган көптөгөн таланттуу ыр жыйнактары Б.Асаналиевдин талыкпай изденгич инсан экендигин ырастайт. Ыр – тексттерине чыгарылган обондор бала-бакча, мектеп сахналарында аткарылып келет. Ошентип, бул сүрөткер адам элдин сүймөнчүтүү акыны. Бирок, “Эл акыны” наамы алиге ыйгарылбай келет. Бул – акыйкатсыздык деп ойлойбуз. Силерден көптөн-көп өтүнөрүбүз: Ала-Тоолук атактуу акын калемдешибиз Байтемир Асаналиев сыймыктуу наамга толук тагыктуу. Өтүнүчүбүз орундаларына ишенебиз.

Калемдеш замандаштарынын атынан:

1. К.Ашымбаев, Эл жазуучусу
2. М.Абакиров, Эл жазуучусу
3. Т.Мамеев, Эл акыны
4. Т.Самудинов, Эл акыны
5. А.Жакшылыков, Эл жазуучусу
6. А.Рыскулов, Эл акыны
7. С.Байгазиев, Эл жазуучусу
8. Ы.Кадыров, КРнын маданиятына эмгек сиңирген ишмер
9. А.Муратов, Педагогика илимдеринин доктору, профессор
10. Ш.Кемелгазиева, композитор, КРнын маданиятына эмгек сиңирген ишмер

2022-ЖЫЛДЫН 3-НОЯБРЫНДА БИШКЕК ШААРЫНДА КОЛ КОЮЛГАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНЕН ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ОРТОСУНДАГЫ КЫРГЫЗ-ӨЗБЕК МАМЛЕКЕТТИК ЧЕК АРАСЫНЫН АЙРЫМ УЧАСТОКТОРУ ЖӨНҮНДӨ КЕЛИШИМДИ РАТИФИКАЦИЯЛОО ТУУРАЛУУ**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ***2022-жылдын 17-ноябрында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган***1-берене**

2022-жылдын 3-ноябрында Бишкек шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасы менен Өзбекстан Республикасынын ортосундагы Кыргыз-өзбек мамлекеттик чек арасынын айрым участоктору жөнүндө келишим ратификациялансын.

2-берене

Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги ратификациялоо грамоталарын алмашууну жүргүзсүн.

3-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти****С.ЖАПАРОВ***Бишкек ш., 2022-жылдын 28-ноябры, №110***ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О РАТИФИКАЦИИ ДОГОВОРА МЕЖДУ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКОЙ
И РЕСПУБЛИКОЙ УЗБЕКИСТАН ОБ ОТДЕЛЬНЫХ УЧАСТКАХ
КЫРГЫЗСКО-УЗБЕКСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАНИЦЫ,
ПОДПИСАННОГО 3 НОЯБРЯ 2022 ГОДА В ГОРОДЕ БИШКЕК***Принят Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики
17 ноября 2022 года***Статья 1**

Ратифицировать Договор между Кыргызской Республикой и Республикой Узбекистан об отдельных участках кыргызско-узбекской Государственной границы, подписанный 3 ноября 2022 года в городе Бишкек.

Статья 2

Министерству иностранных дел Кыргызской Республики произвести обмен ратификационными грамотами.

Статья 3

Настоящий Закон вступает в силу со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики****С.ЖАПАРОВ***г.Бишкек, 28 ноября 2022 года, №110***2022-ЖЫЛДЫН 3-НОЯБРЫНДА БИШКЕК ШААРЫНДА КОЛ
КОЮЛГАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР
КАБИНЕТИ МЕНЕН ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ӨКМӨТҮНҮН ОРТОСУНДАГЫ КЕМПИРАБАД (АНЖИАН) СУУ
САКТАГЫЧЫНЫН СУУ РЕСУРСТАРЫН БИРГЕЛЕШИП БАШКАРУУ
ЖӨНҮНДӨ МАКУЛДАШУУНУ РАТИФИКАЦИЯЛОО ТУУРАЛУУ****КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ***2022-жылдын 17-ноябрында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган***1-берене**

2022-жылдын 3-ноябрында Бишкек шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Өзбекстан Республикасынын Өкмөтүнүн ортосундагы Кемпирабад (Анжиан) суу сактагычынын суу ресурстарын биргелешип башкаруу жөнүндө макулдашуу ратификациялансын.

2-берене

Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги аталган Макулдашуунун күчүнө кириши үчүн зарыл болгон мамлекеттик ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылганы жөнүндө белгиленген тартипте өзбек тарапка кабарласын.

3-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти****С.ЖАПАРОВ***Бишкек ш., 2022-жылдын 28-ноябры, №111***ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О РАТИФИКАЦИИ СОГЛАШЕНИЯ МЕЖДУ КАБИНЕТОМ
МИНИСТРОВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ И ПРАВИТЕЛЬСТВОМ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН О СОВМЕСТНОМ УПРАВЛЕНИИ
ВОДНЫМИ РЕСУРСАМИ КЕМПИРАБАДСКОГО
(АНДИЖАНСКОГО) ВОДОХРАНИЛИЩА, ПОДПИСАННОГО
3 НОЯБРЯ 2022 ГОДА В ГОРОДЕ БИШКЕК***Принят Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики
17 ноября 2022 года***Статья 1**

Ратифицировать Соглашение между Кабинетом Министров Кыргызской Республики и Правительством Республики Узбекистан о совместном управлении водными ресурсами Кемпирабадского (Андижанского) водохранилища, подписанное 3 ноября 2022 года в городе Бишкек.

Статья 2

Министерству иностранных дел Кыргызской Республики в установленном порядке уведомить узбекскую сторону о выполнении Кыргызской Республикой внутригосударственных процедур, необходимых для вступления в силу указанного Соглашения.

Статья 3

Настоящий Закон вступает в силу со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики****С.ЖАПАРОВ***г.Бишкек, 28 ноября 2022 года, №111***2022-ЖЫЛДЫН 3-ОКТЯБРЫНДА БИШКЕК ШААРЫНДА КОЛ КОЮЛГАН
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНЕН АЗИЯ ӨНҮКТҮРҮҮ БАНКЫНЫН
ОРТОСУНДАГЫ КРЕДИТТИК МАКУЛДАШУУНУ (ЭКОНОМИКАЛЫК
ДИВЕРСИФИКАЦИЯЛООНУ ИЛГЕРИЛЕТҮҮ ПРОГРАММАСЫ - 3-ЧАКАН
ПРОГРАММА) ЖАНА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНЕН АЗИЯ
ӨНҮКТҮРҮҮ БАНКЫНЫН ОРТОСУНДАГЫ ГРАНТТЫК МАКУЛДАШУУНУ
(ЭКОНОМИКАЛЫК ДИВЕРСИФИКАЦИЯЛООНУ ИЛГЕРИЛЕТҮҮ
ПРОГРАММАСЫ - 3-ЧАКАН ПРОГРАММА) РАТИФИКАЦИЯЛОО ЖӨНҮНДӨ****КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ***2022-жылдын 2-ноябрында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган***1-берене**

2022-жылдын 3-октябрында Бишкек шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасы менен Азия өнүктүрүү банкынын ортосундагы кредиттик макулдашуу (Экономикалык диверсификациялоону илгерилетүү программасы - 3-чакан программа) жана Кыргыз Республикасы менен Азия өнүктүрүү банкынын ортосундагы гранттык макулдашуу (Экономикалык диверсификациялоону илгерилетүү программасы -3-чакан программа) ратификациялансын.

2-берене

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги көрсөтүлгөн Макулдашуулардын күчүнө кирүүсү үчүн зарыл болгон мамлекеттик ички жол-жоболор Кыргыз Республикасы тарабынан аткарылгандыгы жөнүндө Азия өнүктүрүү банкына кабарласын.

3-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти****С.ЖАПАРОВ***Бишкек ш., 2022-жылдын 28-ноябры, №112***ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О РАТИФИКАЦИИ КРЕДИТНОГО СОГЛАШЕНИЯ МЕЖДУ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКОЙ И АЗИАТСКИМ БАНКОМ
РАЗВИТИЯ (ПРОГРАММА ПРОДВИЖЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ
ДИВЕРСИФИКАЦИИ - ПОДПРОГРАММА 3) И ГРАНТОВОГО
СОГЛАШЕНИЯ МЕЖДУ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКОЙ И
АЗИАТСКИМ БАНКОМ РАЗВИТИЯ (ПРОГРАММА ПРОДВИЖЕНИЯ
ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДИВЕРСИФИКАЦИИ - ПОДПРОГРАММА 3),
ПОДПИСАННЫХ 3 ОКТЯБРЯ 2022 ГОДА В ГОРОДЕ БИШКЕКЕ***Принят Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики
2 ноября 2022 года***Статья 1**

Ратифицировать Кредитное соглашение между Кыргызской Республикой и Азиатским банком развития (Программа продвижения экономической диверсификации - Подпрограмма 3) и Грантовое соглашение между Кыргызской Республикой и Азиатским банком развития (Программа продвижения экономической диверсификации - Подпрограмма 3), подписанные 3 октября 2022 года в городе Бишкеке.

Статья 2

Министерству финансов Кыргызской Республики уведомить Азиатский банк развития о выполнении Кыргызской Республикой внутригосударственных процедур, необходимых для вступления в силу указанных соглашений.

Статья 3

Настоящий Закон вступает в силу со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики****С.ЖАПАРОВ***г.Бишкек, 28 ноября 2022 года, №112***«ЖЕРГИЛИКТҮҮ МАМЛЕКЕТТИК АДМИНИСТРАЦИЯ ЖАНА
ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА БАШКАРУУ ОРГАНДАРЫ
ЖӨНҮНДӨ» КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫНА
ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ****КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ***2022-жылдын 20-октябрында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган***1-берене**

«Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына («Эркин-Тоо» газетасы, 2021-жылдын 22-октябры, №109) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 11-берененин 1-бөлүгүнүн 3 жана 4-пункттары «ички иштер органдарын» деген сөздөрдөн кийин «, Жарандык коргонуу жаатындагы ыйгарым укуктуу органды» деген сөздөр менен толукталсын;

2) 48-берененин 1-бөлүгүнүн 6 жана 7-пункттары «ички иштер органдарын» деген сөздөрдөн кийин «, Жарандык коргонуу жаатындагы ыйгарым укуктуу органды» деген сөздөр менен толукталсын.

2-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти****С.ЖАПАРОВ***Бишкек ш., 2022-жылдын 28-ноябры, №113***ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ «О МЕСТНОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ
АДМИНИСТРАЦИИ И ОРГАНАХ МЕСТНОГО
САМОУПРАВЛЕНИЯ»***Принят Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики
20 октября 2022 года***Статья 1**

Внести в Закон Кыргызской Республики «О местной государственной администрации и органах местного самоуправления» (газета "Эркин-Тоо" от 22 октября 2021 года №109) следующие изменения:

1) пункты 3 и 4 части 1 статьи 11 после слов «внутренних дел» дополнить словами «, уполномоченного органа в области Гражданской защиты»;

2) пункты 6 и 7 части 1 статьи 48 после слов «внутренних дел» дополнить словами «, уполномоченного органа в области Гражданской защиты».

Статья 2

Настоящий Закон вступает в силу по истечении семи дней со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики****С.ЖАПАРОВ***г.Бишкек, 28 ноября 2022 года, №113*

АДАБИЙ СЫН

ТИРҮҮЛӨРГӨ СУНУЛГАН КОЛ

(Жолон Мамытовдун поэзиясындагы мезгил категориясы)

Мезгилдин адабиятка тийгизген таасири бар. Ал мезгил темасынын өзү. Мезгил – акын-жазуучулар үчүн ар кыл өңүтүн карап, баалап, сезип, чагылдыра турган түгөнгүс кенч. Бул айрыкча доор алмашып, ири өзгөрүүлөр жүрүп жаткан убактагы авторлордун чыгармачылыгынан анык көрүнөт. Турмуштун өзгөрүшүн улуттук тамыры менен бирге карап, өз учуруна да жарактуу, кийинки окурмандар үчүн да актуалдуу чыгармаларды тартуулай алган калемгерлердин бири – Жолон Мамытов.

“Отту сүйгөн акындын” чыгармачылыгындагы мезгилдин илеби жана мезгил тууралуу ой толгоо анын бир нече чыгармасынан айрыкча даана көрүнөт. Аларды шарттуу түрдө өмүргө, табиятка, жарандык милдетке жана өнөргө тийгизген мезгилдин таасири деп бөлүп чыкса болчудай.

ӨМҮР ЖАНА МЕЗГИЛ

Атап айтканда, “Өмүр” аттуу философиялык ойлорго жык толгон ырында акын жашоонун өзгөрмөлүгүн моюнга алып, ошону менен бирге кийинки муундардын келечеги кең экендигине ишенип, ага каниет кылат:

*Бойго жетип кара кыздар кечээги,
Кызыл-тазыл түргө бөлөйт көчөнү.
Суктандырат жаш балдардын алдыда,
Сеникинен өмүрү көп экени.*

(“Өмүр”)

Билгенге бул нукура кыргыздык мамиле. “Келечектин баары силердики, айланайындар силерге Кудай өмүр берсин” деген улуу канагат. “Силердин алдыңарга кетсем экен” деп кыргыздын улуулары балабакырасынын алдында дайыма Кудайдан тилек кылат. Калемгер биринчи иретте адам баласынын жашоосунда анын башына келген ойлордун жарыгына суктанып, ошону менен бирге өмүрдүн кайталангыстыгын, уникалдуулугун кыргыздык мүнөз менен бир кайрып өтөт:

*Уюлгунан тунук ойлор андайда,
Чырак болуп жанып турат маңдайда.*

*Кызык, таттуу, табышмактуу жашоонун,
Бирок даамы калбайт тура таңдайда.*

Муну кыргыз Жеңижоктун дили менен “кайран бир гана жыйырма беш, кайраты жандан ашкан кез, кайпактабай отуруп, казалын ырдын тапкан кез, калың кыргыз-казакка казалы менен жаккан кез” деп арман кылган. Токтогулдун тили менен “ат арыбас болсочу, жаш карыбас болсочу, жаратканы чын болсо деги жай-жайына койсочу” деп кыялданган. Болгону, ар бир доордун өзүнө тиешелүү “уюлгунан тунук ойлору” болот. Жолон Мамытов өзү жашаган мезгилге тиешелүү өзгөрүүлөр да адам өмүрүндө кайра келбей тургандыгын туюндурганын көрөбүз. Ошол эле учурда акын өмүрдөгү эң баалуу нерсесин да ырдын аягына коюп, атайын баса белгилейт:

*Туйбайсың сен турпатымдан күмөндөп,
Калаар болсом сезимдерди үнөмдөп:
Качандыр бир кайра баштан жаралсак,
Мен өзүңө келээр элем “Сүйөм!” деп...*

Салыштыруудан көрүнүп тургандай, “тулпар тушунда, күлкү күнүндө” демекчи, Жолон Мамытов бул өмүргө кайра кайрылып келсе, тандай турган нерсесине алда канча жаш, турмуштун ачуу-таттуусунан көңүлү кала элек, жашоону сүйгөн жигиттин көзү менен карайт. Кайра жаралса жаш жигит катары, башка учурга эмес, дал ашыгына кайрылып келгиси келет. Мындай жүрөгүнүн жаштыгы, анын оргуштаган энергиясы – ошол учурдагы көп акындардан айырмалап турган фактор.

ТАБИЯТ ЖАНА МЕЗГИЛ

Жолон Мамытов табиятты да мезгил категориясынан өткөрүп, андагы өзгөрүүлөрдү да замандын агымы менен бирге караган. Ошону менен катар ушул азыркылар азыркы эле көзү менен карап жаткандай образдарды калтырганы байкалат. Мунун таасын мисалын кыргыз үчүн эң баалуу көрүнүштөрдүн бири болгон тоолордун жана Ысык-Көлдүн сүрөттөмөсүнөн көрөбүз.

*Ааламда теңдешээри жоктойсуңар,
Жаңырып кыйкырыкты коштойсуңар.
Көк сүзгөн бийик тоолор силер дале,
Билинбей кемий берет окшойсуңар.*

(“Тоолор”)

Турмуш чындыгы Жолон Мамытовдун бул жаңы тыянагын факты жүзүндө да, коомдук аң-сезимдин өзгөрүшү түрүндө да айгинеледи.

МЕКЕН ЖАНА МЕЗГИЛ

Мекен демекчи, ал табигый түрдө кичи мекенден чоң Мекен деген улуу жалпылыкка өсүп чыгат. Жолон Мамытов мунун акындык да, жарандык да эң сонун формуласын калтырган:

*Биз өмүрдү коротобуз эркинче,
Соодагерче жашабайбыз майдалап.
Кайсыл жайда калк кайгыдан мерттинсе,
Дал ошол жер Ата-Журтка айланат!*

(“Асырет”)

ӨНӨР ЖАНА МЕЗГИЛ

Акын өз өмүрүндө чыгармачылык тууралуу абдан көп ой жүгүртүп, анын табияты жөнүндө өтө баалуу түшүнүктөрдү калтырганын билебиз. Мыкты чыгарманын артыкчылыгы – кайсы учур болбосун жаңы өңүтүнөн ачылганы. Ошол кездеги чыныгы адабият менен халтуранын, сый менен сыйлыктын, чыныгы талант менен чырдуу атактын маселеси ушул азыр да эч кайда кеткен жок. Жолон Мамытов койгон маселелер мезгилдин өтүшү менен чечилбей эле, тескерисинче биздин доордо мурдагыдан да курч коюлуп, күчөп чыкты:

*Мелмилдеп кылым жүзгө толгон күнү,
Жарыкка төрөлгүлө, мен силерге
Биз жашап жаткан ушул жылдан салам
Айтамын бакыт каалап энчиңерге.*

*Бүтүндөй жердин шарын, мейкиндикти,
Силерге ишенгени отурамын.
Адамдык сүйүү, чындык, эркиндикти,
Ак мөңгү Ала-Тоонун топурагын.*

*Махабат болооруна ошондо да,
Ишенем, ошондо да күлкү болот.
Тоолордо тоолук сүйгөн кымыз менен,
Айтуяк үйүр-үйүр жылкы болот.*

*Учурам турмуш сүйгөн үнүмдү мен,
Силерге, көз кайкыган жылдыздагы.
Жыйырма биринчинин урпактары,
Жыйырма биринчинин кыргыздары.*

Көрүнүп тургандай акын абстракттуу кимдир бирөөгө эмес, сага, мага, ага, азыркы адамдарга өткөн кылымдан кайрылып, салам айтып жатат. Саламына алик алып, татыктуу кабыл алалы.

Ал эми “жыйырма биринчинин урпактары” менен “жыйырма биринчинин кыргыздары”, анын арасында биз, тирүүлөр баштан кечирип жаткан сыноолордун кыйласына жооп табыла элек.

Мезгилдин өзү ошондой. Мезгил дайыма кайталангыс, тегерегибиздеги дүйнөнүн эскилиги менен жаңылыгы эришаркак кошо жүрөт.

Мезгил көп учурда Жолон Мамытовдун поэзиясындай.

Жыргалбек КАСАБОЛОТ

**Өлдү – бүттү дегендерге ишенбейм,
Өлүп бирок – жашай берчү өмүр бар**

(Эсенгул ИБРАЕВ)

Өткөн жумада Ж.Баласагын атындагы КУУнун кичи жыйындар залында бир кездери ушул окуу жайды аяктап, эмгек жолун да дал ушул куттуу жайдан баштап, 25 жашында таш боор ажалга моюн сунган Гүлбарчын Боскееваны эскерүү кечеси жана анын калемине таандык “ЖазАйым” китебинин бет ачары өттү.

Эскерүү кечесине Гүлбарчындын окуу жайдагы устаттары менен кесиптештери,

группалаштары, чыгармачылыктан тапкан дос-тааныштары жана үй-бүлөсү, студенттер катышты.

ЭЛЕСИНЕ ГҮЛДЕСТЕ

ГҮЛБАРЧЫНДЫН ЭКИНЧИ ӨМҮРҮ ӨР ТАРТТЫ

Иш-чарада акындын ширенкенин жарыгындай жашап кеткен жашоосунда адамгерчилигин, чыгармачылыгын, аткарган иштерин, жетишкендиктерин сөз алгандар бир ооздон баса белгилешсе, жаш акындын ырларын студенттер көркөм окуп, кеп таасиринен бөлүшүштү.

Жандуу жазуу стили менен

калемдештеринен айырмаланган, чыгармачылык түйшүктүү сапарында, дегеле ырларында терең мазмундуу ойлорду бере алган, келечегинен көптү үмүттөндүргөн таланттын арабыздан кеткенине 3 жылдан ашуун убакыт болуптур. Жаштайынан чыгармачылык түйшүктүү жолду тандаган акын кыздын тунук, таасын саптары жазылбай калды.

Каниет кылчу бир гана жагдай, Гүлбарчындын артында өлбөс-өчпөс ырлары калды. А эң башкысы, кан-жанынан бүткөн уулу

Эрбол менен кызы Жазайым, өмүрдөн тапкан жан шериги Бектемир жана чыгармачылыктан тапкан калемдештери турганда Гүлбарчын акындын аты өчпөй жашай берери ырас.

Гүлбарчын, сенин рухуңа таазим этип, элесинди ар убак эскерип, ар жумада Куран менен “дубай салам” жолдоп тураарбыз. Ошону кабыл эт! Башкы олжобуз эле ошо.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

КР УИАнын, РИАнын академиги, өлкөбүздүн илимине эмгек сиңирген ишмер, КР мамлекеттик сыйлыгынын лауреаты, ветеринария илимдеринин доктору, профессор Рысбек Зарылдыкович биздин гезитке кеңири маек курду.

- Рысбек мырза, быйыл Кыргызстандын 5 жогорку окуу жайына өзгөчө макам ыйгарылды. Бул негизинен силерге кандай мүмкүнчүлүктөрдү берет?

- Ооба, КР Президентинин 2022-жылдын 18-июлундагы №243 Жарлыгы менен КУАУга “өзгөчө макам” ыйгарылды. Университетке өзгөчө макамдын берилишинин максаты билим берүү каржылык, материалдык жана интеллектуалдык ресурстарын консолидациялоо потенциалын жана билим берүү кызматтарын көрсөтүүнүн дүйнөлүк рыногунда атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу болуп саналат. Өзгөчө макамдын берилишинин негизги максаты келечекте ушул 5 университет QS WUR дүйнөлүк рейтингге кирип, “Университет-4.0” концепциясын ишке ашырса билим берүүдө, илимий-изилдөө иштерин жүргүзүүдө, эл аралык кызматташууда, тарбиятаалим берүүдө жакшы көрсөткүчтөрдү көрсөтсө, калган университеттер да өзгөчө статус алууга мүмкүнчүлүк жаралат. Өзгөчө статус алгандык - бул чоң жоопкерчилик, себеби QS WUR дүйнөлүк рейтингге кирүү маселеси - биздин алдыбызга чоң милдеттерди коюп жатат. Эң негизгиси, башка мамлекеттер биздин университетти тааныш үчүн биз көз карандысыз аккредитациядан өтүүбүз зарыл. Университет бул багытта бир нече жумуштарды алып барууда. Акыркы 5 жылда окуу жай жогорку кесиптик билим берүүнүн бардык багыттары боюнча көз карандысыз аккредитациядан ийгиликтүү өттү. 2022-жылы университет эл аралык институтционалдык аккредитациядан өтүп, сертификатка ээ болду. Азыркы учурда бардык адистиктерди, программаларды эл аралык институтционалдык аккредитациядан өткөрүү боюнча көп эмгек жумшап жатабыз.

- Эл аралык институтционалдык аккредитациядан өткөрүүдө негизги талаптар кайсылар?

- Биринчиден, университеттин материалдык-техникалык базасы күчтүү болушу абзел. Экинчиден, жогорку квалификациялуу профессор-окутуучулардын билим берүүсүнүн сапаты. Үчүнчүдөн, бүтүрүүчүлөрдүн өз адистиги боюнча жумушка орношуусунун жогорку пайыздык көрсөткүчүнүн болуусу. Төртүнчүдөн, жумуш берүүчүлөр менен университеттин тыгыз байланышы. Бешинчиден, университеттин эл аралык кызматташуусу: профессор-окутуучулардын жана студенттердин академиялык мобилдүүлүгү. Алтынчыдан, билим берүүдө студентке өзгөчө мамиле. Жетинчиден, жогорку деңгээлдеги илимий-изилдөө иштери.

- Азыр илимий-изилдөө иштери жакшы жолго коюлбаса өнүгүү болбойт, ошондуктан, сиздердин университеттеги илимий иштер боюнча айтсаңыз...

- Президентибиз Садыр Жапаров 2021-жылдын 11-ноябрында КР Улуттук илимдер академиясында окумуштуулар менен жолугушууда илим болбосо экономика да, жалпысынан мамлекет да өнүгө албай тургандыгын баса белгилеп, биринчи кезекте илимге артыкчылык берүү керектигин айткан. Биздин университетте илимий-изилдөө ишине айрыкча көңүл буруп турат. Докторлук жана кандидаттык окумуштуулук даражаны изденип алуу боюнча 4 диссертациялык кеңеш иштейт. Университетте илимий даражалуулук - 45%ды түзөт. Илимий-метрикалык маалымат базасында К.И.Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университетинин илимий басылмалар жарчысы индексацияланат. РИНЦ илимий-метрикалык маалымат

базасында университеттин окумуштууларынын 2334 макаласы чыгарылып, жалпы индекс хиршасы 207 илимий-метрикалык көрсөткүчтү түзөт. «Scopus» илимий-метрикалык маалымат базасында окумуштуулардын 33 макаласы чыгып, жалпы индекс хиршасы 14 илимий-метрикалык көрсөткүчтү түздү. Ошондой эле жаш окумуштуулардын диссертацияларын коргоодо, аларга шарт түзүп, материалдык жардам көрсөтүлүп, авторефераттары басмадан бекер чыгарылып турат. Жогорку билим берүүнүн трансформациясынын алкагында университет илимий-билим берүү долбоорлорун ишке ашыруу багытындагы жакынкы жана алыскы чет өлкөлөрдүн жогорку окуу жайлары менен материалдык-техникалык базаны өнүктүрүүдө, ошондой эле академиялык мобилдүүлүктү жана кош дипломдуулукту жогорулатууда 21 өлкөнүн 140 жогорку окуу жайлары менен кызматташып келебиз. КУАУ ошондой эле Чыгыш Европа, КМШ өлкөлөрүндөгү агроөнөржай тармагындагы жаш адистерди жана агрардык жогорку окуу жайларды бүтүрүп чыгарууга багытталган программалар ассоциациясына жана консорциумуна кирет. Ушул жылдан баштап университет агрардык билим берүүнү, илимди жана өндүрүштү интеграциялоо боюнча иштерди алып барат. Бүгүнкү күндө биздин университет Кыргызстандын агроөнөржайын өнүктүрүү үчүн илимий потенциалды, инновациялык чечимдерди киргизүү жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү камсыздоочу долбоорлорго ээ.

- Сиздердин университеттин сайтына кирсек КУАУнун негизги миссиясы “Азык-түлүк жана биологиялык коопсуздук маселелерин чечүүгө жөндөмдүү жогорку квалификациялуу адистерди даярдайт” - деп турат...

- Биз түздөн-түз өндүрүүчүлөргө кирбесек да геномдук селекциялык жумуштарды, малдын, өсүмдүктөрдүн жаңы сортторун камсыз кылууда, ошондой эле өндүрүшкө сапаттуу, жогорку квалификациялуу адистерди

ИЙНЕ МЕНЕН КУДУК КАЗГАН ИНСАН

К.И.Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университетинин ректору Рысбек НУРКАЗИЕВ:

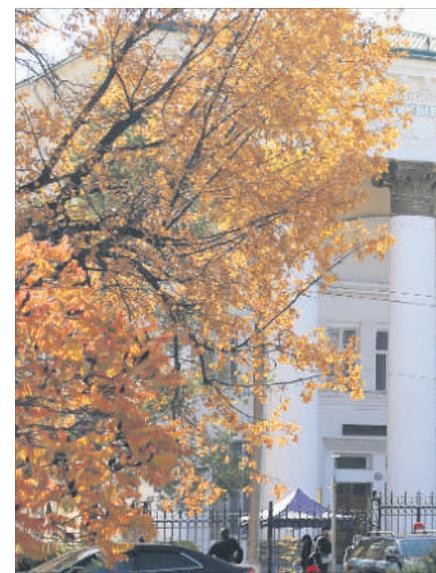
“ӨЗГӨЧӨ СТАТУС БУЛ ЧОҢ ЖООП

даярдоодо университеттин кошкон салымы болуп эсептелет. Биологиялык коопсуздук маселесине келгенде чек аралык жугуштуу оорулар жана кайрадан пайда болгон жугуштуу оорулар, дүйнөгө тараган куш, чочко, таажы ылаңы тумоолоруна туруштук берип, даяр туруу керек экендигин турмуш көрсөттү. Ошондуктан, илимий лабораторияларда тест системаларын, вакциналарды даярдоодо сапаттуу адистер талап кылынат. Көп мамлекеттер тест системаларын өздөрү чыгара баштады. Биздин университет дагы тест системаларын чыгарууну максат кылып, КР айыл чарба министрлигине долбоор өткөрдү. Келечекте тест системаларын чыгарууга мүмкүнчүлүктөр түзүлдү. Бул университеттин биологиялык коопсуздукка кошкон үлүшү. Агроөнөржайдын туруктуулугун жана натыйжалуулугун өнүктүрүүдөн жана алардын өзгөчөлүгүнөн, анын негизи болгон айыл чарбасы - калктын жашоо деңгээлин жогорулатуу жана өлкөнүн азык-түлүк коопсуздугун камсыздоо маселелерин чечүүдө түздөн-түз көз каранды. Эксперттер (БУУнун маалыматы боюнча 2030-жылга карата планетада 8,6 млрд жана 2050-жылга карата - 10 млрд адам отурукташат) дүйнө калкынын жыштыгынын өсүүсүн жана бакубаттуулугунун (2030-2035-жылдарга карата ички дүң өндүрүмдүн күтүлүүчү өсүүсү калктын киши башына орточо 40-50% түзөт) орточо деңгээлин жогорулатуунун күчтүү драйвери катары азык-түлүккө (2050-жылга карата 2000-жылдарга салыштырмалуу 60-70% жогорулайт) суроо-талаптын жогорулашын көрсөтүп келишет. КУАУнун миссиясынын негизинде “азык-түлүк жана биологиялык коопсуздук маселелерин чечүүгө жөндөмдүү жогорку квалификациялуу адистерди даярдоодо” К.И.Скрябин атындагы КУАУ бардык потенциалга ээ (инфраструктурасы, профессионалдык, илимий потенциалы) жана өлкөнүн илимий-техникалык агроөнөржай комплексин өнүктүрүү үчүн биргелешкен долбоорлорду ийгиликтүү ишке ашырууда зор мүмкүнчүлүктөргө ээ экендигин белгилей кетүү керек.

- Сапаттуу билим берүүдө, илимий-изилдөө иштерин жогорулатууда кандай долбоорлор менен алектенесинер?

- Университеттин өнүгүү жана өнүктүрүү артыкчылыктарынын ичинен TIKA, JICA, KOICA, IFAD, DAAD, KOPIA, Erasmus+,

GIZ, FAO, AFACI, “Hanns Seidel Stiftung” Фонду, Кристенсен Фонду, LOGO, СУАР сыяктуу эл аралык уюмдар менен кызматташуу жана университетте ишке ашырылып келе жаткан 20 эл аралык илимий долбоорлор эсептелет. Биздин университеттеги долбоорлор агроөнөржайдын актуалдуу көйгөйлөрүн чечүүгө, өлкөнүн азык-түлүк коопсуздугун камсыздоого багытталган. Чыгыш Финляндия университетти менен кызматташуу процессинде Кыргызстанда балык чарбасы жана аквакультура тармагындагы потенциалды өнүктүрүү - FishEDU долбоору ишке ашырылган. Балык чарбасы өлкөбүздө, балык чарба өндүрүшүн көбөйтүүгө, азык-түлүк коопсуздугун жогорулатууга, өлкө жарандарынын рационун жакшыртууга, аймактарда жаңы жумуш орундарын түзүүгө мүмкүндүк берген, негизги жана жемиштүү заманбап аквакультура багыты болуп эсептелет. Айыл чарба министрлигинин маалыматы боюнча 2021-жылы 10.3 миң тонна балык өндүрүлүп, 5.2 миң тонна балык экспорттолгондугу, бул багыт абдан келечектүү экендигинен кабар берет. Биздин университет ЛСА долбоорунун алкагында органикалык айыл чарба тармагына ноу-хауну (инновациялык билимди) берет. Ошондой эле илимий маалыматтарды жана кыргыз өкмөтүнө сунуштарды тартуулайт. Топуракты жана айыл чарба өсүмдүктөрүн анализдөөнүн негизинде органикалык жер семирткичтердин, түшүмдүүлүктүн, айыл чарба өсүмдүктөрүн сапатынын ортосундагы өз ара байланышты илимий анализдөө, коңшу өлкөлөргө келечекте экспортту күчтөндүрүү үчүн Кыргызстандын

С АЛГАНДЫК — ИШКЕРЧИЛИК”

органикалык жер семирткичтерге өздүк технологияны киргизүү өтө маанилүү. Университетте органикалык айыл чарбасын жайылтууга көмөктөшүү максатында “Топуракты жана айыл чарба өсүмдүктөрүн анализдөө борбору” менен “Акылдуу күнөскана” түзүлгөн. Буга удаа геномду редакциялоо жана селекциялоо технологиясын колдонуу менен айыл чарба продукцияларын анализдөө, аларды иштеп чыгуу тармагындагы кызматташуу жөнүндө ToolGen компаниясы менен меморандумга кол коюлган. Италиялык “Plantedit” компаниясынын директору, доктор Чидананда менен К.И.Скрябин атындагы КУАУнун кызматкерлеринин биргелешкен вируссуз картошканы жана теректин гибридин өстүрүү жана клондоо үчүн био-реактор долбоору, Италиялык, канадалык теректин гибридин жана картошканы вируссуз өстүрүү боюнча долбоор иштелип чыкты. Азыркы күндө 19 комплект блоктон турган (бир эле мезгилде 4000 өсүмдүктүн клонун өстүрүүгө мүмкүн болгон) био-реактордун өзү сыноодон өткөрүлүп жатат. Өлкөбүздүн Айыл чарба министри А.С.Жаныбековдун түздөн-түз жетекчилиги менен Корея Республикасынын окумуштууларынын окуу-тажрыйба чарбасынын (учхоздун) базасында “Кыргыз Республикасында жашылча-жемиштердин уругун өндүрүү боюнча инфраструктураны түзүүгө көмөктөшүү” долбоорун ишке ашырууну пландоодо 2022-жылдын 31-октябрында Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлиги жана Корея Республикасынын азык-түлүк, айыл чарба, токой жана балык чарба министрлигинин өкүлдөрүнүн келишимге кол коюу расмий иш-чарасы болуп

өттү. Аталган долбоорду КР айыл чарбасы, К.И.Скрябин атындагы КУАУ жана Корея (МПСЛР) аткарат жана Корея (МПСЛР) айыл чарба жамаатынын корпорациясы каржылык колдоосунун негизинде ишке ашырылат. Корея окумуштуулары менен биргеликте Кыргызстанга аталган сортту андан ары жайылтуу максатында 60 сотых жерге Кореядан алынып келинген озим пиязынын 4 сорту тажрыйба катары отургузулган. Андан тышкары, сарымсактын уругун алуу максатында 40 сотых жерге тажрыйба катары сарымсак отургузулган. Келечекте өсүмдүктү өстүрүүнүн инновациялык методикасын иштеп чыгууга, бизнес жана изилдөөнү бириктирүүгө, пияздын жаңы сортун түзүүнүн жаңы протоколун иштеп чыгууга мүмкүндүк берүүчү пияз класстерин түзүүнү пландап жатабыз. Университет “Электроэнергетика жана электротехника”, “Агрономия”, “Агроинженерия”, “Зоотехния”, “Жер үстүндөгү унаа-каражаттары”, “Ветеринария”, “Менеджмент”, “Агрардык менеджмент” магистратура жана бакалавр билим берүү программаларын ишке ашыруу тармактык формасы жөнүндө Кострома мамлекеттик айыл чарба академиясы менен келишимге кол коюлган. Шанхай уюмдарынын кызматташтыгы университетинин алкагында магистрдик программа ишке ашырылды. 2017-2022-жылы 44 студент, 2022-жылы 8 студент окуудан өттү. Мал чарбачылыгы жана аквакультура менеджменти, колдонмо информатика жана маалыматтык технологиялар кафедралары менен биргеликте Новосибирск мамлекеттик агрардык университетинин Биоинформатика кафедрасы менен биргеликте айыл чарба сүт берүүчү малдардын

селекциясы боюнча маалымат системасы (маалыматтар базасын түзүү, малдардын үйүрлүк баалуулугун анализдөө, түгөйлөрдү тандоо ж.б.) иштелип чыгып жатат.

- Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан ар бир жогорку окуу жайынын студенттерине бизнес инкубаторлорду өнүктүрүү максатында стартап долбоорлорун иштеп чыгууну сунуштаган. Бул багытта кандай иштер жүрүп жатат?

- КР Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров билим берүү мекемелериндеги 20дан ашуун жогорку окуу жайларында креативдүү экономиканы өнүктүрүүгө, ишкерликти колдоого жана жаштар арасында стартаптарды түзүүгө багытталган бизнес-инкубаторлордун ачылыш аземинде: “Кыргыз Республикасы — креативдүү экономиканы өнүктүрүү үчүн келечектүү өлкө. Бүгүн биз жаштар арасындагы ишкерликти колдоого багытталган долбоорду баштап жатабыз. Алдыңкы мамлекеттердин өнүгүү тарыхы көрсөтүп тургандай биздин негизги ресурсубуз — бул мыкты идеяга ээ, демилгелүү, таланттуу жаштар. Эми студенттер ар түрдүү тармактарда стартаптарды түзүүгө жана алдыңкы идеяларды ишке ашырууга мүмкүнчүлүк алышат. Биздин өлкөдө стартаптар рыногу эми гана өнүгүп жатат. Силикон өрөөнүнүн теориясына ылайык, стартаптардын 10%ы гана ийгиликке жетет. Ошондуктан, улуттук экономиканын өнүгүшүнө реалдуу таасир этиши үчүн өлкөбүздө жыл сайын он миңдеген стартаптар өнүгүп, рынокто бизнес-идеялардын ачык атаандаштыгы болушу керек” - деген. Өнүккөн өлкөлөрдүн өнүгүү тарыхы көрсөткөндөй биздин негизги ресурстар демилгелүү жана кызыктуу идеяларга бай, ошондуктан, таланттуу студенттерди колдоо зарылдыгы жаралууда. Университетте практикалык даярдыкты күчөндүрүү үчүн 2-курстан баштап студенттер реалдуу маалыматтар менен агроүйүнөнү калыптандырууга бизнес-пландарды иштеп чыгуу үчүн заманбап жабдыктар менен жабдылган Start Up борбору иш жүргүзөт. Бүгүн студенттер тарабынан 71 стартап долбоору даяр болду. Университеттин бүтүрүүчүлөрү окууну аяктагандан кийин даяр бизнес-долбоорлор менен өндүрүшкө барууга шарттар түзүлдү.

- Рысбек Зарылдыкович, учурдан пайдаланып өзүңүздүн илимий ишмердүүлүгүңүз тууралуу сөз козгосок. Сиздин илимий жетекчиңиз ким болгон?

- 1985-1988-жылдары өзүм окуп бүткөн К.И.Скрябин атындагы Эмгек Кызыл Туу ордендүү Москванын ветеринария академиясына аспирант болдум. Менин илимий жетекчим Советтер Союзунда биринчилерден болуп вирусология илимин уюштуруп өркүндөткөн, ветеринардык жана биологиялык илимдердин доктору, академик, дүйнөгө белгилүү окумуштуу, профессор Василий Николаевич Сюрин

жана профессор Белоусова Раиса Васильевна болгон. Василий Николаевич Сюриндин илимий жетекчилиги астында Советтер Союзу боюнча 21 докторлук жана 63 кандидаттык диссертация корголгон. Ушул илимпоздордун арасында мен дагы бармын. Сюрин Василий Николаевич менин ветеринария илимдеринин кандидаттык жана докторлук диссертацияларымдын жетекчиси болду. Илимий жетекчим Василий Николаевичтен алган билимдин, илимий тажрыйбаларымдын негизинде университеттин ветеринария факультетинде “Ветеринариялык вирусология” сабагы боюнча курс жана лаборатория ачтым. Келечектүү жаштардан турган вирусология илиминин мектебин уюштурдум. Малдын вирустук жана бактериялык ыяндарын болтурбоонун жол-жоболорун иштеп чыгып, алдын-ала эмдөөнүн каражаттарын жараттык.

- Илимий иштериңиздин багыты боюнча сөз козгосок кантет?

- Мен 322 илимий эмгектердин, анын ичинен 2 монография: “Малдын аденовирустук инфекциясы”, “ДНК кармаган вирустардын биологиясы” жана 8 илимий китептин, 26 усулдук сунуштардын, вакциналык препараттардын биотехнологиясы боюнча 12 илимий иштелмелердин, ойлоп табуулардын авторумун. 26 колдонмо ойлоп табуу катары таанылган жана патенттелген. Республикада биринчилерден болуп вирустук оорулардын молекулалык биологиялык диагностикасын аныктадым. Менин илимий жетекчилигим менен Кыргызстандын биологиялык коопсуздугун камсыз кылуучу вирустук оорулар боюнча илимий-изилдөөлөр өнүгүп, бүгүн калыптанып калды.

- Кандай илимий ийгиликтерге жетиштиңиз?

- Менин жетекчилигимдин астында ветеринардык медицина факультети реформаланып, модернизацияланып, заманбап приборлор жана диагностикалык жабдуулар (ПЦР диагностикасы, ИФА, УЗИ, рентген аппараттары, биохимиялык, гематологиялык анализаторлор ж.б. менен жабдылган илимий-практикалык лабораториялар негизделди. Ал эми А.Дүйшеев атындагы Кыргыз ветеринардык илим-изилдөө институтунун базасында вирусология жана биотехнология лабораториясы уюштурулуп, заманбап жабдуулар менен жабдылып, өзгөчө коркунучтуу вирустук инфекциялардын козгогучтарынын геномдорун секвенирлөө жана изилдөө жүргүзүлүп келет. Лабораторияда республиканын аймагында эпизоотиялык мониторинг жүргүзүүнү, эпизоотияны көзөмөлдөө жана божомолдоо, жугуштуу жана мите ооруларга каршы диагностикалык жана инфекциялык, инвазиондук ыяндарга каршы вакцина каражаттарын биотехнологиясын өркүндөтүүнү, өтө жугуштуу оорулардан мал чарбасын сакайтуунун илимий-негизделген программаларын иштеп чыгуу маселелери боюнча изилдөөлөр жүргүзөт. Кыргызстандын биологиялык коопсуздугун камсыз кылуучу

республикада вирустук оорулар боюнча илимий - изилдөөлөр иштелип жатат. Менин жетекчилигим менен аталган институттун окумуштуулары тарабынан изоляцияланган шарп ыянынын вирус изолятынын культуралдык касиеттери изилденди. Жылкынын герпес вирусунун изоляты алынды, профилактикалык препараттар үчүн негиз болгон VGL-3 бактериялык жасалма хромосомасы түзүлдү, чума ыянынын вирусунун гени секвенцияланды жана ньюкасл оорусунун вирусу бөлүнүп алынып, ага генетикалык мүнөздөмө берилди. Өлкөбүздө биринчи жолу А жана О тибиндеги шарп вирусунун спецификалык праймерлер иштелип чыкты. Шарп ыянын диагностикалоо үчүн классикалык ыкмалардагы ПЧР жана Real-Time технологиясы оптималдаштырылды; вирусту секвенирлөө жүргүзүлдү жана шарп ыянынын вирусунун А жана О типтеринин гендеринин нуклеотиддик ырааттуулугу талданды. Кыргызстандын аймактарында жана алыскы чет өлкөлөрдө жүргөн А жана О типтеги изоляттардын ортосундагы филогенетикалык байланыштын келип чыгышы аныкталды. Менин илимий мектебим вирусология жана молекулалык биология маселелери боюнча илимий эмгектери республикада жана чет өлкөлөрдө системалуу түрдө басылып чыгып турат. Иштин жыйынтыгы Кыргызстанда, Россияда, Казакстанда, АКШда, Канадада, Швейцарияда ж.б. ар кандай деңгээлдеги конференцияларда баяндалып келет.

- Илимий мектебиңиз туурасында сөз кылсаңыз?

- Советтик жана Россия ВАСХ-НИЛ вирусология мектебинин академиги В.Н. Сюриндин жана профессор Р.В.Белоусованын окуучусу жана улантуучусу болуу менен өлкөбүздө молекулалык биология боюнча вирусологдордун жана адистердин улуттук мектебин түзүп, аны жетектеп, ветеринария жана биология илимдеринин 5 докторун жана 18 кандидатын даярдадым. Өзгөчө коркунучтуу инфекцияларды изилдөө боюнча алдыңкы эл аралык илимий борборлордо (Россия, Казакстан, АКШ, Канада, Япония, Германия) жаш изилдөөчүлөрдү окутууну уюштуруп, учурда алар биздин республикада гана эмес, алыскы-жакынкы чет өлкөлөрдө да иш алып барышууда. Эң негизгиси, окуучуларым менен бирге адамдын жана малдын саламаттыгын коргоого алып баруучу илимий-изилдөөлөрдүн көп блоктун системасы түзүлдү. Таажы ыяны учурунда окуучуларым — вирусологдор: Ахмеджанов Максат, Исакеев Майрамбек, Абдыкеримов Намаз Жалал-Абад, Нарын, Талас облустарына жөнөтүлүп, санитардык-эпидемиологиялык станциясынын жана мобилдүү лабораториянын шаардык борборунун дарыгерлери менен бирге иш жүргүзүштү. ПЧРдин жардамы менен COVID-19га диагностикалык тесттерди өткөрүштү. РНКны вирустук ДНКдан бөлүп алуу үчүн протокол иштелип чыкты.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

ИЧКИ ИШТЕР ЧӨЙРӨСҮНДӨГҮ АЙРЫМ МЫЙЗАМ АКТЫЛАРЫНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2022-жылдын 12-октябрында Кыргыз Республикасынын
Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

1-берене

«Кыргыз Республикасынын ички иштер органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Ведомостору, 1994-ж., №3, 76-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) преамбулада «укуктук жана социалдык жактан корголушунун кепилдиктерин,» деген сөздөр алып салынсын;

2) 1-статьяда:

а) үчүнчү бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) төртүнчү бөлүгүндө «Премьер-министрине» жана «Өкмөтүнүн» деген сөздөр тиешелүү түрдө «Министрлер Кабинетинин Төрагасына» жана «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;

3) 2-статьянын биринчи бөлүгүнүн төртүнчү абзацында «бузуулар» деген сөз «укук бузуулар» деген сөздөргө алмаштырылсын;

4) 4-статьянын төртүнчү бөлүгү күчүн жоготту деп таанылсын;

5) 5¹-статьянын төртүнчү бөлүгүндө «башкармалыктарынын» деген сөз «органдарынын бөлүктөрүнүн» деген сөздөргө алмаштырылсын;

6) 6-статьяда «Кыргыз Республикасынын башка мыйзам жана ченемдик актылары» деген сөздөр «Кыргыз Республикасынын башка мыйзам жана ченемдик укуктук актылары, эл аралык укуктун жалпыга таанылган принциптери жана ченемдери» деген сөздөргө алмаштырылсын;

7) 8-статьяда:

а) биринчи бөлүгүндө:

- 2-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«2) кылмыштарды жана укук бузууларды аныктоого, алдын алууга, бөгөт коюуга жана бетин ачууга, алар жөнүндө келип түшкөн маалыматтарды Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарында жана Кыргыз Республикасынын укук бузуулар чөйрөсүндөгү мыйзамдарында белгиленген тартипте каттоого;»;

- 3-пунктта «жана жоруктар жөнүндө иштер боюнча» деген сөздөр алып салынсын;

- 4-пунктта «жана жоруктарды» деген сөздөр алып салынсын;

- 5-пунктта «, жоруктардан» деген сөз алып салынсын;

- 9-пунктта «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- 9¹-пунктта «Өкмөтү тарабынан аныкталган тартипте жазык иштери, жоруктар жөнүндө иштер жана бузуулар жөнүндө иштер боюнча» деген сөздөр «Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте жазык иштери жана укук бузуулар жөнүндө иштер боюнча» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- 10-пунктта «миграция чөйрөсүндөгү мыйзамдарды» деген сөздөр «тышкы миграция чөйрөсүндөгү мыйзамдарды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- 11-пункт «жарандык,» деген сөздөн кийин «тышкы» деген сөз менен толукталсын;

- 14-пунктта «бузуулар» деген сөз «укук бузуулар» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- 21-пунктта «белгиленген талаптарды аныктоого» деген сөздөр «сырткы видеобайкоо тутумдарына техникалык талаптарды иштеп чыгууга» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- 22-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«22) жеке жана юридикалык жактар сырткы видеобайкоо тутумун орнотуп жатканда ракурс бурчун жана көрүнүү мүмкүнчүлүгүн макулдашууга;»;

- 23-пункт «ашырууга,» деген сөздөн кийин «убактылуу» деген сөз менен толукталсын;

б) үчүнчү бөлүктө «4-» деген цифра «төртүнчү» деген сөзгө алмаштырылсын;

8) 9-статьяда:

а) 1-пунктта «жоруктарды, бузууларды» деген сөздөр «укук бузууларды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 2-пунктта «жорук же бузуу» деген сөздөр «укук бузуу» деген сөздөргө алмаштырылсын;

в) 3-пунктта «бузуулар» жана «бузуучуларды» деген сөздөр тиешелүү түрдө «укук бузуулар» жана «укук бузуучуларды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

г) 4-пунктта «бузуулар» деген сөз «укук бузуулар» деген сөздөргө алмаштырылсын; «, жоруктарды» деген сөз алып салынсын;

д) 5 жана 6-пункттар төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«5) Кыргыз Республикасынын укук бузуулардын алдын алуу жөнүндө мыйзамдарына ылайык укук бузуулардын алдын алууну жүзөгө ашыруу;

6) 18 жаш куракка чыга элек, алардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч туудурган же болбосо укук бузууларды жана укукка каршы аракеттерди жасоосуна шарт түзгөн жагдайга туш болгон адамдарды мыйзамдуу өкүлдөрүнө (алар жок болгон учурда балдарды коргоо боюнча ыйгарым укуктуу органга) өткөрүп бергенге чейин Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктаган тартипте балдар арасындагы укук бузуулардын алдын алуу боюнча борборлорго жеткирүү жана убактылуу кармоо;»;

е) 7-пунктта «бузууну» деген сөз «укук бузууну» деген сөздөргө алмаштырылсын;

ж) 8-пунктта «жана жоруктарды» деген сөздөр алып салынсын;

з) 9-пунктта «, жорук жана бузуу» деген сөздөр «жана укук бузууларды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

и) 10-пунктта «жоруктар жөнүндө иштер, бузуулар жөнүндө иштер» деген сөздөр «укук бузуулар жөнүндө иштер» деген сөздөргө алмаштырылсын;

к) 11-пунктта «жана жоруктар жөнүндө иштер» деген сөздөр алып салынсын;

л) 14-пункт күчүн жоготту деп таанылсын;

м) 17-пунктта «катышкан күбөлөрдүн, жабырлануучулардын жана башка» деген сөздөр алып салынсын;

н) 20-пунктта «жана жоруктар жөнүндө иштер» деген сөздөр алып салынсын;

о) 21-пунктта «, жоруктарды жана бузууларды» деген сөздөр «жана укук бузууларды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

п) 25-пунктта:

- «, жоруктардын жана бузуулардын» деген сөздөр «жана укук бузуулардын» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- мамлекеттик тилдеги «жана жоруктардын» деген сөздөр алып салынсын;

- расмий тилдеги «, проступков» деген сөз алып салынсын;

- «, жоруктар жөнүндө иштер боюнча өндүрүштөн» деген сөздөр алып салынсын;

р) 27-пунктта «бузуулар жөнүндө» жана «бузууларга» деген сөздөр тиешелүү түрдө «укук бузуулар жөнүндө» жана «укук бузууларга» деген сөздөргө алмаштырылсын;

с) 28-пунктта «жана жорук» деген сөздөр алып салынсын;

т) 32-пунктта «жоруктар, бузуулар» деген сөздөр «укук бузуулар» деген сөздөргө алмаштырылсын;

9) 24-статьяда:

а) биринчи бөлүктө «Өкмөт» деген сөз «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) үчүнчү бөлүктө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

10) 25-статьянын биринчи бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын.

2-берене

«Кыргыз Республикасынын Ички иштер министрлигинин Ички аскерлери жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2019-ж., №6, 341 -ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 8-беренеде:

а) 2-пунктта «, жоруктарды жана бузууларды» деген сөздөр «жана укук бузууларды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 3-пунктта «жана жоруктардын» деген сөздөр алып салынсын;

в) 4-пунктта «, жоруктарды жана бузууларды» деген сөздөр «жана укук бузууларды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

2) 9-беренеде:

а) 1-бөлүктө «Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген жоопкерчиликке тартылышат» деген сөздөр «тартиптик, материалдык, жарандык-укуктук жана кылмыш-жаза жоопкерчилигине тартылат» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 2-бөлүктө «мыйзамдарда белгиленген тартипте» деген сөздөр алып салынсын;

3) 10-беренеде:

а) 1-бөлүктүн 1-пунктунда «командачылыгы» деген сөз «Командачылыгы» деген сөзгө алмаштырылсын;

б) 2-бөлүктө мамлекеттик тилде «командачылыгы» деген сөз «Командачылыгы» деген сөзгө алмаштырылсын;

4) 12-беренеде:

а) 4-пунктта «Өкмөтүнүн» деген сөз «Министрлер Кабинетинин» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 9-пунктта «Премьер-министрине» деген сөз «Министрлер Кабинетинин Төрагасына» деген сөздөргө алмаштырылсын;

в) 12-пунктта «командачылыгынын» деген сөз «Командачылыгынын» деген сөзгө алмаштырылсын;

5) 13-берене төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«13-берене. Ички аскерлердин Командачылыгы

1. Ички аскерлердин Командачылыгы Ички аскерлерди башкаруу органы болуп саналат.

2. Ички аскерлердин Командачылыгынын ишин уюштуруу жана тартиби Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.»;

б) 14-берененин аталышында жана текстинде «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

7) 18-берененин 3-бөлүгүндө «колдонуудагы мыйзамдарга» деген сөздөр «аскердик кызмат өтөө чөйрөсүндөгү мыйзамдарга» деген сөздөргө алмаштырылсын;

8) 19-беренеде:

а) 1-бөлүктө «колдонуудагы мыйзамдар» деген сөздөр «аскердик кызмат өтөө чөйрөсүндөгү мыйзамдар» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 4-бөлүктүн экинчи абзацында «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

в) 6-бөлүктө «Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында» деген сөздөр «Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза мыйзамдарында, ошондой эле Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарында» деген сөздөргө алмаштырылсын;

г) 8-бөлүктө «колдонуудагы мыйзамдарга ылайык» деген сөздөр алып салынсын;

9) 21-берененин 2-бөлүгүндө «ички иштер» деген сөздөр «укук коргоо органдарында кызмат өтөө» деген сөздөргө алмаштырылсын;

10) 23-берененин 1-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

11) 25-берененин 2-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын.

3-берене

«Кыргыз Республикасындагы жекече детективдик жана күзөт ишмердиги жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Ведомостору, 1996-ж., №7, 102-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 4¹-статьянын биринчи бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

2) 5-статьянын үчүнчү бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

3) 10-статьяда:

а) экинчи бөлүк төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«Кат жазышуунун, телефондук жана башка сүйлөшүүлөрдүн, почта, телеграфтык, электрондук жана башка билдирүүлөрдүн купуялыгын бузган же болбосо инсандын, анын жеке жашоосунун же турак жайынын кол тийбестигин бузууга байланышкан иликтөө аракеттерин жүргүзүү Кыргыз Республикасынын кылмыш мыйзамдарында белгиленген жоопкерчиликке алып келет.»;

б) статья төмөнкүдөй мазмундагы үчүнчү бөлүк менен толукталсын:

«Жекече детективдик жана күзөт кызматынын жетекчисинин же кызматчысынын ыйгарым укуктарды ашыра пайдалануусу Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарында белгиленген жоопкерчиликке алып келет.»;

4) 14-статьяда «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

5) 14²-статьянын үчүнчү бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

6) 15²-статьянын экинчи бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

7) 16-статьяда:

а) үчүнчү бөлүктө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) төртүнчү бөлүктө «Республикасынын» деген сөздөн кийин «кылмыш» деген сөз менен толукталсын;

8) 16¹-статьянын биринчи бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

9) 17-статьяда:

а) биринчи бөлүк төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«Жекече детективдик жана күзөт ишмердиги жалпы эмгек стажына жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Кыргыз Республикасынын Социалдык фондуна мүчөлүк акы төлөгөн шартта мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча жөлөкпүл дайындоо үчүн стажына кошулат.»;

б) үчүнчү бөлүктө «мыйзамга» деген сөз «Кыргыз Республикасынын кылмыш мыйзамдарына» деген сөздөргө алмаштырылсын;

10) 19-статья «Кыргыз Республикасынын» деген сөздөрдөн кийин «укук бузуулар жөнүндө» деген сөздөр менен толукталсын.

4-берене

«Курал жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 1999-ж., №11, 448-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

15-статьянын он биринчи бөлүгүндө:

а) 4-пунктта «жана (же) жорук» деген сөздөр алып салынсын;

б) 7-пунктта «туруктуу» деген сөз алып салынсын.

5-берене

«Жазык сот өндүрүшүнө катышуучулардын укуктарын коргоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына («Эркин-Тоо» газетасы, 2006-жылдын 8-сентябры, №67) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 3-статьянын 7-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

2) 7-статьянын 1-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

3) 8-статьянын 2-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

4) 10-статьянын 4-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

5) 12-статьяда «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

6) 15¹-статьянын үчүнчү бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

7) 15²-статьянын 3-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

8) 16-статьяда «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

9) 22-статьянын 2-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

10) 30-статьянын 2-бөлүгүндө «Өкмөтү» деген сөз «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын.

6-берене

«Укук бузуулардын алдын алуунун негиздери жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына («Эркин-Тоо» газетасы, 2021-жылдын 11-майы, №60) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 2-беренеде:

а) 1-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«1) **укук бузуу** - укук бузуу жана кылмыш кылуу объектинин муну жасагандыгы үчүн Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө кодексине жана Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексине ылайык жоопкерчилик каралган укукка каршы жосуну (аракети же аракетсиздиги);»

б) 3-пунктта «бузуу, жорук» деген сөздөр «укук бузуу» деген сөздөргө алмаштырылсын;

в) 7-пунктта «бузуу, жорук» деген сөздөр «укук бузуу» деген сөздөргө алмаштырылсын;

2) 7-беренеде:

а) 2-бөлүктө:

- 3-пунктта «, жосун» деген сөз алып салынсын;

- 4-пунктта «бузууларды» деген сөз «укук бузууларды» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 3-бөлүктө «жана жоруктун» деген сөздөр алып салынсын;

3) 8-беренеде:

а) берененин аталышында жана текстинде «Өкмөтүнүн» жана «Өкмөтү» деген сөздөр тиешелүү түрдө «Министрлер Кабинетинин» жана «Министрлер Кабинети» деген сөздөргө алмаштырылсын;

б) 8-пунктта «, жоруктардан жана бузуулардан», «, жоруктардын жана бузуулардын» деген сөздөр тиешелүү түрдө «жана укук бузуулардан», «жана укук бузуулардын» деген сөздөргө алмаштырылсын;

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В НЕКОТОРЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ АКТЫ В СФЕРЕ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики
12 октября 2022 года

Статья 1

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об органах внутренних дел Кыргызской Республики» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1994 г., №3, ст. 76) следующие изменения:

1) в преамбуле слова «гарантии правовой и социальной защиты,» исключить;

2) в статье 1:

а) в части третьей слово «Правительство» заменить словами «Кабинет Министров»;

б) в части четвертой слова «Премьер-министру» и «Правительством» заменить соответственно словами «Председателю Кабинета Министров» и «Кабинетом Министров»;

3) в абзаце четвертом части первой статьи 2 слово «нарушениях» заменить словом «правонарушениях»;

4) часть четвертую статьи 4 признать утратившей силу;

5) в части четвертой статьи 5¹ слово «управления» заменить словами «подразделений органов»;

6) в статье 6 слова «другие законодательные и нормативные акты Кыргызской Республики» заменить словами «другие законодательные и нормативные правовые акты Кыргызской Республики, общепризнанные принципы и нормы международного права»;

7) в статье 8:

а) в части первой:

- пункт 2 изложить в следующей редакции:

«2) выявлять, предупреждать, пресекать и раскрывать преступления и правонарушения, регистрировать поступающую информацию о них в порядке, установленном уголовно-процессуальным законодательством Кыргызской Республики и законодательством Кыргызской Республики в сфере правонарушений,»;

- в пункте 3 слова «и по делам о проступках» исключить;

- в пункте 4 слова «и проступки» исключить;

- в пункте 5 слово «, проступков» исключить;

- в пункте 9 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

- в пункте 9¹ слова «по уголовным делам, делам о проступках и делам о нарушениях в порядке, определяемом Правительством» заменить словами «по уголовным делам и делам о правонарушениях в порядке, определяемом Кабинетом Министров»;

- в пункте 10 слова «законодательство в сфере миграции» заменить словами «законодательства в сфере внешней миграции»;

- пункт 11 после слова «гражданстве,» дополнить словом «внешней»;

- в пункте 14 слово «нарушениях» заменить словом «правонарушениях»;

- в пункте 21 слова «определять установленные требования» заменить словами «разрабатывать технические требования к системам наружного видеонаблюдения»;

- пункт 22 изложить в следующей редакции:

«22) согласовывать угол ракурса и обзорность при установке систем наружного видеонаблюдения физическими и юридическими лицами;»;

- пункт 23 после слова «продлевать» дополнить словом «временный»;

б) в части третьей цифру «4» заменить словом «четвертой»;

8) в статье 9:

а) в пункте 1 слова «проступков, нарушений» заменить словом «правонарушений»;

б) в пункте 2 слова «проступка или нарушения» заменить словом «правонарушения»;

в) в пункте 3 слова «нарушениях» и «нарушителей» заменить соответственно словами «правонарушениях» и «правонарушителей»;

г) в пункте 4 слово «нарушений» заменить словом «правонарушений»; слово «, проступков» исключить;

д) пункты 5 и 6 изложить в следующей редакции:

«5) осуществлять профилактику правонарушений в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о профилактике правонарушений;

6) доставлять и временно содержать в центрах по профилактике правонарушений среди детей до передачи законным представителям (при их отсутствии уполномоченному органу по защите детей) лиц, не достигших 18-летнего возраста, находящихся в обстановке, представляющей опасность для их жизни и здоровья либо способствующей совершению ими правонарушений и противоправных деяний, в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики;»;

е) в пункте 7 слово «нарушение» заменить словом «правонарушение»;

ж) в пункте 8 слова «и проступков» исключить;

з) в пункте 9 слова «, проступки и нарушения» заменить словами «и правонарушения»;

и) в пункте 10 слова «делах о проступках, делах о нарушениях» заменить словами «делах о правонарушениях»;

к) в пункте 11 слова «и делах о проступках» исключить;

л) пункт 14 признать утратившим силу;

м) в пункте 17 слова «свидетелей, потерпевших и иных» исключить;

н) в пункте 20 слова «и делах о проступках» исключить;

о) в пункте 21 слова «, проступков и нарушений» заменить словами «и правонарушений»;

п) в пункте 25:

- слова «, проступков и нарушений» заменить словами «и правонарушений»;

- на государственном языке слова «жана жоруктардын» исключить;

- на официальном языке слово «, проступков» исключить;

- слова «, производства по делам о проступках» исключить;

р) в пункте 27 слова «нарушений» и «о нарушениях» заменить соответственно словами «правонарушений» и «о правонарушениях»;

с) в пункте 28 слова «и проступки» исключить;

т) в пункте 32 слова «проступков, нарушений» заменить словом «правонарушений»;

9) в статье 24:

а) в части первой слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров Кыргызской Республики»;

б) в части третьей слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

10) в части первой статьи 25 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров».

Статья 2

Внести в Закон Кыргызской Республики «О Внутренних войсках Министерства внутренних дел Кыргызской Республики» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2019 г., №6, ст. 341) следующие изменения:

1) в статье 8:

а) в пункте 2 слова «, проступков и нарушений» заменить словами «и правонарушений»;

б) в пункте 3 слова «и проступков» исключить;

в) в пункте 4 слова «, проступки и нарушения» заменить словами «и правонарушения»;

2) в статье 9:

а) в части 1 слова «ответственность, установленную законодательством Кыргызской Республики» заменить словами «дисциплинарную, материальную, гражданско-правовую и уголовную ответственность»;

б) в части 2 слова «в установленном законодательством порядке» исключить;

3) в статье 10:

а) пункте 1 части 1 слово «командование» заменить словом «Командование»;

б) в части 2 на государственном языке слово «командачылыгы» заменить словом «Командачылыгы»;

4) в статье 12:

а) в пункте 4 слово «Правительства» заменить словами «Кабинета Министров»;

б) в пункте 9 слово «Премьер-министру» заменить словами «Председателю Кабинета Министров»;

в) в пункте 12 слово «командования» заменить словом «Командования»;

5) статью 13 изложить в следующей редакции:

«Статья 13. Командование Внутренних войск

1. Командование Внутренних войск является органом управления Внутренними войсками.

2. Организация и порядок деятельности Командования Внутренних войск определяются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;

б) в наименовании и тексте статьи 14 слово «Правительство» заменить словами «Кабинет Министров»;

7) в части 3 статьи 18 слова «действующим законодательством» заменить словами «законодательством в сфере прохождения военной службы»;

8) в статье 19:

а) в части 1 слова «действующим законодательством» заменить словами «законодательством в сфере прохождения военной службы»;

б) в абзаце втором части 4 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

в) в части 6 слова «законодательством Кыргызской Республики» заменить словами «уголовным законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях»;

г) в части 8 слова «в соответствии с действующим законодательством» исключить;

9) в части 2 статьи 21 слова «внутренних дел» заменить словами «прохождения службы в правоохранительных органах»;

10) в части 1 статьи 23 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

11) в части 2 статьи 25 слово «Правительству» заменить словами «Кабинету Министров».

Статья 3

Внести в Закон Кыргызской Республики «О частной детективной и охранной деятельности в Кыргызской Республике» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1996 г., №7, ст. 102) следующие изменения:

1) в части первой статьи 4¹ слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

2) в части третьей статьи 5 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

3) в статье 10:

а) часть вторую изложить в следующей редакции:

«Проведение сыскных действий, нарушающих тайну переписки, телефонных и иных переговоров, почтовых, телеграфных, электронных и иных сообщений либо связанных с нарушением гарантий неприкосновенности личности, ее личной жизни или жилища, влечет ответственность, установленную уголовным законодательством Кыргызской Республики.»;

б) статью дополнить частью третьей следующего содержания:

«Превышение полномочий руководителем или служащим частной детективной и охранной службы влечет ответственность, установленную законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях.»;

4) в статье 14 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

5) в части третьей статьи 14² слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

6) в части второй статьи 15² слова «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

7) в статье 16:

а) в части третьей слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

б) часть четвертую после слова «установленную» дополнить словом «уголовным»;

8) в части первой статьи 16¹ слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

9) в статье 17:

а) часть первую изложить в следующей редакции:

«Частная детективная и охранная деятельность засчитывается в общий трудовой стаж и стаж для назначения пособий по государственному социальному страхованию при условии оплаты взносов в Социальный фонд Кыргызской Республики при Кабинете Министров Кыргызской Республики.»;

б) в части третьей слово «законом» заменить словами «уголовным законодательством Кыргызской Республики»;

10) статью 19 после слов «Кыргызской Республики» дополнить словами «о правонарушениях».

Статья 4

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об оружии» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1999 г., №11, ст. 448) следующие изменения:

в части одиннадцатой статьи 15:

а) в пункте 4 слова «и (или) проступка» исключить;

б) в пункте 7 слово «постоянного» исключить.

Статья 5

Внести в Закон Кыргызской Республики «О защите прав участников уголовного судопроизводства» (газета «Эркин-Тоо» от 8 сентября 2006 года №67) следующие изменения:

1) в части 7 статьи 3 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

2) в части 1 статьи 7 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

3) в части 2 статьи 8 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

4) в части 4 статьи 10 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

5) в статье 12 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

6) в части третьей статьи 15¹ слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

7) в части 3 статьи 15² слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

8) в статье 16 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

9) в части 2 статьи 22 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

10) в части 2 статьи 30 слово «правительству» заменить словами «Кабинету Министров».

Статья 6

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об основах профилактики правонарушений» (газета «Эркин-Тоо» от 11 мая 2021 года №60) следующие изменения:

1) в статье 2:

а) пункт 1 изложить в следующей редакции:

«1) **правонарушение** - противоправное деяние (действие или бездействие) объектов правонарушения и преступления, за совершение которого предусмотрена ответственность в соответствии с Кодексом Кыргызской Республики о правонарушениях и Уголовным кодексом Кыргызской Республики;»;

б) в пункте 3 слова «нарушения, проступка» заменить словом «правонарушения»;

в) в пункте 7 слова «нарушением, проступком» заменить словом «правонарушением»;

2) в статье 7:

а) в части 2:

- в пункте 3 слово «, проступок» исключить;

- в пункте 4 слово «нарушения» заменить словом «правонарушения»;

б) в части 3 слова «или проступка» исключить;

3) в статье 8:

а) в наименовании и тексте статьи слова «Правительства» и «Правительство» заменить соответственно словами «Кабинета Министров» и «Кабинет Министров»;

б) в пункте 8 слова «, проступков и нарушений» заменить словами «и правонарушений»;

4) пункт 4 части 3 статьи 18 признать утратившим силу;

5) в статье 21:

а) часть 1 после слов «в соответствии с» дополнить словом «конституционным»;

б) в части 7 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

в) в части 3 статьи 24 слово «Правительством» заменить словами «Кабинетом Министров»;

г) в абзаце первом части 3 статьи 28 слово «Правительству» заменить словами «Кабинету Министров».

Статья 7

Настоящий Закон вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

Кабинету Министров Кыргызской Республики в шестимесячный срок привести свои решения в соответствие с настоящим Законом.

Президент
Кыргызской Республики

С.ЖАПАРОВ

г.Бишкек, 25 ноября 2022 года, №109

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН 2019-ЖЫЛДЫН 30-МАЙЫНДАГЫ №234 "ЖАЗЫК ИШТЕРИ ЖАНА ЖОРУКТАР ЖӨНҮНДӨ ИШТЕР БОЮНЧА БУЮМДУК ДАЛИЛДЕРДИ ЭСЕПКЕ АЛУУ, САКТОО, ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ, БЕРҮҮ, ТАШУУ, ЖӨНӨТҮҮ, ЖОК КЫЛУУ, КАЙРА ИШТЕТҮҮ, САТУУ ТАРТИБИ ЖӨНҮНДӨ ТИПТҮҮ НУСКАМАНЫ ЖАНА БУЗУУЛАР ЖӨНҮНДӨ ИШТЕР БОЮНЧА БУЮМДУК ДАЛИЛДЕРДИ АЛУУ, ЭСЕПКЕ АЛУУ, САКТОО, ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖАНА ЖОК КЫЛУУ ТАРТИБИ ЖӨНҮНДӨ ТИПТҮҮ НУСКАМАНЫ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

"Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексин, Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза процессуалдык кодексин, Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө кодексин колдонууга киргизүү жана Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын жоболорун ишке ашыруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 30-майындагы №234 "Жазык иштери жана жоруктар жөнүндө иштер боюнча буюмдук далилдерди эсепке алуу, сактоо, өткөрүп берүү, берүү, ташуу, жөнөтүү, жок кылуу, кайра иштетүү, сатуу тартиби жөнүндө типтүү нускаманы жана Бузуулар жөнүндө иштер боюнча буюмдук далилдерди алуу, эсепке алуу, сактоо, өткөрүп берүү жана жок кылуу тартиби жөнүндө типтүү нускаманы бекитүү тууралуу" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) аталышындагы "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын, "бузуулар" деген сөз "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

2) преамбуладагы "Кыргыз Республикасынын Жазык кодексин, Кыргыз Республикасынын Жоруктар жөнүндө кодексин, Кыргыз Республикасынын Жазык-аткаруу кодексин, "Мунапыс берүү негиздери жана аны колдонуу тартиби жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонууга киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын жоболорун, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Жазык-аткаруу кодексинин 89-беренесин ишке ашыруу максатында" деген сөздөр "Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза процессуалдык кодексинин 87-беренесин жана Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө кодексинин 512-беренесин ишке ашыруу максатында" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

3) 1-пунктта:

- экинчи абзацындагы "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

- үчүнчү абзацындагы "бузуулар" деген сөз "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

4) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Жазык иштери жана жоруктар жөнүндө иштер боюнча буюмдук далилдерди эсепке алуу, сактоо, өткөрүп берүү, берүү, ташуу, жөнөтүү, жок кылуу, кайра иштетүү, сатуу тартиби жөнүндө типтүү нускамада:

- аталышындагы "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

- 1-пунктунда "жана жоруктар жөнүндө иштер", "жана (же) жоруктун", "жана (же) жорукту" деген сөздөр алып салынсын;

- 2-пунктунда "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

- 3, 6, 8, 31, 35, 40, 43, 44, 46, 53, 68, 73,78, 79, 84-пунктта-

рында "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

- 4-пунктунда ар кандай жөндөмөдөгү "жана жоруктар жөнүндө иш" деген сөздөр алып салынсын, "алгачкы текшерүү органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамы" деген сөздөр алып салынсын;

- 7-пунктунда "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын, "88" деген цифралар "86" деген цифралар менен алмаштырылсын;

- 2-6-главаларынын аталышындагы "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

- 9-пунктунда "алгачкы текшерүү органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамы", "же жоруктар жөнүндө иш" деген сөздөр алып салынсын;

- 12-пунктунда "алгачкы текшерүү органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамынын", деген сөздөр алып салынсын;

- 15-пунктунда "ок атуучу курал", деген сөздөрдөн кийин "атылбоочу курал", деген сөздөр менен толукталсын, "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

- 18-пунктунда "89" деген цифралар "87" деген цифралар менен алмаштырылсын;

- 24-пунктунда "161" деген цифралар "168" деген цифралар менен алмаштырылсын;

- 29, 92-пунктарында "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

- 30-пунктунда "же алгачкы текшерүү органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамынын" деген сөздөр алып салынсын;

- 34-пунктунда "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын, "89" деген цифралар "87" деген цифралар менен алмаштырылсын;

- 45-пунктта:

биринчи абзацындагы ар кандай жөндөмөдөгү "жана жоруктар жөнүндө иш" деген сөздөр алып салынсын;

экинчи абзацындагы "же жоруктар жөнүндө иш" деген сөздөр алып салынсын;

алтынчы абзацындагы "же алгачкы текшерүү органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамы" деген сөздөр алып салынсын;

- 48-пунктунда "же алгачкы текшерүү органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамынын" деген сөздөр алып салынсын;

- 50-пунктунда "же болбосо жоруктар жөнүндө ишке" деген сөздөр алып салынсын;

- 55-пунктунда "же жоруктар жөнүндө иштин", "же жоруктар жөнүндө иштердин" деген сөздөр алып салынсын;

- 61-пунктунда "жана жоруктар жөнүндө иш" деген сөздөр алып салынсын;

- 63-пунктунда "алгачкы текшерүү органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамы" деген сөздөр алып салынсын;

- 65-пунктунда "жана жоруктар" деген сөздөр алып салынсын;

- 66-пунктунда "жана жоруктардын" деген сөздөр алып салынсын;

- 70-пунктунда "жана жоруктар жөнүндө иштин" деген сөздөр алып салынсын, "88 жана 527" деген цифралар "86 жана

538" деген цифралар менен алмаштырылсын;

- 71-пунктунда "жана жоруктар жөнүндө иштин", "же болбосо Кыргыз Республикасынын Жоруктар жөнүндө кодексинин" деген сөздөр алып салынсын;

- 75-пунктта:

биринчи абзацындагы "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

үчүнчү абзацындагы "143" деген цифралар "139" деген цифралар менен алмаштырылсын;

- 81-пунктунун бүткүл тексти боюнча "жана жоруктар жөнүндө иштер", "же жоруктар жөнүндө ишти", "(ыйгарым укуктуу адамдын)" деген сөздөр алып салынсын;

- 82-пунктунда "(ыйгарым укуктуу адамдын)" деген сөздөр алып салынсын;

- 90-пунктта:

экинчи абзацындагы "же жоруктар жөнүндө ишке" деген сөздөр алып салынсын;

төртүнчү абзацындагы "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

-91-пунктта:

биринчи жана төртүнчү абзацтарындагы "жана жоруктар жөнүндө иштер" деген сөздөр алып салынсын;

үчүнчү абзацындагы "же жоруктар жөнүндө ишти" деген сөздөр алып салынсын;

- 93-пунктунда "жазык иши жана жоруктар жөнүндө" деген сөздөр алып салынсын;

- жогоруда аталган Типтүү нускамага 1-8-тиркемелер ушул токтомдун 1-тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын;

5) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Бузуулар жөнүндө иштер боюнча буюмдук далилдерди алуу, эсепке алуу, сактоо, өткөрүп берүү жана жок кылуу тартиби жөнүндө типтүү нускамада:

- аталышындагы, 1, 2, 9, 37, 40, 47-пунктарындагы, 5-главанын аталышындагы "бузуулар" деген сөз "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

- 6, 7, 11, 13, 15, 24-26, 28-пунктарындагы "бузуулар" деген сөз "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

- 44-пунктун бүткүл тексти боюнча "бузуулар" деген сөз "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

- 53-пунктта:

экинчи абзацындагы "бузуулар" деген сөз "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

төртүнчү абзацындагы "бузуулар" деген сөз "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

- жогоруда аталган Типтүү нускаманын 1-5-тиркемелери ушул токтомдун 2-тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын.

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 25-ноябры, №658

2022-2026-ЖЫЛДАРГА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА ГАЗМОТОРДУК ОТУН - КОМПРИМИРЛЕНГЕН ЖАРАТЫЛЫШ ГАЗЫНЫН РЫНОГУН ӨНҮКТҮРҮҮ ПРОГРАММАСЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

«Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Төмөнкүлөр бекитилсин:

- 2022-2026-жылдарга Кыргыз Республикасында газмотордук отун - компримирленген жаратылыш газынын рыногун өнүктүрүү программасы (мындан ары - Программа) 1-тиркемеге ылайык;

- Программаны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планы 2-тиркемеге ылайык;

- Программаны ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү жана баалоо индикаторлорунун матрицасы 3-тиркемеге ылайык.

2. Министрликтер, административдик ведомстволор, Кыргыз Республикасынын Президентинин облустардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн аппараттары жана Бишкек жана Ош шаарларынын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары Программанын аткарылышы жөнүндө маалыматты ай сайын Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлигине отчеттук айдан кийинки айдын 15ине чейин берсин.

3. Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлиги Программанын аткарылышы жөнүндө квартал сайын Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына отчеттук кварталдан кийинки айдын 15ине чейин маалымдасын.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 25-ноябры, №660

"ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАР" ЖАНА "КЫРГЫЗСТАН УЛУТТУК ЭЛЕКТР ТАРМАГЫ" АЧЫК АКЦИОНЕРДИК КООМДОРУН ФИНАНСЫЛЫК ЖАКТАН ЧЫНDOO ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Мамлекеттик стратегиялык энергетикалык ишканалардын финансылык туруктуулугун жогорулатуу максатында, Кыргыз Республикасынын Коопсуздук Кеңешинин 2021-жылдын 26-ноябрындагы №5 "Энергетикалык коопсуздукту камсыз кылуу боюнча чаралар жөнүндө" чечимин аткаруу үчүн, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 31-беренесине, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13,17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги:

1) "Кыргыз Республикасынын 2023-жылга республикалык бюджетти жана 2024-2025-жылдарга пландык мезгили жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун даярдоодо "Кыргызстан улуттук электр тармагы" жана "Электр станциялар" ачык акционердик коомдоруна алардын уставдык капиталдарын көбөйтүү үчүн бөлүнүүчү акча каражаттарды карасын:

- 2023-жыл - 10 800 299, 3 миң сом;

- 2024-жыл - 55 847 250, 2 миң сом;

- 2025-жыл - 57 065 781, 4 миң сом;

- 2026-2030-жылдары - бюджеттик кредиттер боюнча карыздарды жоюу графигинде көрсөтүлгөн карыздарды жоюу суммаларынан кем эмес, мында бөлүнгөн каражаттардын суммалары Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Бюджет, экономикалык жана фискалдык саясат боюнча комитети менен макулдашуу боюнча бюджеттик кредиттер боюнча карыздарды жоюу графигинде көрсөтүлгөн суммалардын өлчөмүнөн ашышы мүмкүн;

2) ушул токтомдун шарттарына ылайык "Кыргызстан улуттук электр тармагы" жана "Электр станциялар" ачык акционердик коомдорунун акционери болуп чыксын.

3. Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлиги "Улуттук энергетикалык холдинг компаниясы" ачык акционердик коому менен биргеликте "Электр станциялар" жана "Кыргызстан улуттук электр тармагы" ачык акционердик коомдорунун акцияларынын аталган ачык акционердик коомдордун уставдык капиталдарына киргизилүүгө тийиш болгон Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан берилген каражаттардын суммасына кошумча эмиссияны чыгарууну жыл сайын белгиленген тартипте камсыз кылсын.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги ушул токтомдун 1-пунктуна ылайык акча каражаттарын бөлгөндө атал-

ган акционердик коомдордо акциялардын жалпы санынан 1/3 өлчөмүнөн көп эмес өлчөмдөгү үлүшкө акционер болуп калат жана "Электр станциялар" жана "Кыргызстан улуттук электр тармагы" ачык акционердик коомдору Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин алдындагы карыздык милдеттенмелерин толугу менен жойгонго чейин кийинки кошумча эмиссияларды жүргүзгөндө ушул деңгээлдеги үлүш сакталат.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан берилген каражаттардын суммасына "Электр станциялар" жана "Кыргызстан улуттук электр тармактары" ачык акционердик коомдорунун акцияларынын кошумча эмиссиясынын калган үлүшү "Улуттук энергетикалык холдинг компаниясы" ачык акционердик коомунун уставдык капиталына киргизилүүгө тийиш.

3. "Электр станциялар" ачык акционердик коомуна сунушталсын:

- ушул токтомдун 1-пунктуна ылайык уставдык капиталды көбөйтүүгө бөлүнгөн акча каражаттарын бюджеттик кредиттер боюнча карыздарды жоюуга жумшоо;

- бюджеттик кредиттер боюнча карыздарды мөөнөтүнөн мурда жоюу.

4. "Кыргызстан улуттук электр тармагы" ачык акционердик коомуна сунушталсын:

- ушул токтомдун 1-пунктуна ылайык уставдык капиталды көбөйтүүгө бөлүнгөн акча каражаттарын бюджеттик кредиттер боюнча карыздарды жоюуга жумшоо;

- 2023-2030-жылдарда бюджеттик кредиттер боюнча карыздарды ушул токтомдун 1-пунктунда көрсөтүлгөн акча каражаттарынан ташкары жыл сайын өздүк каражаттардын эсебинен 2 000 000 000 (эки миллиард) сомдон кем эмес өлчөмдө жоюуну жүргүзүү;

- бюджеттик кредиттер боюнча карыздарды мөөнөтүнөн мурда жоюу.

5. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

6. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 28-ноябры, №661

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН СУДЬЯЛАРЫН КЫЗМАТТЫК ТУРАК ЖАЙ МЕНЕН КАМСЫЗ КЫЛУУНУН ЖЕ ЖЕКЕ ТУРАК ЖАЙ КУРУУГА КӨМӨК КӨРСӨТҮҮНҮН ТАРТИБИН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

"Кыргыз Республикасынын судьяларынын статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 33-беренесин ишке ашыруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын судьяларын кызматтык турак жай менен камсыз кылуунун же жеке турак жай курууга көмөк көрсөтүүнүн тартиби тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын тиешелүү түзүмдүк бөлүмүнө жүктөлсүн.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы **А.ЖАПАРОВ**

Бишкек шаары, 2022-жылдын 25-ноябры, №659

Өзгөн шаарынын тургуну Ахмаджанов Шукрулло Хайдаралиевичке таандык айыл чарба багытындагы жер участкасунун сатуу-сатып алуу келишими №28655 (7-декабрь 2017-жылы берилген) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-802

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Щерба Эдир Ибраимович код ОКПО 31248573, рег. ном. 10828815, ИНН 22002199601391 считать недействительным. Б/Н

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Туншансин Эдир Люшизович код ОКПО 31330725, рег. ном. 10857734, ИНН 2202199600603 считать недействительным. Б/Н

Подразделение службы судебных исполнителей Исык-Кульского района
ОБЪЯВЛЯЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА
недвижимого имущества:

Жилой дом с хозяйственными постройками, общей площадью - 47,4 кв.м., жилой площадью - 34,6 кв.м., расположенного на земельном участке мерою - 1499 кв.м. находящийся по адресу: Исык-Кульский район, с.Григорьевка, ул. Лихолетова, дом №151. иден. код 2-03-09-1001-0205, принадлежащий Абакирову Кадырбеку Каленовичу на основании договора купли-продажи №1-1736 от 21 августа 2009 года.

Стартовая цена установлена в сумме 868 746 (восемьсот шестидесят восемь тысяч семьсот сорок шесть) сомов.

Торги состоятся 11.01.2023 года в 10.00 часов по месту нахождения недвижимых имуществ.

Лица, желающие принять участие в аукцион перед торгами выносят 5 процентов от начальной стоимости имущество в депозитный счет ПССИ Исык-Кульского района 4404032100000106, БИК 440001, ОКПО 02338200, ИНН 01404199510285, код платежа 14238900.

Организатор аукциона судебный исполнитель ПССИ Исык-Кульского района Сыдыков З.А., справки по адресу: г. Чолпон-Ата, ул. Баетова №66, ПССИ Исык-Кульского района, тел.: 4-36-34, факс 4-36-34, (0555) 10-74-23. П.Ж.

Информация

о проведении электронного аукциона по реализации 49,00% государственного пакета акций ОАО «Эйр Кыргызстан»

Фонд по управлению государственным имуществом при Министерстве экономики и коммерции Кыргызской Республики (далее - Фонд)

ПРИГЛАШАЕТ К УЧАСТИЮ В ЭЛЕКТРОННОМ АУКЦИОНЕ ПО РЕАЛИЗАЦИИ 49,00% ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАКЕТА АКЦИЙ ОАО «ЭЙР КЫРГЫЗСТАН»

Собственник реализуемого объекта – Кыргызская Республика.
Средства платежа – денежные средства в валюте Кыргызской Республики «сом».

СВЕДЕНИЯ ОБ ОАО «ЭЙР КЫРГЫЗСТАН»:

Полное наименование: Открытое акционерное общество «Эйр Кыргызстан».
Месторасположение: Кыргызская Республика, город Бишкек, проспект Манаса, 12 а.
Уставный капитал – 393 715 000 (триста девяносто три семьсот пятнадцать миллионов) сомов.

Количество выпущенных акций – 3 937 150 (три миллиона девятьсот тридцать семь тысяч сто пятьдесят) штук. Номинальная стоимость акции – 100 сом.

СВЕДЕНИЯ О КОМПАНИИ:

ОАО «Авиакомпания Кыргызстан» переименовано в ОАО «Эйр Кыргызстан» и прошло государственную перерегистрацию в Чуй-Бишкекском управлении юстиции 05.12.2013 года, Свидетельство о государственной перерегистрации юридического лица №16044-3301-ОАО, серия ГПЮ №0008894, код ОКПО 22853559.

В ОАО «Эйр Кыргызстан» имеется лицензия №002 от 01.07.2015 г. на пассажирские и (или) грузовые перевозки воздушным транспортом, выданная Агентством гражданской авиации Министерства транспорта и коммуникации Кыргызской Республики. Лицензия является бессрочной и неотчуждаемой.

Авиакомпания ОАО «Эйр Кыргызстан» базируется в Международном аэропорту «Манас» города Бишкек и осуществляет свою деятельность в соответствии с требованиями действующего законодательства Кыргызской Республики.

Акционером Общества является Фонд по управлению государственным имуществом при Министерстве экономики и коммерции Кыргызской Республики, которому принадлежит 100% акций.

Стартовая стоимость 49,00% государственного пакета акций ОАО «Эйр Кыргызстан» 192 920 350 (сто девяносто два миллиона девятьсот двадцать тысяч триста пятьдесят) сом.

Условия участия в электронном аукционе:

1. Пройти регистрацию на портале электронной торговой площадки <http://etp.okmot.kg>
2. Заполнить электронную заявку.
3. Произвести оплату гарантийного взноса в размере 10 процентов от стартовой цены указанного объекта.

Перечень необходимых документов для участия в электронном аукционе:

Перечень документов для участия в электронном аукционе и требования к оформлению документов.

Для физических лиц:

1. Заявка на участие в электронном аукционе установленного образца.
2. Документ, удостоверяющий личность физического лица или доверенность на имя представителя, уполномочивающую его выступать от имени физического лица и совершать соответствующие сделки заверенная в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке.
3. Копия платежного документа, подтверждающего внесение на расчетный счет Фонда гарантийного взноса в размере 10 процентов от стартовой стоимости объекта.
4. Справка налогового органа и Социального фонда Кыргызской Республики об отсутствии у претендента задолженности по налоговым платежам в бюджеты всех уровней и страховым взносам по состоянию на дату подачи заявки. Данное требование является не обязательным для иностранного претендента - нерезидента Кыргызской Республики.

Для юридических лиц:

1. Заявка на участие в электронном аукционе установленного образца.
2. Доверенность на имя представителя, уполномочивающую его выступать от имени юридического лица и совершать соответствующие сделки заверенная в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке.
3. Заверенные в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке копии учредительных документов.
4. Нотариально заверенная в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке копия свидетельства о государственной регистрации юридического лица.
5. Справка налогового органа и Социального фонда Кыргызской Республики об отсутствии у претендента задолженности по налоговым платежам в бюджеты всех уровней и страховым взносам по состоянию на дату подачи заявки. Данное требование не является обязательным для иностранного претендента-нерезидента Кыргызской Республики.

6. Копия платежного документа, подтверждающего внесение на расчетный счет Фонда гарантийного взноса в размере 10 процентов от стартовой стоимости объекта.

Дополнительная информация по вопросу участия в электронном аукционе размещена на следующем официальном сайте Фонда www.fgi.gov.kg. Телефоны для справок: +996 (312) 61-40-74, Факс: +996 (312) 61-49-58.

Заявка с приложением необходимых документов заполняется на портале электронной торговой площадки по приватизации госимущества.

Дата начала приема заявок – 2 декабря 2022 года в 10.00 час. по Бишкекскому времени.

Срок окончания приема заявок – 10 января 2023 года в 10.00 час. по Бишкекскому времени.

Дата определения участников электронного аукциона - 10 января 2023 года 11.00 час. по Бишкекскому времени.

Порядок внесения гарантийного взноса и его возврата.

Гарантийный взнос в размере 10 процентов от стартовой цены выставляемого объекта в сумме перечисляется на специальный счет Фонда по следующим реквизитам:

Реквизиты по расчетам в национальной валюте «сом»:

Получатель	Фонд по управлению государственным имуществом при Министерстве экономики и коммерции Кыргызской Республики
Расчетный счет	4402011103038581
Банк	Центральное казначейство МФ КР
БИК	440001
ИНН	00405200110158
Код платежа	14511900 «Прочие неналоговые доходы»

Назначение платежа: «Гарантийный взнос в размере 10 процентов от стартовой цены объекта на участие в электронном аукционе по продаже 49,00% государственного пакета акций ОАО «Эйр Кыргызстан».

Гарантийный взнос должен поступить на указанный счет до 10.00 часов 10 января 2023 года включительно. В случае не поступления гарантийного взноса в указанный срок претендент к участию на электронном аукционе не допускается.

Гарантийный взнос возвращается претенденту и участнику электронного аукциона в следующих случаях и порядке:

- в случае отзыва заявки претендентом до даты окончания приема заявок гарантийный взнос возвращается претенденту не позднее 10 банковских дней со дня поступления уведомления об отзыве;
- в случае если участник электронного аукциона не признан победителем либо электронный аукцион признан несостоявшимся, гарантийный взнос возвращается в течение 10 банковских дней с даты подведения итогов электронного аукциона.

Примечание:

Электронный аукцион, в котором принял участие только один участник, признается несостоявшимся.

Победителем электронного аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену за объект. Победитель электронного аукциона обязуется заключить договор купли-продажи государственного пакета акций в течение трех дней с момента подписания протокола об итогах электронного аукциона.

В случае уклонения или отказа победителя электронного аукциона от подписания протокола электронного аукциона или договора купли-продажи в установленном срок, внесенный гарантийный взнос ему не возвращается, и он утрачивает право на заключение указанного договора купли-продажи.

В случае, если победитель электронного аукциона отказывается подтвердить итоги электронного аукциона (подписывать протокол), это рассматривается как отказ от приобретения объекта.

В этом случае решением Комиссии по реализации государственного имущества победителем объявляется участник, предложивший цену на шаг ниже, чем участник, отказавшийся от приобретения объекта. Решение Комиссии о признании Участника, предложившего цену на шаг ниже, чем участник, отказавшийся от приобретения объекта, победителем электронного аукциона принимается не позднее двух рабочих дней с даты проведения электронного аукциона. В случае его отказа подписать протокол об итогах электронного аукциона и подписания договора купли-продажи объекта, гарантийный взнос не возвращается.

ЗАО «Банк Азии» информирует о том, что доверенность, выданную 28 января 2022 года на имя Заместителя директора-начальника кредитного отдела филиала ЗАО «Банк Азии» - Курулуш» Хуровой Зухры Ясыровны аннулировать в связи с утерей.

ЗАО «Банк Азии»
720016, Кыргызская Республика,
г. Бишкек, проспект Чынгыза Айтматова, 303, СЭЗ «Бишкек»
Тел.: +996 (312) 55-00-01, Факс: +996 (312) 55-01-82,
e-mail: bankasia@bankasia.kg,
www.bankasia.kg

СПЕЦИАЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ЗАКУПКАХ

Запрос на подачу Конкурсных предложений
(Одноконвертная процедура торгов)

- Страна: Кыргызская Республика
- Название проекта: Второй Проект «Региональное экономического развитие в Баткенской области» (ПРЭР-2)
- Название контракта: Строительные работы объектов Ак-Сайского айылного аймака в Баткенской области 2 лота
- Займ№/Кредит №/Грант№: Кредит №: 7049-KG; Грант №: D976-KG
ЗПКП № ARIS-IDA-RED2-CERC-CW-RFB-2023-2

1. Кыргызская Республика получила финансовую помощь от Всемирного банка на покрытие расходов Второй Проект «Региональное экономического развитие в Баткенской области» (ПРЭР-2) и намеревается использовать часть средств на осуществление платежей по Контракту на Строительные работы объектов Ак-Сайского айылного аймака в Баткенской области 2 лота. По данному Контракту, Заёмщик будет осуществлять платежи с использованием метода прямого платежа, как это определено в руководстве Всемирного банка по выплатам для финансирования инвестиционных проектов.

2. Настоящим Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики от лица Ак-Сайского айылного окмоту в Баткенском районе, Баткенской области, приглашает правомочных участников торгов подать заявки в запечатанных конвертах на проведение строительства:

Лот 1 - Детский сад Жакшылык, Эделвейс в с.Ак-Сай Ак-Сайского айылного аймака Баткенского района;

Лот 2 - Средняя школа им. Ходжаева в с.Ак-Сай Ак-Сайского айылного аймака Баткенского района.

3. Тендерные торги будут проводиться посредством международных конкурентных закупок с использованием Запроса предложений (RFB), как указано в «Положениях о закупках для заемщиков ОПЗ» Всемирного банка, изложенных в «Правилах закупок для заемщиков ФИП» Всемирного банка изданное в ноябре 2020 года. ("Правила закупок"), и открыт для всех правомочных участников торгов, как определено в Правилах закупок.

4. Заинтересованные правомочные участники могут получить дополнительную информацию в Агентстве развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики, Исполнительный директор, Наспеков Марс Дамирович, e-mail: zakupki@aris.kg и изучить тендерную документацию в рабочее время с 9.00 до 18.00 часов по указанному ниже адресу.

5. Заинтересованные правомочные Участники торгов могут получить полный пакет Тендерных документов на русском языке после регистрации/авторизации на сайте АРИС www.aris.kg.

Предтендерная встреча с участниками торгов состоится в 11.00 часов местного времени 13 декабря 2022 года по указанному ниже адресу.

6. Конкурсные предложения должны быть доставлены по адресу, указанному ниже, не позднее 14.00 часов (по Бишкекскому времени) 19 декабря 2022 года. Проведение торгов в **электронной форме не предусмотрено**. Конкурсные предложения, представленные позже указанного срока, **отклоняются**. Конкурсные предложения будут вскрыты в присутствии членов тендерной комиссии и уполномоченных представителей участников торгов, и всех, тех, кто пожелает присутствовать лично по адресу, указанному ниже в 14.00 часов (по Бишкекскому времени) 19 декабря 2022 года.

7. Все тендерные предложения должны сопровождаться Декларацией об обеспечении тендерного предложения

Адрес: Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики; Наспеков Марс Дамирович, Исполнительный директор АРИС КР; Кыргызская Республика, Бишкек, ул. Боконбаева, 102, 11 каб., телефон/факс: +996 (312) 30-18-05 (вн. 153) или 62-47-48. эл. почта: zakupki@aris.kg

C/O-603

АГЕНТСТВО РАЗВИТИЯ И ИНВЕСТИРОВАНИЯ СООБЩЕСТВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ (АРИС)

Проект «Регионального экономического развития»

ПРИГЛАШЕНИЕ НА ПОДАЧУ ЦЕНОВЫХ КОТИРОВОК:

- Поставка компьютерного/офисного оборудования;
- Частичный ремонт областного офиса в Баткенской области.

Более подробную информацию по тендеру можете получить по телефону, указанному ниже или отправив запрос на электронную почту zakupki@aris.kg

Для получения тендерных документов необходимо пройти регистрацию на сайте АРИС если вы еще не зарегистрированы, затем подать заявку на участие в данном тендере.

Конкурсные предложения должны быть доставлены в нижеуказанный офис не позднее 20 декабря 2022 года 14.00 (местного времени).

Кыргызская Республика 720040, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, кабинет №11, тел.: + 996 (312) 62-07-52, 30-18-05 (внут.153), факс: + 996 (312) 62-47-48.

C/O-603

Ысык-Көл облусунун, Түп районундагы Арал айыл өкмөтүнүн башкы кызмат ордуна

АЧЫК СЫНАК ЖАРЫЛАЙТ:

- 1) кесиптик билимдин деңгээли: - жогорку билим
  - 2) иш стажы жана тажрыйбасы: - жалпысынан 3 жылдан кем эмес мамлекеттик жана/же муниципалдык кызмат стажы же тиешелүү тармактык багыты боюнча тиешелүү кесиптик чөйрөдөгү 5 жылдан кем эмес иш стажы;
  - 3) кесиптик компетенттүүлүгү: - төмөнкүлөрдү билүү:
Кыргыз Республикасынын жалпы мыйзамдарын, ошондой эле тиешелүү тармактагы мыйзамдарды;
Кыргыз Республикасынын Эмгек Кодексин, Кыргыз Республикасынын "Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө", "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын шайлоолору жөнүндө", "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө", "Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө", "Жамааттар жөнүндө", "Жайыттар жөнүндө", "Мамлекеттик тил жөнүндө" мыйзамдарын билүүсү зарыл.
- адам ресурстарын башкаруу жаатындагы;
  - кызматтык милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон көлөмдө мамлекеттик жана расмий тилдерди.

Билгичтиги:

- өз ишин жана түзүмдүк бөлүмчөнүн ишин натыйжалуу пландаштыруу;
- ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү;
- чыр-чатактуу кырдаалдарды жөнгө салуу.

Көндүмдөрү:

- аналитикалык жана стратегиялык документтерди иштеп чыгуу;
- маалыматты талдоо, системалаштыруу жана жалпылоо;
- ченемдик укуктук актылар менен иш алып баруу жана аларды тажрыйбада колдонуу билүү;
- натыйжалуу өз ара мамилелерди түзүү, иштиктүү этикеттин ыкмаларын, кеңеш-мелерди, жолугушууларды өткөрүүнүн ыкмаларын билүү, элдин алдында сүйлөө, мамлекеттик жана расмий тилдерде ишкердик кат алышуу;
- 1. компьютердик жана уюштуруу техниканы, керектүү программалык продуктуларды колдонуу билүү.

Сынакка катышуу үчүн бардык каалоочуларга жогоруда көрсөтүлгөн иш кагаздарын көктөмөгө көктөп, жарыя чыккандан тартып 10 жумушчу күндүн ичинде төмөнкү дарек боюнча тапшыруу керек: Арал айыл өкмөтү, Миң-Булак айылы, А.Турдукеев көчөсү №11.

Байланыш тел.: (0705) 10-23-35.

Сынак өткөрүү күнү боюнча кошумча айтылат.

Б.

ПРИГЛАШЕНИЕ К УЧАСТИЮ В ТОРГАХ

- Номера контрактов: IDA-SRWSSDP-AF-CW-2022-1
- Наименование финансирования: Кредит№60880-KG; Грант№ D2040-KG
- «Проект устойчивого развития сельского водоснабжения и санитарии-дополнительное финансирование (ПУРСВС-Доп.Фин.)»

1. Представленные в рамках указанного Проекта в распоряжение Кыргызской Республики средства будут использованы на приемлемые выплаты по Контракту на работы:

- «Реабилитация системы водоснабжения подпроекта Кайырма, Аламудунского района, Чуйской области»;

2. Агентство развития и инвестирования сообществ (АРИС) от лица Ак-Добонского айылного окмоту Чуйской области, приглашает участников подать запечатанные конкурсные предложения для выполнения следующих строительных работ:

- «Реабилитация системы водоснабжения подпроекта Кайырма, Аламудунского района, Чуйской области»;

Валютой конкурсного предложения является кыргызский сом.

3. Заинтересованные участники могут получить дополнительную информацию и ознакомиться с тендерной документацией в офисе АРИС по следующему адресу:

Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, отдел закупок, тел.: +996 (312) 62-07-52, факс: +996 (312) 62-47-48, э-почта: zakupki@aris.kg или на сайте: www.aris.kg

4. Полный комплект документов по подпроекту в электронном виде можно будет получить заинтересованными участниками только после регистрации на официальном сайте АРИС.

5. Предтендерная встреча с участниками торгов состоится в 11.00 часов местного времени 15 декабря 2022 года по указанному выше адресу.

6. Конкурсные предложения должны быть доставлены в вышеуказанный офис не позднее 30 декабря 2022 года, 11.00 (местное время) и должны оставаться в силе в течение 90 дней после вскрытия конкурсных предложений. Залоговое обеспечение конкурсного предложения не требуется, однако требуется предоставление Декларации гарантийного обеспечения конкурсного предложения. Участник торгов, отзывающий или изменяющий свое Конкурсное предложение после вскрытия конкурсных предложений до истечения срока его действия, или не подписавший контракт, в случае его присуждения, или не предоставивший гарантию выполнения контракта к сроку, указанному в тендерной документации, автоматически не допускается к участию в тендерах в рамках проектов, реализуемых АРИС, сроком на два года.

Все предложения, полученные по истечении срока подачи предложений, будут отклонены и возвращаются нераспечатанными.

7. Конкурсные предложения будут вскрыты в присутствии участников, пожелавших присутствовать, 30 декабря 2022 года, 11.00 (местное время) в Центральном офисе АРИС по адресу: Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, конференц-зал.

C/O-601

Ноокен районуна караштуу
Бүргөндү айыл өкмөтүнүн тургуну
Кадыров Камилжанга таандык
1999-жылдын 15-январында
№13851-санда катталган үлүш
жерге болгон жеке менчик укугу
жөнүндөгү күбөлүгү жоголуп
кеткендигине байланыштуу
жараксыз деп табылсын.

П/П-372

Өзгөн районунун Кара-Таш айыл
өкмөтүнүн Ынтымак айылынын
тургуну Кожоев Медербек
Пакалбаевичке райстаттан
жеке ишкерлик боюнча
берилген күбөлүктүн ОКПО
23062558, ИНН 20701196200398
жоголгондугуна байланыштуу
жараксыз деп табылсын.

П/П-422

“Баалуу кагаздар рыногу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 31-беренесине ылайык, “Кайыңды-Кант” ААКсында маанилүү фактылар катталганын билдиребиз:

“КАЙЫҢДЫ-КАНТ” ААК

2022-жылдын 25-ноябрында “Кайыңды-Кант” ААКсынын акционерлеринин кезексиз жалпы чогулушу Панфилов району, Кайыңды ш., Мир көчөсү №1 дарегинде, заводдун башкармалыгынын имаратында өттү.

- Чыгарылган акциялардын жалпы саны **2 339 880** даана, анын ичинде добуш берүүчү акциялар – **2 315 294** даана, коомдун балансында добуш берүү укугу жок **24 586** нуска бар.
- Жалпы чогулуштун формасы – жеке добуш берүү.
- Акционерлер катталган, добуштардын саны – **2 246 775**, кворум – **97,04%**.

КҮН ТАРТИБИНДЕГИ МАСЕЛЕЛЕР ЖАНА КАБЫЛ АЛЫНГАН ЧЕЧИМДЕР:

1. Эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү жөнүндө.
Кабыл алынган чечим (жыйынга катышкандардын 100% добушу):
Эсептөө комиссиясынын курамына төмөнкүлөр бекитилсин: Марченко Н.А., - “Фарма Депо-Регистр” ЖЧКсынын директору, Т.Э.Назаренко, А.А.Исаева – ишкананын кызматкерлери.
2. Ири бүтүмдү бекитүү.
Кабыл алынган чечим (коомдун добуш берүүчү акцияларынын жалпы санынын 97,04%);
- 2.1. “Кайыңды-Кант” ААКнын Директорлор кеңешинин 2022-жылдын 17-октябрындагы №15 “Кредиттик каражаттарды алуу жана күрөөлүк камсыздоо жөнүндө” чечими бекитилсин.
- 2.2. 2021-жылдын 13-августундагы “Кайыңды-Кант” ААКнын акционерлеринин кезексиз жалпы чогулушунун чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү үчүн ири бүтүмдүн олуттуу шарттарын өзгөртүү бекитилсин.
3. “Ири бүтүм боюнча келишимдерге жана башка документтерге кол коюуга укук берүү” жана аларды төмөнкүдөй редакцияда баяндайт:
«Күн тартибинин экинчи маселеси боюнча («Кайыңды-Кант» ААКнын акционерлеринин кезексиз жалпы чогулушу 2021-жылдын 13-августундагы):
Жүгүртүү каражаттарын толтуруу, атап айтканда товарларды, сырьелорду жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга чыгымдарды, анын ичинде эмгек акыларды, салыктарды, Кыргыз Республикасынын Социалдык фондуна төлөмдөрдү, чийки затты, чийки кантты жана башка чыгашаларды логистикалык камсыздоого чыгымдарды каржылоо максатында чечим бекитилсин. «Кайыңды-Кант» ААКсы «Кошой» ААКсы менен биргелешип карыз алуучулар катары чыксын жана Россия-Кыргыз өнүктүрүү фондунан лимит менен 11 000 000,00 (он бир миллион) АКШ доллары же 900 000 000,00 (тогуз жүз миллион) сом 36 (отуз алты) ай мөөнөткө, жылдык 6% (алты пайыз) АКШ долларында же жылдык 6% (алты пайыз) + Улуттук банктын РКӨФ үчүн чен менен кайра жандандыруучу кредиттик линия түрүндө кредит алсын. Ага байланыштуу арбитраждык пунктту камтыган ушул чечимде көрсөтүлгөн олуттуу шарттарда тиешелүү кредиттик келишим түзүлсүн.
Кыргыз Республикасы, Чүй облусу, Кайыңды шаары, Панфилов району, Мира көч., 1. дарегиндеги «Кошой» ААКнын, «Агро Холдинг Групп» ЖЧКсынын, «КыргызПромИнвест» ЖЧКсынын Россия-Кыргыз өнүктүрүү фондунун алдында көрсөтүлгөн кредит боюнча милдеттенмелердин аткарылышын камсыз кылууну күрөө катары камсыз кылуу бекитилсин:

- «Кошой» ААКсынын мүлк комплекси: Кыргыз Республикасы, Чүй облусу, Сокулук району, Шопоков көч. Ленин, 15;
- «Агро Холдинг Групп» ЖЧКсына таандык «Кошой» ААКсынын акциялар пакети (35,30%);
- «КыргызПромИнвест» ЖЧКга таандык «Кошой» ААКсынын акциялар пакети (49,9%);
- «Агро Холдинг Групп» ЖЧКсына таандык «Кайыңды-Кант» ААКсынын акциялар пакети (49,00%);
- «КыргызПромИнвест» ЖЧКсына таандык «Кайыңды-Кант» ААКсынын акциялар пакети (46,89%);

ошондой эле төмөнкү жактар тарабынан кепилдик берилет:

- Абдрахманов Нурбек Өмүрбекович;
  - Севрюков Максим Викторович.
- Күн тартибинин үчүнчү маселеси боюнча («Кайыңды-Кант» ААКнын акционерлеринин кезексиз жалпы чогулушу 2021-жылдын 13-августундагы):
«Кайыңды-Кант» ААКнын башкы директору Александр Васильевич Шалютанын «Кайыңды-Кант» ААКнын атынан кредит берүүчү (РКДФ), тең зайымчы («Кошой» ААК), күрөө коюучулар («Кошой» ААКсы, ЖЧК) менен, “Агро Холдинг Групп”, “КыргызПромИнвест” ЖЧКсы) жана кепилдик берүүчүлөр (Абдрахманов Н.О., Севрюков М.В.), кредит алуу, күрөөнү жана кепилдикти каттоо үчүн зарыл болгон тиешелүү келишимдерди/макулдашууларды жана башка документтерди (анын ичинде күрөөгө коюлган мүлктөн өндүрүп алууну колдонуу тартиби жөнүндө келишимдерди) соттон тышкаркы тартипте) аткаруу жана түзүү (кол коюу) ыйгарым укуктары ырасалсын.
  3. Ири бүтүм боюнча келишимдерге жана башка документтерге кол коюуга ыйгарым укуктарды берүү жөнүндө.
Кабыл алынган чечим (коомдун добуш берүүчү акцияларынын жалпы санынын 97,04%):
Ишкананын башкы директору - Шалюта Александр Васильевичке ири бүтүм боюнча келишимдерге жана башка документтерге кол коюу укугу берилсин.
  4. Жоопкерчилиги чектелген коомду түзүү жөнүндө.
Кабыл алынган чечим (коомдун добуш берүүчү акцияларынын жалпы санынын 97,04%):
«Кайыңды-Кант Агро» жоопкерчилиги чектелген коом түзүлсүн.

«Кайыңды-Кант» ААКнын башкы директору

А.В.ШАЛЮТА

В соответствии со ст.31 Закона КР «О рынке ценных бумаг» уведомляем о существенном факте в ОАО «Каинды-Кант»:

ОАО «КАИНДЫ-КАНТ»

25 ноября 2022 года состоялась внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Каинды-Кант» по адресу: Панфиловский район, г.Каинда, ул.Мира №1, в здании заводоуправления.

- Общее количество выпущенных акций - **2 339 880 экз.**, в том числе голосующие – **2 315 294 экз.**, на балансовом счете общества находится **24 586 экз.**, которые не имеют права голоса.
- Форма проведения общего собрания: очное голосование.
- Зарегистрировались акционеры, с количеством голосов – **2 246 775**, кворум - **97,04%**.

ВОПРОСЫ ПОВЕСТКИ ДНЯ И ПРИНЯТЫЕ РЕШЕНИЯ:

1. Об утверждении состава счетной комиссии.
Принятое решение (100% от числа голосов, принимающих участие в собрании):
Утвердить счетную комиссию в составе: Марченко Н.А., - директор ОсОО «Фирма Депо-Регистр, ЛТД», Назаренко Т.Е., Исаева А.А.- работники общества.
2. Об одобрении крупной сделки.
Принятое решение (97,04% от общего числа голосующих акций общества):
- 2.1. Одобрить решение Совета директоров ОАО «Каинды-Кант» №15 от 17 октября 2022 года «О получении кредитных средств и предоставлении обеспечения».
- 2.2. Одобрить изменение существенных условий крупной сделки, в связи с чем внести изменения в решения внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Каинды-Кант» от 13.08.2021 г. по вопросам «2. Одобрение крупной сделки», «3. Наделение полномочиями на подписание договоров и иных документов по крупной сделке» и изложить их в следующей редакции:
«По второму вопросу повестки дня (внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Каинды-Кант» от 13.08.2021 г.):
Одобрить решение, в целях пополнения оборотных средств, а именно финансирования затрат на покупку товаров, сырья и услуг, включая ФОТ, налоги, платежи в Социальный фонд КР, расходы на логистику сырья-материалов, сахара-сырца и прочие расходы, ОАО «Каинды-Кант» совместно с ОАО «Кошой» выступить в качестве созаемщиков и получить в Российско-Кыргызском Фонде развития кредит в виде возобновляемой кредитной линии с лимитом 11 000 000,00 (одиннадцать миллионов) долларов США или 900 000 000,00 (девятьсот миллионов) сом, сроком на 36 (тридцать шесть) месяцев, с процентной ставкой 6% (шесть процентов) годовых в долларах США или 6% (шесть процентов) годовых + ставка по кредиту НБКР для РКФР в сомах, в связи с чем заключить соответствующий кредитный договор на указанных в настоящем решении существенных условиях, содержащий арбитражную оговорку.
Одобрить предоставление Российско-Кыргызскому Фонду развития в залог в обеспечение исполнения обязательств по указанному кредиту имущественного комплекса ОАО «Каинды-Кант» по адресу: Кыргызская Республика, Чуйская обл., г. Каинда, Панфиловский р-н, ул. Мира, 1.
Одобрить предоставление ОАО «Кошой», ОсОО «Агро Холдинг Групп», ОсОО «КыргызПромИнвест» в обеспечение исполнения обязательств по указанному кредиту Российско-Кыргызскому Фонду развития в залог:

- имущественного комплекса ОАО «Кошой» по адресу: Кыргызская Республика, Чуйская обл., Сокулукский р-н, г. Шопоков, ул. Ленина, 15;
- пакета акций ОАО «Кошой» (35,30%), принадлежащего ОсОО «Агро Холдинг Групп»;
- пакета акций ОАО «Кошой» (49,9%), принадлежащего ОсОО «КыргызПромИнвест»;
- пакета акций ОАО «Каинды-Кант» (49,00%), принадлежащего ОсОО «Агро Холдинг Групп»;
- пакета акций ОАО «Каинды-Кант», принадлежащего ОсОО «КыргызПромИнвест» (46,89%);

а также предоставление поручительства следующими лицами:

- Абдрахмановым Нурбеком Омурбековичем;
  - Севрюковым Максимом Викторовичем.
- По третьему вопросу повестки дня (внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Каинды-Кант» от 13.08.2021 г.):
Подтвердить полномочия Генерального директора ОАО «Каинды-Кант» Шалюта Александра Васильевича на оформление и заключение (подписание) от имени ОАО «Каинды-Кант» с кредитором (РКФР), созаемщиком (ОАО «Кошой»), залогодателями (ОАО «Кошой», ОсОО «Агро Холдинг Групп», ОсОО «КыргызПромИнвест») и поручителями (Абдрахмановым Н.О., Севрюковым М.В.), соответствующих договоров/соглашений и иных документов, необходимых для получения кредита, оформления залога и поручительства (включая соглашения о порядке обращения взыскания на заложенное имущество во внесудебном порядке).
  3. О наделении полномочиями на подписание договоров и иных документов по крупной сделке.
Принятое решение (97,04% от общего числа голосующих акций общества):
Наделить полномочиями Генерального директора общества - Шалюта Александра Васильевича на подписание договоров и иных документов по крупной сделке.
  4. О создании общества с ограниченной ответственностью.
Принятое решение (97,04% от общего числа голосующих акций общества):
Создать общество с ограниченной ответственностью «Каинды-Кант Агро».

Генеральный директор
ОАО«Каинды-Кант»:

А.В.ШАЛЮТА

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

В связи с утерей свидетельства о праве собственности 14.01.2014 г. на имя Турдакуновой Тати считать недействительным.
П/П-892

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей №0266 (от 20.12.1998 года) на имя Ажибековой Алии Соилоу считать недействительным.
Н-141

Чотонов Арапбай Маматисламовичке тиешелүү мамлекеттик актысы сериясы Ч №528321 (16.04.2014-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П-095

Өзгөн районунун Кызыл-Тоо айылынын тургуну Асыранов Замир Тайтокуровичке таандык Мамлекеттик акт Ч №190037, иден. код 5-06-09-1001-0090 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П-462

Өзгөн районунун Кызыл-Тоо айылынын тургуну Асыранов Замир Тайтокуровичке таандык Мамлекеттик акт Ч №067008, иден. код 5-06-09-1001-0675 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П-485

В связи с утерей гос. акта №260288 (от 06.08.2010 г.) и №159894 (от 12.08.2008 г.) на имя Джиянова Талантбека Махсудалевича считать недействительным.
Н-134

В связи с утерей государственного акта о праве частной собственности на земельный участок Ч №512487 (от 06.02.2014 года) на имя Көчмөнова Замирбека Райымбековича считать недействительным.
Н-138

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на земельный участок серия Ч №668818 (от 19.10.2016 г.) на имя Омурбаевой Бейшекул Сатаровны считать недействительным.
П/П-415

Өзгөн районунун Кызыл-Тоо айылынын тургуну Асыранов Замир Тайтокуровичке таандык Мамлекеттик акт Ч №468956, иден. код 5-06-09-1001-0732 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П-505

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Арыкбаева Анара Сыргакевна код ОКПО 28474596, ИНН 10405195900728 считать недействительным.
Н-140

Начисленные и (или) выплачиваемые (выплаченные) доходы по ценным бумагам эмитента.

ОАО «МФК «АБН»

объявляет о выплате доходов за девятый процентный период по именным процентным облигациям второго выпуска. Выплата доходов будет осуществляться с 3 декабря 2022 года (KG 0202211510).

- Номинальная стоимость облигации - 1 000 сом
  - Размер дохода на одну облигацию (2 выпуск) - 15%
- Список владельцев облигаций, имеющих право на получение процентного дохода, определяется на дату 30 ноября 2022 г. Форма выплаты - денежные средства.

Выплата процентов будет осуществляться путем перечисления денежных средств на банковский счет держателя облигаций, согласно поданного им заявления, либо в офисе ОАО «МФК «АБН» по адресу: г. Бишкек, 4 мкр., №35/1.

Справочная информация по тел.: 51-11-51; www.abn.kg
Второй выпуск облигаций ОАО «МФК «АБН» зарегистрирован Государственной службой регулирования и надзора за финансовым рынком при Правительстве Кыргызской Республики 14 августа 2020 г. (KG 0202211510).

Н-152

ЫСЫК-КӨЛ ОБЛАСТТЫК ПРОФСОЮЗДАР КЕҢЕШИ

АЧЫК АУКЦИОН ЖАРЫЛАЙТ

Жалпы пайдалуу аянты - 931,0 кв.м.,
имарат аянты - 144,4 кв.м.

Дареги: Каракол ш., Жамансариев №178 көч.
идентификациондук код 2-01-01-0028-0005 (Бизнеске ылайыктуу, "Ак-Тилек" базарына жакын).

Башталгыч баасы - 7 311 101 (жети миллион үч жүз он бир миң жүз бир) сом (86 580 доллар).

Аукцион Каракол шаарында Жамансариев №163 дарегинде 2022-жылы 21-декабрда саат 10.00дө өтөт. Аукционго катышууну каалоочулар Ысык-Көл областтык профсоюздар кеңешинин эсебине регистрациялык чогултуу үчүн 10% төмөнкү айлык акы өлчөмүндө жана 5% кепилдик төгүм төлөөсү зарыл.

КФ ОАО КБ «Кыргызстан» г. Каракол, р/с 1030920003008427, БИК 103009, төлөө коду: 21111100, Ысык-Көл обл. проф. кеңеши.

Утуп алуучу ачык аукцион өткөрүлгөн күндөн баштап 10 күндөн кечиктирбестен кепилдик сумманы эсепке алуу менен төлөп берүүгө милдеттенет.

Сурап-билүү дареги: Каракол ш., Жамансариев көч. №163.
Тел.: (03922) 5-52-42, (0700) 15-00-51, (0706) 12-41-36. П/П-574

«ПОЛИБЕТОН» ААК

2022-жылдын 23-декабрында саат 14.00дө Бишкек шаары, Патриса Лумумба көчөсү, 1-а дарегинде акционерлердин кезексиз жалпы чогулушун өткөрөт.

КҮН ТАРТИБИ:

1. Эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү.
2. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу.
3. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо.

Чогулушка катышууга укугу бар акционерлердин тизмесин түзүү күнүн - 2022-жылдын 16-декабры.

Чогулуштун материалдары менен "Полибетон" ААКдан таанышууга болот.

Телефондор: 35-55-14, 35-55-12

ОАО «ПОЛИБЕТОН»

23 декабря 2022 года в 14.00 ч. проводит внеочередное общее собрание акционеров по адресу: г. Бишкек, ул. Патриса Лумумбы, 1-а.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение состава счетной комиссии.
2. Досрочное прекращение полномочий членов Совета директоров.
3. Избрание членов Совета директоров.

День списка акционеров, дающий право на участие в собрании 16 декабря 2022 года. С материалами собрания можно ознакомиться в ОАО «Полибетон».

Телефоны: 35-55-14, 35-55-12.

Өзгөн району, Кароол айыл өкмөтү, Мырза-Арык айылы, Т.Орозалиев көчөсү, 28 үйдүн тургуну Азизов Каланбекке таандык жер участкасуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт серия Ч №302892, ИНН 5-06-14-1001-0645 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-389

Баткен облусунун Баткен районуна караштуу Ак-Сай айылынын тургуну Исаяева Айгул Жолдубаевнага тиешелүү Ч №1010494 (23.08.2021-жылы берилген) мамлекеттик актысы коогалаңда күйүп кеткендигине байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-083

В связи с утерей печать ОсОО «БМ Эштон» считать недействительным. Н-157

ЖИ Сатыбалдиев Чыңгыз Халматжановичке тиешелүү ишкердикти каттоо күбөлүгү код ОКПО 26250303, ИНН 20403198700370 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-154

“АЭРОДРОМДОРСТРОЙ” ААК

2022-жылдын 23-декабрында саат 11.00дө КР, Бишкек ш., Исанов көч., 18 дарегинде 1-кабатта акционерлердин кезексиз жалпы чогулушу өткөрүлө тургандыгы жөнүндө маалымдайт.

КҮН ТАРТИБИ:

1. Эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү.
2. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө.
3. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо жана Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө төлөнүүчү сыйлык акылардын жана компенсациялардын өлчөмүн бекитүү.
4. Коомдун жаңы юридикалык дарегин жана Коомдун Уставына тийиштүү өзгөртүүнү кийирүүнү бекитүү.

Чогулушка катышуу үчүн акционерлерди каттоо 2022-жылдын 23-декабрында саат 10.00дө башталат. Чогулушка катышууга укуктуу акционерлердин тизмесин түзүү күнү - 2022-жылдын 24-ноябры.

Акционерлердин чогулушуна карата материалдар менен "Аэродромдорстрой" ААКдан төмөндөгүдөй даректен таанышууга болот: КР, Бишкек ш., Исанов көч., 18.

Тел.: (0312) 31-48-56.

Эскертүү: Акционерлерде паспорту, ал эми акционерлердин өкүлдөрүндө паспорту жана КРнын колдонуудагы мыйзамдарына ылайык түзүлгөн ишеним кат болууга тийиш.

ОАО «АЭРОДРОМДОРСТРОЙ»

сообщает о проведении внеочередного общего собрания акционеров, которое состоится 23 декабря 2022 года в 11.00 часов, по адресу: КР г. Бишкек, ул. Исанова, 18, 1 этаж.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение состава счетной комиссии.
2. Досрочное прекращение полномочий членов Совета директоров.
3. Избрание членов Совета директоров и утверждение размеров выплачиваемого вознаграждения и компенсаций членам Совета директоров.
4. Утверждение нового юридического адреса Общества и соответствующего изменения в Устав Общества.

Начало регистрации акционеров для участия в собрании в 10.00 часов 23 декабря 2022 года. Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в собрании: 24 ноября 2022 года.

С материалами, к собранию акционеров можно ознакомиться в ОАО «Аэродромдорстрой» по адресу: КР, г. Бишкек, ул. Исанова, 18.

Тел.: (0312) 31-48-56.

Примечание: Акционерам при себе иметь паспорт, а представителям акционеров паспорт и доверенность, оформленную в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

ARIS

ПРИГЛАШЕНИЕ К ПОВТОРНОМУ УЧАСТИЮ В ТОРГАХ

Кыргызская Республика

«Проект Улучшение Теплоснабжения» (ПУТС)

Заем №/Кредит №/ Грант №: IDA/SECO, Grant D2400-KG

Название контракта:

- (Лот 1) «Повышение энергоэффективности здания средней школы им. Т.Мурзапарова в селе Бужум, Кара-Булакского АА, Баткенского района Баткенской области»;
- (Лот 2) «Повышение энергоэффективности здания средней школы имени Т.Садыкова в селе Ак-Татыр, Ак-Татырского АА, Баткенского района Баткенской области»;
- (Лот 3) «Повышение энергоэффективности здания начальной школы №85 «Октябрь-Туусу» в селе Кара-Колот, Ийри-Суйского АА, Узгенского района Ошской области».

Номер для ссылки (в соответствии с планом закупок): IDA/SECO-HSIP-NCB-2022-4/RT1

1. Представленные в рамках указанного Проекта в распоряжение Кыргызской Республики средства будут использованы на приемлемые выплаты по Контракту на работы:
  - (Лот 1) «Повышение энергоэффективности здания средней школы им. Т.Мурзапарова в селе Бужум, Кара-Булакского АА, Баткенского района Баткенской области»;
  - (Лот 2) «Повышение энергоэффективности здания средней школы имени Т. Садыкова в селе Ак-Татыр, Ак-Татырского АА, Баткенского района Баткенской области»;
  - (Лот 3) «Повышение энергоэффективности здания начальной школы №85 «Октябрь-Туусу» в селе Кара-Колот, Ийри-Суйского АА, Узгенского района Ошской области».
2. Агентство развития и инвестирования сообществ (АРИС) от лица Кара-Булакского АА, Баткенского района Баткенской области, от лица Ак-Татырского АА, Баткенского района Баткенской области, а также от лица Ийри-Суйского АА, Узгенского района Ошской области приглашает к подаче запечатанных конкурсных предложений от правомочных участников торгов для выполнения следующих работ:
  - Лот 1 «Повышение энергоэффективности здания средней школы им. Т. Мурзапарова в селе Бужум, Кара-Булакского АА, Баткенского района Баткенской области»;
  - (Лот 2) «Повышение энергоэффективности здания средней школы имени Т. Садыкова в селе Ак-Татыр, Ак-Татырского АА, Баткенского района Баткенской области»;
  - (Лот 3) «Повышение энергоэффективности здания начальной школы №85 «Октябрь-Туусу» в селе Кара-Колот, Ийри-Суйского АА, Узгенского района Ошской области».

Валютой конкурсного предложения является кыргызский сом.

3. Конкурсные торги будут проводиться по процедурам национальных конкурсных торгов в соответствии с Руководством Всемирного банка: *Руководство по закупкам товаров, работ и неконсультационных услуг заемщиками Всемирного банка по займам МБРР и грантам МАР от января 2011 года и пересмотренный в июле 2014 года* и открыты для всех правомочных участников торгов в соответствии с тем, как это определено в "Руководстве по закупкам". Кроме того, просьба обратить внимание на параграф 1.16 Раздел VI (Том1), где изложена политика Всемирного банка в отношении конфликта интересов.

4. Заинтересованные участники могут получить дополнительную информацию и ознакомиться с тендерной документацией в офисах АРИСа по следующим адресам:

Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, отдел закупок, тел: +996 (312) 62-07-52, факс: +996 (312) 62-47-48, г. Ош, пр. Масалиева 73. э-почта: zakupki@aris.kg или на сайте: www.aris.kg

5. Правомочные участники торгов могут полный комплект тендерных документов в электронном виде можно будет получить после регистрации на официальном сайте АРИС: www.aris.kg
6. Предтендерная встреча с участниками торгов состоится в 11.00 часов местного времени 12 декабря 2022 года по адресу: г. Ош, пр. Масалиева, 73.
7. Конкурсные предложения должны быть доставлены в областной офис АРИС г. Ош, пр. Масалиева, 73 не позднее 23 декабря 2022 года, 11.00 (местное время) и должны оставаться в силе в течение 90 дней после вскрытия конкурсных предложений. Залоговое обеспечение Конкурсного предложения не требуется, однако требуется предоставление Декларации гарантийного обеспечения Конкурсного предложения. Участник торгов, отзывающий или изменяющий свое Конкурсное предложение после вскрытия конкурсных предложений до истечения срока его действия, или не подписавший контракт, в случае его присуждения, или не предоставивший гарантию выполнения контракта к сроку, указанному в тендерной документации, автоматически не допускается к участию в тендерах в рамках проектов, реализуемых АРИС, сроком на два года.
8. Конкурсные предложения будут вскрыты в присутствии участников, пожелавших присутствовать, 23 декабря 2022 года, 11.00 (местное время) в областном офисе АРИС по адресу: Кыргызская Республика, г. Ош, пр. Масалиева, 73.

C/O-600

**Подразделение службы судебных исполнителей
Свердловского района г.Бишкек**
ОБЪЯВЛЯЕТ ПЕРВИЧНЫЕ ОТКРЫТЫЕ ПУБЛИЧНЫЕ ТОРГИ

- жилой дом, по адресу: г. Бишкек, ул. А.Огонбаева, д. 67, принадлежащего должнику на праве собственности Саламатовой Э.Э.

Торги состоятся **13 января 2023 года в 10.00 часов** по стартовой цене **2 800 000 (два миллиона восемьсот тысяч) сом** по месту нахождения имущества.

Лицам, участвующим в торгах необходимо внести **5%** от стоимости имущества до начала (но не менее 24 часов до начала торга) торгов на депозитный счет ПССИ Свердловского района г.Бишкек.

Депозитный счет ПССИ Свердловского района г.Бишкек БИК **440204** р/счет **4402042100000489** Банк Центрального казначейства МФ КР, код платеже **14511900**.

Обращаться судебному исполнителю ПССИ Свердловскому району г.Бишкек Сулайманов А.К. по телефону: (0220) 00-10-05.

Н-144

**Подразделение службы судебных исполнителей
Свердловского района г.Бишкек**
ОБЪЯВЛЯЕТ ПЕРВИЧНЫЕ ОТКРЫТЫЕ ПУБЛИЧНЫЕ ТОРГИ на недвижимое имущество

- квартиру, расположенную по адресу: г.Бишкек, Свердловский район, городок Строителей им. Э.Ф.Луиева, д.3, кв.8, идентификационный код 1-03-10-0054-0059-01-008, принадлежащую на праве собственности Асанбековой Рыскул Шукурбековне на основании договора купли-продажи №2012/47002 от 23.04.2012 года, путем продажи с публичных торгов.

Торги состоятся **20 января 2023 года в 10.00 часов** по стартовой цене в размере **3 490 847 сомов (три миллиона четыреста девяносто тысяч восемьсот сорок семь) сомов** по адресу: г.Бишкек, ул.Ибраимова 64, 1 этаж, 10 кабинет.

Лицам, участвующим в торгах необходимо внести **5%** от стоимости имущества до начала торгов на депозитный счет ПССИ Свердловского района г.Бишкек, подать заявку на участие и подписку о том, что не имеется препятствий к их участию в аукционе.

Депозитный счет ПССИ Свердловского района г.Бишкек БИК **440204** р/счет **4402042100000489** Банк Центрального казначейства МФ КР, код платеже **14511900**.

С/О-595

Обращаться судебному исполнителю ПССИ Свердловского района г.Бишкек Мендееву У.А. по телефону: (0999) 25-00-26.

ОШ ШААРДЫК САКБ

Ош шаардык сотунун 17.08.2022-жылдагы ГД-4482/19-06 сандуу аткаруу барагынын негизинде карызкорлор Султаналиев Карим Айткулович, Козумбетова Салима Калдыбековна жана Султаналиев Тимур Каримовичке таандык күрөөгө коюлган:

- 1) Ош шаарынын А.Навои көчөсүнүн №17 а дарегиндеги 30,0 м.кв. болгон магазин (5-11-08-0182-0105) баштапкы баасы 1 603 474,30 (бир миллион алты жүз үч миң төрт жүз жетимиш төрт сом 30 тыйын) сомго.
- 2) Ош шаарынын Кара-Суу көчөсү №10 үйүнүн №7 батири жалпы аянты 56,60 м.кв. (5-11-06-0161-0008-01-007) 1 935 261,32 (бир миллион тогуз жүз отуз беш миң эки жүз алтымыш бир сом 32 тыйын) сомго.
- 3) Ош шаарынын Турсунбаева көчөсү №84 а дарегиндеги (5-11-08-0187-0026) 150,0 м.кв. жер аянтында - 71,00 м.кв. болгон курулуш, баштапкы баасы 3 101 335,56 (үч миллион бир жүз бир миң үч жүз отуз беш сом 56 тыйын) сомго биринчи ирет ачык тоорук жарыялайт.

Ачык тоорук **09.01.2023-ж. саат 10.00дө** Ош шаары, Навои көчөсү №17 а, 10.30да Ош шаарынын Кара-Суу көчөсүнүн №10 үйүнүн №7 батиринде, 11.00дө Ош шаарынын Турсунбаева көчөсүнүн №84 а дарегинде өткөрүлөт.

Ачык тоорукка катышууга каалоочулар Ош шаардык САКБнын депозиттик эсебинин, э/с **4407012100000188**, ИНН **00101199510034**, БИК **440001**, төлөм коду: **14511900**, Ош РОК Банк алуучу Ош шаардык филиал ААК РСК Банкына башталгыч баасынан **5%** кепилдик төгүм төлөөсү зарыл жана ачык тоорук дайындалган күнгө бир күн калганга чейин төлөнүшү керек.

Утуп алуучу ачык тоорук өткөрүлгөн күндөн баштап 7 күндөн кечиктирбестен сатып алынган мүлктүн суммасын толук, кепилдик сумманы эсепке алуу менен төлөп берүүгө милдеттенет. Эгерде ачык тоорукту утуп алуучу 7 күндүн ичинде толугу менен төгүлбөсө, **5%** кепилдик төлөмү мамлекеттин пайдасына чегерилет.

С/О-593

Так маалымат алуу үчүн Ош шаардык САКБнын Сот аткаруучусу Аширов И.К. кайрылсаңыздар болот. Тел.: 0(3222) 7-01-51.

**АЙЫЛ ОКМОТУ АК-БАШАТСКОГО
АЙЫЛНОГО АЙМАКА**

**ПРОВОДИТ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА;
Жайылский район, с.Ново-Николаевка, ул.Энгельса, 77,
площадью - 51 кв.м.**

Стартовая стоимость - 18 000 (восемнадцать тысяч) сомов.

Аукцион состоится **27 декабря 2022 года в 15.00 часов** по адресу: с.Ново-Николаевка, ул.Школьная, 42-а в здании Ак-Башатского айыл окмоту.

Гарантийный взнос **10%** от стартовой стоимости. Заявки принимаются до **26 декабря 2022 года**.

Н-253

**КЫРГЫЗСКАЯ РЕСПУБЛИКА
АГЕНТСТВО РАЗВИТИЯ И ИНВЕСТИРОВАНИЯ СООБЩЕСТВ (АРИС)**

**ПРОЕКТ «ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В РАМКАХ ТРЕТЬЕГО
ПРОЕКТА СЕЛЬСКИХ ИНВЕСТИЦИЙ (ПО РЕАГИРОВАНИЮ НА COVID-19)» (ДФ ПСИ-3)**

I. Агентство развития и инвестирования сообществ (АРИС), Проект «Дополнительное финансирование в рамках Третьего проекта сельских инвестиций (по реагированию на COVID-19)» (ДФ ПСИ-3) настоящим приглашает квалифицированных лиц принять участие в конкурсе на следующие позиции:

Ассистент специалиста по выплатам

**КАНДИДАТ ДОЛЖЕН СООТВЕТСТВОВАТЬ СЛЕДУЮЩИМ КРИТЕРИЯМ
И КВАЛИФИКАЦИОННЫМ ТРЕБОВАНИЯМ:**

- Высшее образование в области бухгалтерского учета, финансов, экономики;
  - Хорошее знание процедур отчетности Всемирного Банка по финансам и выплатам;
  - Опыт работы (минимум 3 года) в сфере бухгалтерского учета и 2 года в международных проектах;
  - Хорошие компьютерные навыки, в частности, умение работать с программой «1С-Бухгалтерия» и пакетом программ MS Office;
  - Свободное владение кыргызским и русским языками;
  - Знание английского языка является преимуществом;
  - Отличные аналитические и коммуникативные навыки;
  - Отличное знание процедур бухгалтерского учета, производства выплат;
  - Умение эффективно работать в команде.
- II. Отбор консультанта будет осуществляться в соответствии с процедурами, установленными в «Руководство по Регулированию Закупками Всемирного Банка для Заемщиков ФИП (июль 2016, пересмотрено в ноябре 2017 г. и августе 2018 г.).
- III. Заинтересованные кандидаты должны зарегистрироваться/авторизоваться в качестве Кандидата на вакансию, на сайте АРИС www.aris.kg и подать заявку на участие в данном отборе (резюме на русском и английском языках, с указанием номера контактного телефона и позиции) до **18.00 часов 16 декабря 2022 года**.
- IV. Документы, представленные позже указанного срока, не будут рассмотрены. На собеседование будут приглашены только квалифицированные кандидаты.

С/О-598

ОАО «ТРАНС-СОЮЗ-АЗИЯ»

29 ноября 2022 года по адресу: г.Бишкек, ул.Садыгалиева, 5 в ОАО «Транс-Союз-Азия» было проведено Внеочередное Общее собрание акционеров. Кворум собрания - 74,1003%

**НА ПОВЕСТКЕ ДНЯ БЫЛИ СЛЕДУЮЩИЕ
ВОПРОСЫ, ЗА КОТОРЫЕ ПРОГОЛОСОВАЛИ:**

1. **Утверждение состава счетной комиссии**
Волыгина Елена Николаевна - председатель ОсОО Реестродержатель «Медина»
Коломыцева Наталья Викторовна
Халдина Наталья Андреевна
Проголосовали 601458 голосов, количество бюллетеней 16
За - 600820 - 99,8939%
Против - нет
Воздержались - нет
Признанных недействительными бюллетеней - 1 - 638 - 0,1061%
Принято решение: Утвердить состав счетной комиссии.
2. **Об утверждении отчета оценочной компании «Азия-Оценка»**
Проголосовали 601458 голосов, количество бюллетеней 16
«ЗА» - 600820 - 99,8939%
«ПРОТИВ»-нет
«ВОЗДЕРЖАЛИСЬ»- нет
Признанных недействительными бюллетеней - 1-638-0,1061%
Принято решение: Утвердить отчет оценочной компании «Азия-Оценка»
3. **О даче согласия акционеров на совершение крупной сделки**
Проголосовали 601458 голосов, количество бюллетеней 16
«ЗА»-600820 - 74,0217%
«ПРОТИВ»-нет
«ВОЗДЕРЖАЛИСЬ»- нет
Признанных недействительными бюллетеней -1 - 638 - 0,0786%
Принято решение: Дать согласие генеральному директору на совершение крупной сделки.
4. **О заключении мирового соглашения с Финансово-кредитным фондом при Министерстве финансов Кыргызской Республики по выплатам технического кредита.**
Проголосовали 601458 голосов, количество бюллетеней 16
«ЗА» - 600820 - 74,0217%
«ПРОТИВ» - нет
«ВОЗДЕРЖАЛИСЬ»- нет
Признанных недействительными бюллетеней - 1 - 638 - 0,0786%
Принято решение: Заключить мировое соглашение с Финансово-кредитным фондом при Министерстве финансов Кыргызской Республики по выплатам технического кредита.
5. **О полномочиях Генерального Директора общества на подписание документов по крупной сделке и мирового соглашения с Финансово-кредитным фондом при Министерстве финансов Кыргызской Республики**
Проголосовали 601458 голосов, количество бюллетеней 16
«ЗА» - 600820 - 74,0217%
«ПРОТИВ» - нет
«ВОЗДЕРЖАЛИСЬ» - нет
Признанных недействительными бюллетеней -1 - 638 - 0,0786%
Принято решение: Дать полномочие генеральному директору общества на подписание документов по крупной сделке и мирового соглашения с Финансово-кредитным фондом при Министерстве финансов Кыргызской Республики.

Н-155

Абдикеримова Гулмира Гуламидиновна таандык Ноокен районунун Масы айыл өкмөтүнө караштуу Апыртан айылынын Апыртан көчөсүнүн №5 10а дарегиндеги жер тилкесинин жер участогунан болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт (сериясы Ч№1007764, 21.09.2021-ж., идентификациялык коду 3-04-05-1005-0458, тартуулоо келишими №20839, 18.10. 2021-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-59

**Базар-Коргон районунун
сот аткаруучулар кызмат
бөлүмү тарабынан**

карызкор Нурдинов Умар Рахматулаевичтен өндүрүп алуучу мамлекеттик салык кызматынын Жалал-Абад шаары боюнча башкармалыгынын пайдасына карызкор Нурдинов Умар Рахматулаевичке тиешелүү Базар-Коргон районунун Сейдикум айыл аймагындагы Чоң-Курулуш айылынын Падачы көчөсүндө жайгашкан сыр белгиси №3-02-05-1004-0356, жалпы пайдалуу аянты – 30000 кв.м., жашоо аянты – 90 кв.м. болгон турак жайына экинчи жолу ачык соода-сатык жарыялайт.

Турак жайдын баштапкы баасы – 3 291 000 (үч миллион эки жүз токсон бир миң) сом.

Соода-сатык **2023-жылдын 10-январь күнү саат 11.00дө** мүлк жайгашкан даректе жүргүзүлөт. Соода-сатыкка катышууну каалоочулар турак жайдын баштапкы баасынын **5%**ын ачык соода-сатык болгонго чейин Базар-Коргон райондук САКБнын депозиттик эсебине төгүүгө тийиш. Бул сумма соода-сатыкта турак жайдын сатып алган сумма эсебинен төгүлөт. Соода-сатыкта жеңилген катышуучулардын алдын ала төлөнгөн шерт суммалары соода-сатык аяктандан кийин кайтарылып берилет. Соода-сатыкта уткан адам 7 (жети) күндүн ичинде соода-сатыктын алдында төккөн сумманы кошо эсептөө менен мүлктүн сатып алынган суммасын толугу менен төлөп берүүгө милдеттүү.

Байланыш телефону:
(03736) 5-00-79,
(0778) 86-52-52.

Д-59

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Ибраимова Аида Нурбековна код ОКПО 28470405, ИНН 12310199201632 считать недействительным.

Н-150

В связи с утерей гос. акта Ч №289579, 289578 на имя Кожокановой Атырбюбю считать недействительными.

Н-151

**Жайыт комитет Ильичевского айыл окмоту
Кеминского района, Чуйской области****ОБЪЯВЛЯЕТ КОНКУРС**

на предоставление права временного пользования на пастбищный земельный участок в иных целях не связанных с выпасом скота (установка навеса из легких конструкций - для отдыха), из

контура №3373 общей площадью 1,0 га
контура №3292 общей площадью 0,5 га
контура №587 общей площадью 1,0 га
контура №628 общей площадью 0,5 га
контура №619 общей площадью 0,3 га
контура №620 общей площадью 0,3 га
контура №71 общей площадью 0,3 га
контура №72 общей площадью 0,3 га
контура №1302 общей площадью 1,0 га

**Стартовая цена за 1 га - 2400 сом
без учета земельного налога.**

Шаг аукциона - 100 сом

Гарантийный взнос - 10% от стартовой цены. Для получения права участвовать на аукционе предоставить следующие документы:

1. Письменное заявление о намерении участвовать на торгах.
2. Документ (копия) удостоверяющая личность физического лица - претендента.
3. Документ (копия) подтверждающий личность юридического лица - претендента, либо доверенность на право выступать от имени физического или юридического лица - претендента.
4. Юридическим лицам предоставить копии учредительных документов.
5. Копию подтверждающую оплату гарантийного взноса.
6. Прием документов до 30 декабря 2022 года.

Аукцион и конкурс состоится 11 января 2023 года в 10.00 часов. Аукцион состоится в здании Ильичевского айыл окмоту, Кеминского района, по адресу: **с.Ильич ул. Омурзака, 28.**

Тел.: (0705) 09-24-11.

C/O-587

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНКЫ**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы «Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168 дареги боюнча жайгашкан административдик имаратты капиталдык ремонттон өткөрүү (төмөнкү кабаттагы жарык берүүчү терезелерди реконструкциялоо, имараттын «В», «Б» жана «Г» блокторунун сырткы бетин сырдоо)» объекти боюнча курулуш-монтаждоо иштерин сатып алуу боюнча ачык республикалык сынак өткөрөт.

Сынак боюнча документтер **2023-жылдын 10-январында саат 17.30га** чейин сынак документтерин кабыл алуу өткөрүп берүү актысынын негизинде **tender@nbkr.kg** электрондук почтасы аркылуу берилет.

Сынакка чейинки конференция **2022-жылдын 23-декабрында саат 15.00дө** видеоконференция байланышы режиминде өтөт. Конференцияга катышуу маселеси боюнча техникалык координаторго кайрылуу зарыл.

Сынак боюнча сунуштар **2023-жылдын 13-январында саат 14.00гө чейин Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168 дареги боюнча кабыл алынат.**

Белгиленген убакыттан кийин тапшырылган сунуштар кабыл алынбайт жана каралбайт. Кароого Улуттук банктан кабыл алуу-өткөрүп берүү актысынын негизинде сынак документтерин алган катышуучулардын сунуштары кабыл алынат.

Сынак боюнча сунуштар катышуучулардын өкүлдөрүнүн катышуусунда **2023-жылдын 13-январында саат 14.00дө Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168 дареги боюнча каралат.**

Бардык уюштуруу маселелери боюнча **+996 (312) 66-91-52** телефон номери же **tender@nbkr.kg** электрондук почтасы аркылуу техникалык координаторго кайрылсаңыздар болот.

**Министерство природных ресурсов экологии и
технического надзора Кыргызской Республики****ОБЪЯВЛЯЕТ**

об отмене конкурса на право аренды земельного участка «Отводящего» канала Нижне-Ала-Арчинского руслового водохранилища Государственного учреждения «Чуйское Главное управление водного хозяйства» 0,17 га расположенного в селе Гроздь, Грозденского айыльного аймака Аламундунского района для строительства энергетических установок с использованием возобновляемых источников энергии (ВИЭ) со сроком аренды 25 лет.

Телефон для справок: 90-40-40 (+1051)

C/O-592

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности на земельную долю №146491 на имя Сопукановой Айдай Седетовны считать недействительным.

H-132

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ЭНЕРГЕТИКА МИНИСТРЛИГИНИН
БУЙРУГУ**

Энергетикалык жабдууларды оңдоо жана техникалык кайра жабдуу боюнча жумуштардын базалык бааларынын преysкурантын жана аларга эмгек сыйымдуулугун бекитүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө» мыйзамына, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 15-сентябрындагы №530 «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым ченем жаратуу ыйгарым укуктарын мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдарына өткөрүп берүү жөнүндө» токтомунун 13²-пунктуна жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 15-ноябры №247 «Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлигинин маселелери жөнүндө» токтомуна ылайык, отун-энергетика комплексинин ишканаларын энергетикалык жабдууларды оңдоо боюнча ченемдик укуктук актылар менен камсыз кылуу максатында **буйрук кылам:**

1. «Энергетикалык жабдууларды оңдоо жана техникалык жактан кайра жабдуу боюнча жумуштардын негизги бааларынын преysкурантын жана аларга эмгек сыйымдуулугун» тиркемеге ылайык бекитилсин.

Министр

Т.О.ИБРАЕВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 28-ноябры, №01-13/192

Энергетикалык жабдууларды оңдоо жана техникалык кайра жабдуу боюнча жумуштардын базалык бааларынын преysкурантын жана аларга эмгек сыйымдуулугун бекитүү жөнүндө толук мазмуну менен Кыргыз Республикасынын энергетика министрлигинин сайтынан (minenergo.gov.kg) таанышса болот.

C/O-586

«2023-жылдын 11-январь күнү саат 11.00дө Турсунов Анваржанга таандык Кадамжай районунун Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн Разъезд айылынын Каримов-1 көчөсүнүн №52 дареги боюнча жайгашкан №8-02-14-1005-0204 сандуу идентификациялык кодундагы жалпы пайдалануу аянты 228,2 кв.м., жашоо аянты 179,3 кв. м., жер аянты 1538 кв.м., турак жайдын эсебинен 2 035 200 сом баштапкы (старттык) башталган баада тоорук жарыяланат.

Тоорук Кадамжай районунун Үч-Коргон айыл өкмөтүнүн Разъезд айылынын Каримов-1 көчөсүнүн №52 дарегинде өткөрүлөт.

Кыргыз Республикасынын «Сот аткаруучулардын статусу жөнүндөгү жана аткаруу өндүрүшү» тууралуу Мыйзамдын 84-ст. 4-б. каралгандай аукционго катышууну каалаган адамдар төмөнкүлөргө милдеттүү:

1. Катышууга арыз берүүгө жана аукционго алардын катышуусуна тоскоолдуктар жогу жөнүндө тил кат берүүгө.
2. Мүлктүн баштапкы наркынын 5 пайызы өлчөмүндө сот аткаруучулардын аймактык бөлүмүнүн депозиттик эсебине шертпүл төлөөгө.

Катышуучуларга билдирүү аукционго катышуучулардын арызы кабыл алуу аукционго бир күн калганда бүтөт. Ал эми аукциондо утуп алган адам төлөгөн шертпүл сатып алуу баасынын эсебине чегерилет жана тооруктардын калган катышуучуларынын төлөгөн шертпүлдары тооруктар аяктагандан кийин үч жумушчу күн ичинде кайтарылып берилээри түшүндүрүлөт.

Сурап-билүү үчүн байланыш жумушчу телефон: (03655) 5-04-63 жана мобилдик байланыш +996 (0772) 20-24-99.

Кадамжай райондук САКБ сот аткаруучусу Ажимуратов Алмазбек Аскаралиевичке кайрыласыздар, дареги Кадамжай шаары А.Жалилов көчөсү.

C/O-589

**Общество с ограниченной ответственностью
«Первая Металлобаза»**

сообщает, что с 14 декабря 2022 года производит выплаты доходов по именованным процентным облигациям пятого выпуска (1 июня 2021 г. Государственной службой регулирования и надзора за финансовым рынком при Правительстве КР внесена запись в Единый государственный реестр ценных бумаг в Кыргызской Республике о выпуске облигаций). Выплата доходов по именованным процентным облигациям будет осуществляться в период с 14 декабря 2022 г. по 28 декабря 2022 г.

- Размер дохода на одну ценную бумагу - 16% годовых;
- Дата, по состоянию на которую определяется список владельцев ценных бумаг, имеющих право на получение дохода по ценным бумагам: 10 декабря 2022 г.;
- Номинальная стоимость облигации - 1 000 сом;
- Выплата процентов будет осуществляться денежными средствами в офисе Финансовой компании «СЕНТИ», адрес: г.Бишкек, пр.Чуй, 219, 9 этаж, а также путем перечисления денежных средств на банковский счет держателя облигаций.

Получить дополнительную информацию вы можете по телефону +996 (559) 61-00-25.

H-145

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности на земельную долю №146489 на имя Сопукановой Айдай Седетовны считать недействительным.

H-132

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности на земельную долю №146490 на имя Сопукановой Айдай Седетовны считать недействительным.

H-132

В связи с утерей ККМ (машина) номер свидетельства НС 037859 на имя Безуловой Веры Андреевны считать недействительным.

H-139

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Султанова Майрамкуль Акылбековна код ОКПО 26490668 (от 22.04.2009 г.), ИНН 10703198100379 считать недействительным.

H-128

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Таур уулу Данияр код ОКПО 30285141, ИНН 20405199100139 считать недействительным.

H-129

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0030563 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-746

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0028279 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-679

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0040141 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-710

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0028222 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-657

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0043095 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-580

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0030558 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-633

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0035991 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-612

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия №0012540 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-559

В связи с утерей свидетельства на право пользования земельной долей серия ЧМ №145 на имя Севостьяновой Лилии Владимировны считать недействительным.

П/П-633

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Ибраев Алмаз Орозакунуович код ОКПО 30621478, ИНН 22706197600410 считать недействительным.

H-133

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК
БАНКЫ СҮТ ЖАНА БАШКА СҮТ АЗЫКТАРЫН
САТЫП АЛУУ ТУУРАЛУУ ЖАРЫЯЛАЙТ.

Баа котировкалары (сунуштар), «Сүт жана башка сүт азык-тарын сатып алууга баа котировкалары» белгисин коюу менен чапталган конверт түрүндө **2022-жылдын 8-декабрына чейин саат 10.00дөн** кечиктирилбестен, Улуттук банктын **Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168** дарегин боюнча жайгашкан имаратынын №117 иш бөлмөсүндө (экспедиция) кабыл алынат.

Толук маалымат алуу үчүн **(0312) 39-22-77** телефону жана **rmambetakunova@nbkr.kg** электрондук почтасы аркылуу кайрылсаңыздар болот.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК
БАНКЫ ИЧЕ ТУРГАН ТАЗА СУУ САТЫП
АЛУУ ТУУРАЛУУ ЖАРЫЯЛАЙТ.

Баа котировкалары (сунуштар), «Иче турган таза суу сатып алууга баа котировкалары» белгисин коюу менен чапталган конверт түрүндө **2022-жылдын 7-декабрына чейин саат 10.00дөн** кечиктирилбестен, Улуттук банктын **Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168** дарегин боюнча жайгашкан имаратынын №117 иш бөлмөсүндө (экспедиция) кабыл алынат.

Толук маалымат алуу үчүн **(0312) 66-92-03** телефону жана **rkyzalakova@nbkr.kg** электрондук почтасы аркылуу кайрылсаңыздар болот.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫ

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы
«Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Ысык-Көл областтык башкармалыгынын Каракол ш.,
Токтогул к., 265 дарегин боюнча жайгашкан
административдик имаратын капиталдык
оңдоо» объекти боюнча долбоордук-сметалык
документтерди иштеп чыгуу кызматын сатып алуу
боюнча ачык республикалык сынак өткөрөт.

Сынак боюнча документтер **2022-жылдын 12-декабрында саат 17.30га** чейин сынак документтерин кабыл алуу-өткөрүп берүү актысынын негизинде **tender@nbkr.kg** электрондук почтасы аркылуу берилет.

Сынакка чейинки конференция **2022-жылдын 7-декабрында саат 15.00дө** видеоконференция байланышы режиминде өтөт. Конференцияга катышуу маселеси боюнча техникалык координаторго кайрылуу зарыл.

Сынак боюнча сунуштар **2022-жылдын 15-декабрында саат 14.00гө чейин Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168** дарегин боюнча кабыл алынат.

Белгиленген убакыттан кийин тапшырылган сунуштар кабыл алынбайт жана каралбайт. Кароого Улуттук банктан кабыл алуу-өткөрүп берүү актысынын негизинде сынак документтерин алган катышуучулардын сунуштары кабыл алынат.

Сынак боюнча сунуштар катышуучулардын өкүлдөрүнүн катышуусунда **2022-жылдын 15-декабрында саат 14.00дө Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168** дарегин боюнча каралат.

Бардык уюштуруу маселелери боюнча **+996 (312) 66-91-52** телефон номери же **tender@nbkr.kg** электрондук почтасы аркылуу техникалык координаторго кайрылсаңыздар болот.

СПЕЦИАЛЬНОЕ УВЕДОМЛЕНИЕ О ЗАКУПКАХ

Кыргызская Республика
Проект улучшения сельского водоснабжения и санитарии (ПУСВС)
Кредит № KGZ 1013

Строительство дополнительных распределительных сетей в подпроекте Достук Ала-Букинского района Джалал-Абадской области.
Контракт/Тендер № ARIS-IsDB-RWSSIP-CW-2022-3/R

Кабинет Министров Кыргызской Республики получило финансирование от Исламского банка развития (ИБР) на покрытие расходов Проекта улучшения сельского водоснабжения и санитарии (ПУСВС), и намеревается использовать часть средств для осуществления платежей в рамках контракта на Строительство дополнительных распределительных сетей в подпроекте Достук Ала-Букинского района Джалал-Абадской области.

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС) настоящим приглашает правомочных участников тендера подавать запечатанные в конверты конкурсные предложения на ARIS-IsDB-RWSSIP-CW-2022-3/R – «Строительство дополнительных распределительных сетей в подпроекте Достук Ала-Букинского района Джалал-Абадской области». Срок строительства составляет 8 месяцев с момента подписания контракта.

Участники торгов могут подавать конкурсные предложения, как это определено в конкурсной документации. Участникам торгов, желающим предложить скидки, будет разрешено сделать это при условии, что эти скидки включены в Письмо конкурсного предложения.

Ключевые квалификационные требования к данному конкурсу, следующие:

Финансовые возможности:

- Минимальный среднегодовой оборот в размере **41 400 000,00 сомов** в течение 2019, 2020 и 2021 годов;
- Потребность в финансовых ресурсах в размере **10 350 000,00 сомов**.

Опыт работы:

- Участие по крайней мере в одном контракте, аналогичном предлагаемым работам, в период с 1 января 2017 года до крайнего срока подачи конкурсного предложения, завершённым удовлетворительно или существенно, где минимальная стоимость контракта составляет **19 350 000,00 сомов**.

Выше приведено краткое изложение части требований к информации для потенциальных участников торгов. Участникам предлагается ознакомиться с конкурсной документацией для получения полного спектра критериев до подачи конкурсного предложения. Если имеются какие-либо расхождения между настоящим Специальным уведомлением о закупках и конкурсной документацией, конкурсная документация имеет преимущественную силу.

Конкурсные торги будут проводиться посредством Национальных конкурсных торгов, как указано в Руководстве ИБР по закупке товаров и работ при финансировании Исламским банком развития (апрель 2019 года), и открыты для всех правомочных участников, как это определено в Руководстве по закупкам. Кроме того, ознакомьтесь с пунктами 1.18-21, в которых изложена политика ИБР относительно конфликта интересов.

Заинтересованные правомочные участники торгов могут получить дополнительную информацию у Агентства развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС) и ознакомиться с конкурсной документацией по указанному ниже адресу в рабочие часы с **9.00 до 18.00 (по местному времени)**.

Заинтересованные правомочные участники могут получить полный комплект конкурсной документации на русском языке после подачи письменного заявления по указанному ниже адресу или по электронной почте. Конкурсная документация будет отправлена по электронной почте.

Все конкурсные предложения должны сопровождаться Гарантийной декларацией конкурсного предложения и быть доставлены по указанному ниже адресу до **11.00 утра (по местному времени) 30 декабря 2022 года**. Они будут вскрыты сразу после этого в присутствии представителей участников торгов, которые пожелают принять участие по адресу ниже. Опоздавшие конкурсные предложения будут отклонены и возвращены нераспечатанными.

Адрес, упомянутый выше:

Проект улучшения сельского водоснабжения и санитарии.

Кабинет №9, отдел закупок;

Кому: Наспекову М., Исполнительный директор;

720040, ул. Боконбаева, 102;

г. Бишкек, Кыргызская Республика;

Тел.: +996 (312) 62-07-52;

Электронная почта: zakupki@aris.kg; bsydykov@aris.kg; bseydyldaev@aris.kg;

Веб-сайт: www.aris.kg.

C/O-590

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Тешебаева Дилбархан код ОКПО 29525108 (от 2016 года), ИНН 13004195600557 считать недействительным. Н-124

Токтогул районунун Жаңы-Жол айыл өкмөтүнүн тургуну Рысалиев Тургундун жер участкасуна болгон үлүш күбөлүгү сериясы I-III-3-5 №2028 (20.06.1996-жылы берилген) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-173

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Рузиев Бохадыр Бактиярович код ОКПО 30347072, ИНН 22504199801341 считать недействительным. Н-127

Токтогул районунун Чолпон-Ата айыл өкмөтүнүн тургуну Жуманазаров Айтыкулдун жер участкасуна болгон үлүш күбөлүгү сериясы T-IV-891 (02.11.2000-жылы берилген) код 3-07-08-0026-0050 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-568

В связи с утерей государственного акта №479280 дома 37 по ул.Каховской (от 31.10.2013 г.) ТСЖ «Азат Запад» считать недействительным. Н-126

В связи с утерей свидетельства о праве на наследство №2086 (от 27.07.2016 года) на имя Шаимкулова Мукамбет Абдикеевича считать недействительным. П/П-144

В связи с утерей диплома №СС040045570 на имя Залимтороевой Эльвиры Москвиновны считать недействительным. Н-131

Башкы редактор

АСАНБАЕВ
Наралы
Камбаралиевич

Кабылдама
62-38-75

Башкы редактордун 1-орун басары
КАЛЫКОВ Шекербек – 62-38-77

Башкы редактордун орун басары
ДЫЙКАНОВА Жылдыз – 62-38-78

Коммерциялык директор

САТЫКУЛОВ Орункул – 62-19-06 факс
Уюлдук тел.: (0705) 11-75-87
(0773) 11-75-87

Жооптуу катчы

КУЛАТАЕВА Бактыгүл – 62-38-71

Бөлүмдөр:

Саясат, укук жана экономика
бөлүмү – 66-22-27

Маданият, адабият жана
спорт бөлүмү – 62-38-71

Веб-сайт – 62-18-64

Коммерциялык бөлүм – 62-18-66

"Нормативдик актылар"
журналы – 62-38-71

Башкы эсепчи – 62-38-73

Компьютердик
борбор – 62-38-74

Жарнамалар кыргыз, орус, англис
тилдеринде берилет.

Жарнамалардын мазмунуна редакция жооп бербейт.

Мыйзамдар бир эле мезгилде кыргыз жана орус тилдеринде "Эркин-Тоо" гезитинде жарыяланып, ал расмий жарыялоо болуп эсептелет.

Автордун көз карашы редакциянын позициясын бидирбейт.

Биздин дарегибиз:

Бишкек шаары, 720040,
Абдумомунов көчөсү, 193.

erkintoo@mail.gov.kg

Юстиция министрлигинен
берилген катталуу күбөлүгү №592

Жумасына эки ирет:
шейшемби, жума
күндөрү чыгат.

Индекси: 68451

"Учкун" ААКнын
басмаканасында басылды.
Буйрутма №1114. Нускасы 5137
Басууга 01.12.2022-ж. саат 20.00дө берилди
Сатык келишим баада

**Эгемендүүлүктүн
каармандары**

Медицина тармагына көп жылдык сиңирген эмгеги үчүн Ош облустар аралык балдар ооруканасынын дарыгер-нефрологу

КУЛТАЕВА ЖЫПАР ЧОКОВНА
“Эркин-Тоо” мамлекеттик расмий гезитинин “Эгемендүүлүктүн каарманы” төш белгиси менен сыйланат.

Элге билим берүү тармагындагы үзүрлүү эмгеги үчүн ОшМУнун медицина факультетинин “Ортопедиялык жана терапевтикалык стоматология” кафедрасынын мыкты окутуучусу

ӨМҮРБЕКОВ ЭСЕНБЕК ӨМҮРБЕКОВИЧ
“Эркин-Тоо” мамлекеттик расмий гезитинин “Эгемендүүлүктүн каарманы” төш белгиси менен сыйланат.

КЫТАЙ ЭЛИ ЦЗЯН ЦЗЭМИНЬ МЕНЕН КОШТОШУП ЖАТАТ

Кытайдын көрүнүктүү партиялык жана мамлекеттик ишмери Цзян Цзэминь 30-ноябрда 96 жаш курагында дүйнөдөн кайтты.

Цзян Цзэминь 1989-жылдан 2002-жылга чейин Кытай Компартиясынын баш катчысы, ал эми 1993-жылдан 2003-жылга чейин Кытай Эл Республикасынын Төрагасы кызматын аркалаган.

Анын Кытай мамлекетинин өнүгүшүндөгү орду чоң. Ал Кытайды коркунучтуу кризистик абалдан алып өтүп, өнүгүү жолуна салган лидерлердин бири.

Орусиялык Петр Акопов “Ал харизматик да, жол башчы да эмес болчу, бирок Цзян Цзэминь саясий туруктуулук жана масштабдуу экономикалык реформалардын айкалышуусундагы өнүгүүнүн орток

жолун камсыз кыла алды. Экономикалык чоң өсүү темпи социалдык теңсиздик менен да коштолушу жана бул жалпы саясий системанын оорлошуна алып келиши мүмкүн эле, бирок тездик менен байып жана катмарланган кытай коому жолунан адашкан жок”, - деп жазды.

БИР ТЕШЕ ЖЕР ДЕП ӨМҮР ӨТПӨСҮН...

Баткенде көйгөй көп. Чек ара аймагында чечилбеген маселелердин бири - калкка турак жай салуу үчүн жер тилкесин трансформациялоо болуп жатканын Жогорку Кеңештин депутаттары айтып чыгышты. Шаар жеринде эле эмес, айылдыктарда да турак үй көйгөйү курч. Айрыкча чек арага чеп болуп турган элге жер тилкелерин берип, жаштардын ал жерде жашап калышына шарт түзүү керек го. Болбосо ал жактан жаштардын тышка чыгып кетүүсүн токтото алабызбы?

Кечээги Жогорку Кеңештин жыйынында депутат Камила Талиева Раззаков шаарында эле миңдеген адамдар жер үчүн кезекте турганын айтты. Райондук борбор гана эмес, Баткен облусунун Кулунду, Кара-Булак жана башка айылдарында деле ушундай көйгөй. Депутат Ражабаалиевдин билдирүүсү боюнча Кара-Булак айылында 12 жылдан бери жерди трансформациялоо жол-жобосу бүтпөй келет. Депутат Абдалиев болсо Ноокен районунун Масы айыл аймагында да трансформацияны күтүп 6 миң адам кезекте турганын айтты.

Албетте, айрыкча Түштүк жергебизде

жер тартыш. Бирок элди зарыктырбай тиешелүү жерлерди трансформациялоону ыкчамыраак бүтүрүү жолун таппайлыбы. Депутат Ражабаалиев Жер ресурстарын трансформациялоо боюнча атайын кызмат түзбөйлүбү деген сунушун айтты. Балким ошондой болсо трансформация маселелери ыкчам жана ырааттуу болот беле деген ой келет. Чынын айтканда трансформация маселеси күнүмдүк маселе эмес. Кудайдын кулагы сүйүнсүн, калкыбыздын саны өсүп жатат. Демек, жерди ылайыгына жараша трансформациялоо маселеси мындан ары да күн тартибинен түшпөөсү бышык.

**ГЕРЦЕН ДЕСЕК,
МАНАС АТАБЫЗ
ЭЛЕСТЕЛЕТ**

Талас облусунун Бакай-Ата районунун Ак-Дөбө айылында Манас атабыздын сүрөттөрүн ажайып тарткан кыл калем чебери Теодор Герцендин музейи бар. Манасты Манастай кылып бир тартса кыргыз баласы, анан бир Теодор Герцен гана элестүү тарта алган. Кыргыздар менен аралаш жашап, кыргыздын жандүйнөсүн, кулк-мүнөзүн жакшы түшүнгөн Теодор Герцендин улуу эпосуубуз боюнча тарткан сүрөттөрүн биз эмес, башка улуттар да жогору баалаган.

Бүгүнкү күндө улуу сүрөтчүнүн Ак-Дөбө айылындагы музейи кароосуз калганын депутат Руслан Жакышев парламенттин жалпы жыйынында айтты. “Музей дотациядагы айыл өкмөттүн балансында турат. Аны Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги өз балансына алып, оңдоп-түзөө иштерин жасап, ички мазмунун байытып койсо Таласка келген туристтерди кайдыгер калтырбас”, - дейт депутат. Депутат мырза айтмакчы, министр Алтынбек Максүтов кабинетте отура бербей эл аралап, ошол музейди көрө кетсе жаман болбос эле.

Бегим ТУРДАЛИЕВА

КАБАРЛАР**КАПТАГАН КАРА ТҮТҮН**

Бишкекти каптаган кара түтүндүн кесепетинен улам жылына жүздөн ашык адам каза болот. Бул тууралуу ЮНИСЕФ эл аралык уюму бир нече министрликтердин өкүлдөрү менен биргеликте жүргүзгөн изилдөөнүн жыйынтыгында белгилүү болду. Ошол эле изилдөөдө 2021-жылы PM2,5 аба булгануусунун таасирине байланышкан оорулардын 22 пайызы балдарга туура келгендиги да айтылды. Бул изилдөөнү жүргүзгөн адистер көйгөйдөн кутулуу үчүн биринчи кезекте конуштардагы турак үйлөрдү көмүр менен жылытууну токтотууну сунушташкан. Антпесе калк арасында онкологиялык дарттар көбөйүп, балдар өпкө ооруларына, аллергияга чалдыгып, көйгөй жаралууда дешет.

КЫРГЫЗСТАН АЛДЫДА

КМШ өлкөлөрүнүн арасында мөңгүлөрдү изилдөө боюнча Кыргызстан алдыда турат. География илимдеринин кандидаты Рыскул Усубалиев акыркы жылдары жүргүзүлгөн изилдөөлөр мөңгүлөрдүн тез эрип баратканын көрсөткөнүн билдирди. Кыргызстандагы мөңгүлөрдүн эриши бүткүл Борбордук Азияга таасир берет. Андыктан ак кар, көк муздуу мөңгүлөрдү сактоодо ушул чөлкөмдөгү мамлекеттер менен биргеликте иш алып баруу натыйжалуу болмок.

**МУГАЛИМДИ
ШЫЛДЫҢДАСАҢ...**

Мугалимдерди мазактап, шылдыңдаган окуучуларга айып салуу жана камоо боюнча мыйзам долбоору өзгөртүлдү. Ушул аптада парламентте экинчи окуудан өттү. Алгач окуучу же ата-эне (мыйзамдуу өкүл) мугалимге сыйлабастык менен мамиле жасаса 3000 сом, ал эми 12 жаштан 16 жашка чейинки балдарга 2000 сом айып пул салуу сунушталган. Укук бузуу бир жыл ичинде кайра кайталанса, 5000 сом өлчөмүндө айып акча төлөп же үчтөн беш суткага чейин камакка

алынат. Экинчи окууда мыйзам долбоорунан жогоруда аталган ченемдердин баары алып салынды. Эми окуучу мугалимди шылдыңдаса ата-энесине эскертүү берүү менен чектелет.

ҮНӨМДӨГҮЛӨ

Кыргызстанда эртең менен кечинде электр энергиясын берүүгө чектөө киргизилет. Бул тууралуу Энергетика министринин орун басары Сабырбек Султанбеков парламентте билдирди. Анын айтымында, эртең мененки саат 6:00дөн 9:00гө чейин, кечкисин 18:00дөн 21:00гө чейин электр энергиясы эң көп өлчөмдө колдонулат. Ошол убакта электр энергиясы чектелип, кубаттуулугу беш киловатт/сааттан ашса өчүрүлөт.

**КӨМҮР БААСЫ
КӨТӨРҮЛБӨЙТ**

Күйүүчү-майлоочу майлардын жана жабдуулардын тетиктеринин кымбаттанганына карабастан, жылытуу мезгилинде көмүрдүн баасы көтөрүлбөйт. “Кыргыз көмүр” мамлекеттик ишканасынын башкы директору Марат Орозбаевдин айтымында, “Кыргыз көмүр” 1 миллион 1 400 тонна көмүр өндүрүп, анын 433 миң тоннасын калкка, 653 миң тоннасын Бишкек шаарынын ЖЭБине жеткирген. Бишкекте көмүрдүн баасынын бир тоннасы 4 000-4 200 сом болсо, түштүктө 4 800 сом болууда.

ДЕКАБРДЫН МААНАЙЫ

Кыргызгидромет агенттиги декабрь айында абанын орточо температурасы жана жаан-чачындын айлык көлөмү нормалга жакын болушу мүмкүн экендигин билдирди. Көпчүлүк аймактарда -1...-3 градус, тоолуу райондорда кээ бир түндөрү сууктун күчү -9...-15 градуска чейин жетет. Айрым күндөрү 14 градуска чейин жылуу болушу да ыктымал.

Жазгүл КЕНЖЕТАЕВА